

การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

โดย
ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร่ลิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้**

**โดย
ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร่ศิริ**

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2552
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**

**THE DEVELOPMENT OF LEARNING OUTCOMES IN LAW OF SIXTH GRADE
STUDENTS BY REMEDIAL INSTRUCTION WITH INSTRUCTIONAL MEDIA**

By

1st Lt. Chutchawan Phraesiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้" เสนอโดย ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์สิริ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

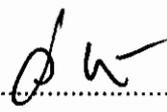
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....๗.....เดือน.....๗.....ค.ศ.....๒๕๕๒

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

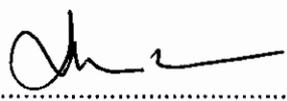
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
3. รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญลือ

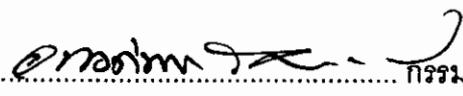
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชรา เล่าเรียนดี)
..... ๒๔ / ๑๐ / ๕๒

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)
..... ๒๔ / ๑๐ / ๕๒

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญลือ)
..... ๒๔ / ๑๐ / ๕๒

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)
..... ๒๔ / ๑๐ / ๕๒

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ)
..... ๒๔ / ๑๐ / ๕๒

48253302 : สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คำสำคัญ : การสอนซ่อมเสริม/ผลการเรียนรู้ / สื่อประกอบการเรียนรู้

ชัชวาล แพร์สิริ : การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร. สุเทพ อ่วมเจริญ , ผศ.ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ และ รศ.สมประสงค์ น่วมบุญลือ. 215 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน สื่อประกอบการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการสอนซ่อมเสริม

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า

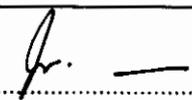
1. ผลการเรียนรู้เรื่องคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.ความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้

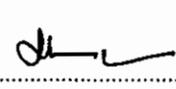
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.....

2.....

3.....

48253302 : MAJOR : CURRICULUM AND SUPERVISION

KEY WORD : REMEDIAL INSTRUCTION / LEARNING OUTCOMES/

INSTRUCTIONAL MEDIA

CHUTCHAWAN PHRASIRI : THE DEVELOPMENT OF LEARNING OUTCOMES IN LAW OF SIXTH GRADE STUDENTS BY REMEDIAL INSTRUCTION WITH INSTRUCTIONAL MEDIA. THESIS ADVISORS: ASST. PROF. SUTEP UAMCHAROEN, Ed.D., ASST. PROF. MAREAM NILLAPUN, Ed.D. AND ASSOC. PROF. SOMPRASONG NUAMBUNLUE, M. Ed.215 pp.

The purposes of this research were: 1) to compare learning outcomes in law of sixth grade students before and after being taught by remedial instruction with instructional media and 2) to investigate the students' opinions toward the instruction by remedial instruction with instructional media. The sample consisted of 16 sixth grade students of Ban NongNgu-luam School, Nakhompratom Education Service Area 1.

The research instruments used for gathering data were: an instructional plan, the learning outcomes tests and questionnaires. The data were analyzed by; percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t - test dependent.

The research findings of this research were:

1) The learning outcomes in law of the sixth grade students before and after being taught by remedial instruction with instructional media were statistically significant different at 0.05 level.

2) The students' opinions toward remedial instruction were at a high agreement level in all aspect, the students strongly agreed with the learning atmosphere, learning activities and learning usefulness.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature *Chutchan Phrasiri*

Thesis Advisors' signature 1. *Sutep Uamcharoen*

2. *Ma-Nilay*

3. *S. Nuanbunlue*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดี ด้วยความเมตตาจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญสี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรภา เล่าเรียนดี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อนงค์พร สมานชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณา ตรวจสอบ แนะนำ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ นางสุนีย์ ชื่นด้วง นายรณชิต นราพันธ์ และนางทิพวรรณ ชุ่มเพ็งพันธ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ นางอรุณี แก้วนนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) และคณะครูโรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) ที่ให้ความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ที่ ๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	10
คำถามในการวิจัย.....	10
สมมติฐานการวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	11
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	11
ตัวแปรที่ศึกษา.....	11
สาระการเรียนรู้.....	11
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตร	14
ความนำ	14
หลักการ	16
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	20
การเรียนการสอน.....	26
การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	26

บทที่	หน้า
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	27
การสอนซ่อมเสริม	29
ความหมายของการสอนซ่อมเสริม.....	29
จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม.....	31
หลักการ และแนวคิด ในการสอนซ่อมเสริม.....	32
การดำเนินการสอนซ่อมเสริม.....	36
การวางแผนการสอนซ่อมเสริม.....	36
การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน	37
รูปแบบการสอนซ่อมเสริม	39
ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม	42
การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม	44
การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์	44
วิธีการสอนซ่อมเสริม	45
การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	46
ปัญหาและการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม	48
ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม.....	50
แนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	50
รากฐานของการจูงใจ.....	50
แนวคิดทฤษฎีในการจูงใจ.....	51
ประเภทของแรงจูงใจ.....	59
ขั้นตอนของการเกิดแรงจูงใจ	64

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
งานวิจัยในประเทศ	66
งานวิจัยต่างประเทศ	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
การดำเนินการวิจัย.....	71
ระเบียบวิธีการวิจัย.....	72
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	72
แบบแผนการวิจัย.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	74
การรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	83
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายชีวิตประจำวัน.....	88
การวิเคราะห์ความคิดเห็น.....	89
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญ.....	105
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	175
ภาคผนวก ง หนังสือขออนุญาต.....	197
ภาคผนวก จ ร่องรอยการเรียนรู้.....	204
ประวัติผู้วิจัย.....	214

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	19
2	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม.....	24
3	สาระการเรียนรู้และผลการเรียนที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง กฎหมายกับ ชีวิตประจำวัน.....	25
4	แผนการจัดการเรียนรู้.....	75
5	การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม.....	77
6	สรุปวิธีดำเนินขั้นตอนการทดลองใช้สื่อประกอบการเรียนรู้.....	85
7	ผลการการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายใน ชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดย ใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	88
8	ผลการการวิเคราะห์คะแนนด้านความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการ เรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจำแนกกายผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	89
9	การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอน ซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้.....	90
10	ค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ ประกอบการเรียนรู้.....	177
11	ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน.....	179
12	ค่าความสอดคล้องของสื่อประกอบ เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน.....	191
13	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบสอบถามความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน....	193

ตารางที่		หน้า
14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้.....	194
15	การวิเคราะห์ค่าความยาก ง่าย(P) ค่าอำนาจจำแนก(r)ข้อทดสอบวัดผลการเรียนรู้รายข้อ.....	195
16	การวิเคราะห์คะแนนด้านความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนจำแนกรายผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	197

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	9
2	รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนช่วยเสริมในโรงเรียน.....	40
3	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	73
4	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน.....	76
5	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน.....	79
6	ขั้นตอนการสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้.....	81
7	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสมอกันใน การรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐ จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้อง คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทาง วัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ 2545 : 4) นอกจากนี้วิชาสังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (กรมวิชาการ 2545 : 2-3) เพราะทำให้ได้รู้จักความเป็นไปของสังคมโลก รู้จักประเทศอื่น ๆ ในสาขารัฐศาสตร์ รู้จัก รากเหง้าของตนเองและผู้อื่น เกิดการเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมโลก ในประวัติศาสตร์ รู้ถึงการดำรงชีพและกระบวนการต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรา ในสาข เศรษฐศาสตร์ รู้ถึงระเบียบ กฎเกณฑ์ทางสังคม และการปฏิบัติเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและ ประเทศชาติ ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม รวมไปถึง สามารถปฏิบัติตนเป็นคนดี มีคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนาที่นับถือ และเกิดความเข้าใจใน ความแตกต่างทางความเชื่อและการปฏิบัติตนของผู้อื่น ทำให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ใน สาขาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

การที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ 2545 : 4) ได้ให้ความสำคัญแก่กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อต้องการปลูกฝังและสร้างคนให้อยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข มีความเข้าใจในสภาพแวดล้อม ดังนั้นความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่ได้สะสมให้ตัวผู้เรียน มีความรู้ความสามารถแต่เพียงประการเดียว แต่ยังส่งผลให้ชุมชนและสังคมเกิดความมั่นคง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ที่กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนากระบวนการเรียนรู้มีใช้การสอนที่เป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูแต่เพียงฝ่ายเดียว การเรียนรู้ของผู้เรียนก็ต้องเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ว่า วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นวิชาที่มีขอบข่ายเนื้อหากว้างขวางมาก และเนื้อหาส่วนใหญ่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและลึกซึ้งอย่างแท้จริง และเป็นการง่ายเข้าถ้าครูและผู้เรียนจะมีส่วนร่วมเลือกและจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่เหมาะสมสนองความต้องการ ความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน เพราะการเรียนในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรม ย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ดีกว่าและเร็วกว่าการที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง หรือเป็นแต่เพียงผู้รับฟังแต่เพียงอย่างเดียว (ณงนภตสดาวโรดม 2534 : 20-25) ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนสังคมศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะจากการประกอบกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น ธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้นเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นสาระที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และกฎหมาย ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีของประเทศให้กับเยาวชนของชาติ

นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลให้มีข้อบกพร่องในการเรียนการสอนก็คือการใช้สื่อการเรียนการสอน บางครั้งการสอนประวัติศาสตร์ด้วยการใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว (สุมาลี ชัยเจริญ 2535 : 16 -18) อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจต่อเนื้อหาที่เรียนได้ ด้วยเหตุนี้ ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นสร้างความสนใจในการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ยังมีเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบางหน่วยการเรียนรู้ที่ไม่สามารถจัดหาสื่อของจริงมาแสดงได้ การพัฒนาสื่อ เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือเป็นสิ่งที่ให้ผู้เรียนได้สืบค้นเพื่อให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรกระทำอย่างยิ่ง

ดังนั้น การใช้วิธีสอนแบบปัจเจกบุคคลที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพัฒนาความสามารถของตนเองได้ตามศักยภาพ (สุมาลี ชัยเจริญ 2535 : 16 -18) ก็เป็นวิธีการสอนด้วยสื่อที่น่าจะนำมาใช้ในการสอนซ้ำที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวเป็นวิธีสอนที่พยายามให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมและอุปกรณ์ที่ผู้สอนได้สร้างขึ้นโดยมีเป้าหมาย นักเรียนจะต้องเป็นผู้ให้คำตอบต่อคำถามที่กำหนดไว้ตามลำดับความยากง่ายและความซับซ้อนในแต่ละปัญหา

แม้ว่าวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะมีประโยชน์ เพราะเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมถึงเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนในของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมก็ยังประสบปัญหาอยู่หลายประการที่ทำให้วิชานี้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้เท่าที่ควร หนึ่งในปัญหาดังกล่าวก็คือ ลักษณะการสอนหรือวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของไทยในปัจจุบันมักเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เช่น การสอนแบบบรรยายที่ครูพูดมากเกินไปและไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น สอนโดยยึดแบบเรียนมากเกินไปทำให้นักเรียนไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ นักเรียนท่องจำ ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ครูขาดการศึกษาความรู้เพิ่มเติม องค์กรความรู้ที่นักเรียนได้รับจึงไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี สื่อที่นำมาใช้แล้วก็นำมาใช้อีกซ้ำ ๆ กัน ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ตามโรงเรียนมักขาดอุปกรณ์ที่จะนำมาประกอบการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ก็ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนอยู่ ที่สำคัญโรงเรียนยังไม่ค่อยนำสื่อการสอนสำเร็จรูปไปใช้ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ฐิติรัตน์ กาญจนอัถด์, อ่างถึงโน สุชาติ เทสันตะ 2542 : 3)

นอกจากนี้จากการประเมินผลของกรมวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า การเรียนการสอนวิชาดังกล่าวประสบกับปัญหาเพราะว่าครูผู้สอนไม่มีเวลาทำแผนการสอน สถานที่และสื่อไม่พร้อม จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีมากเกินไป จึงไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมในหลักสูตร บุคลากรในหมวดวิชาสังคมศึกษาก็ยังขาดความรู้และประสบการณ์ โรงเรียนบางแห่งให้งบประมาณทางด้านกิจกรรมมากกว่าทางด้านวิชาการ (เมตต์จ กุลประดิษฐ์ 2540 : 2) สอดคล้องกับรายงานการวิจัยที่พบว่า ครูมีปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาวิชาที่มากเกินไป มีข้อเสนอแนะให้ตัด

เนื้อหาบางเนื้อหาออกบ้าง จัดทำสื่อสำเร็จรูป จัดให้มีศูนย์บริการหรือแหล่งค้นคว้าหาความรู้ใน
ทุกจังหวัดและมีคู่มือครูทุกรายวิชา (สุนิสา สิริวิพันธ์ และพรเพ็ญ สุวรรณเดชา 2537 : 3)

ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) ในปีการศึกษา
2551 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 จำนวน 16 คน โดยเฉพาะในเนื้อหา
สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน
เพราะค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ที่ทดสอบ (โรงเรียนบ้านหนอง
งูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) 2551)

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมในเนื้อหาดังกล่าว
ของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวิธีการที่
เหมาะสมอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า "ครูผู้สอนจะต้องพัฒนา
ผลการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของตนเอง ให้สามารถเรียนรู้ได้ทันกับ
ผู้เรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน" (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ 2523 : 24-25 ; กมล สุดประเสริฐ
2524 : 18 -19) ซึ่งวิธีการสอนด้วยสื่อที่ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำมาใช้ในการสอนเรื่อง กฎหมายกับ
ชีวิตประจำวัน ด้วยการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อประกอบ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยส่วน
ใหญ่พบว่า การสอนด้วยการใช้สื่อทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการใช้วิธีสอน
แบบอื่น ๆ เช่น ใช้ครูเป็นผู้สอนหรือสอนโดยนักเรียนเก่งเป็นผู้สอน (จรรยา จิยโชค 2533 : 1
และ ประเทือง ภิรมย์รักษ์ 2533 : 31)

สื่อภาพประกอบเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีลักษณะเด่นคือ สนองความสามารถ
และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเองตาม
ความสามารถและผู้เรียนมีอิสระในการเรียนไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ สื่อที่ดีจะทำให้
ผู้เรียนตอบสนองทันทีอยู่ตลอดเวลา ทำให้ช่วยกระตุ้นหรือเสริมแรงผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จอย่าง
ภาคภูมิใจ เป็นการทวนเวลาในการสอนบทเรียนหนึ่งๆ ดังนั้น การสามารถจำกัดเวลาสอนให้
เหลือได้ ก็อาจเพิ่มเติมสาระความรู้หรือกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนมากขึ้นได้ สื่อรูปภาพสามารถใช้
ประกอบการสอนโดยวิธีปกติของครูได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนช้า
หรือขาดเรียนซึ่งทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนได้อีกด้วย เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนได้มาก

นอกจากนี้ ยังมีความเหมาะสมมากสำหรับโรงเรียนที่มีงบประมาณจำกัด เพราะสามารถผลิตสื่อดังกล่าวได้จำนวนมาก และราคาก็ถูกกว่าสื่อประเภทโฮตทัศน์อุปกรณ์ สามารถใช้ได้แม้แต่ในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลในชนบท ไม่มีกระแสไฟฟ้าและความพร้อมของสื่อมากนัก (จิวรรณ จันทร์เทพย์ 2540 : 260)

ถึงแม้สื่อประกอบจะมีคุณสมบัติหลายอย่างแต่ก็มีข้อจำกัดคือ ถ้ามีแต่ตัวหนังสือเมื่อนักเรียนศึกษาไปนาน ๆ ก็เบื่อ แต่เราสามารถแก้ปัญหาข้อจำกัดนี้ได้โดยการใช้ภาพมาประกอบบทเรียน ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สื่อสารได้ง่าย และแฝงความขบขันไว้ด้วย สามารถนำไปใช้ได้กับทุกระดับ ทั้งนี้ภาพประกอบเป็นภาษาที่ใคร ๆ ก็ชอบโดยเฉพาะเด็กซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เด็กวัย 8 – 12 ขวบ หรือระดับประถมศึกษา สนใจในการอ่านหนังสือประกอบภาพมาก คิดเป็นอัตราร้อยละ 90 และจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น (อรวรรณ ศรีลิขิตตานนท์, อ้างถึงใน วิภาพรรณ โสทธิอนันต์ 2547 : 3) ด้วยเหตุนี้ จึงปรากฏว่าครูที่รู้จักนำภาพมาใช้กับบทเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี (เทพพิทักษ์ โภยกอบเกียรติ 2538 : 19-25) การนำสื่อภาพมาใช้ประกอบการเรียนการสอนจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อภาพประกอบสามารถกระตุ้นหรือเร้าความสนใจของผู้เรียนสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายในชั้นเรียนประกอบ การอธิบายความรู้ให้เห็นความจริงเชิงรูปธรรม สร้างความประทับใจและก่อให้เกิดการจดจำได้นานยิ่งขึ้น สร้างเสริมความสามารถในการอ่านภาพได้ของผู้เรียนสร้างทัศนคติ ค่านิยม และจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและโลกทัศน์ที่กว้างไกลแก่ผู้เรียน (นิพนธ์ คุณมาร์กซ์ 2534 : 16-18)

การนำสื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะสื่อภาพประกอบ เป็นการนำเอาข้อดีของภาพและบทเรียนมาผนวกเข้าด้วยกัน โดยสื่อประกอบการเรียนรู้เป็นวิธีการเสนอความรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนนั้นมีบทบาทในการศึกษาสื่อประกอบการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ส่วนภาพประกอบที่นำมาประกอบบทเรียนจะดึงดูดความสนใจของนักเรียน อันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑาทิพย์ จันทร์สุวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) อังคณา ตุงคสมิต (2541 : บทคัดย่อ) สุชาติ เทสันตะ (2542 : บทคัดย่อ) และดวงพร วิมเนศ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าบทเรียนประกอบภาพทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ติดตามบทเรียนโดยไม่เบื่อหน่าย สามารถจดจำบทเรียนได้แม่นยำและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เพื่อให้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น สื่อประกอบภาพจึงเป็นสื่อ การเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เหมาะสม ในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียน เพราะสื่อ ประกอบภาพจะช่วยในการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจการพัฒนาผลการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริม โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ ต่ำกว่าของผู้เรียนในเรื่องดังกล่าว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยสื่อ ในครั้งนี้ อาศัยกรอบแนวคิดทางการวิจัย เกี่ยวกับทฤษฎีการออกแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์สถานการณ์หรือเงื่อนไขในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบแล้วจึงวางแผนการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย ได้มีนักการศึกษาเสนอ ทฤษฎีหรือรูปแบบของการออกแบบการเรียนการสอน (กาญจนา คุณารักษ์ 2540 : 5,11,111- 131) ดังนี้คือ แบบจำลองการเรียนการสอนของสถาบันพัฒนาการเรียนการสอน (IDI : Instructional Development Institute Model) ซึ่งมี 9 ขั้นตอน ดังนี้ คือ (1) การกำหนด ปัญหา การประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดก่อน หลังของความต้องการจำเป็น (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (3) การจัดระบบการจัดการ การจัดการเกี่ยวกับภาระงาน ความ รับผิดชอบและเวลา (4) การกำหนดจุดประสงค์ การระบุจุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์ นำทาง (5) การกำหนดวิธีการเฉพาะที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนการสอนและสื่อ (6) การ สร้างสื่อ ต้นแบบ การสร้างตัวแบบเกี่ยวกับวัสดุการเรียนการสอนและวัสดุการประเมินผล (7) การสร้างต้นแบบของแบบทดสอบ การทำการทดลองและการรวบรวมข้อมูล การประเมินผล (8) การวิเคราะห์ผล การวิเคราะห์จุดประสงค์ วิเคราะห์วิธีการและวิเคราะห์เทคนิคและการ ประเมินผล (9) การนำไปใช้ / การนำกลับมาใช้ การทบทวน ตัดสินใจและปฏิบัติ ส่วน แบบจำลองของ IPIISD (The Interservice Procedures for Instructional System Development Model) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์ การวิเคราะห์ภาระงาน

วิเคราะห์รายวิชาที่มีอยู่และเลือกสภาพการณ์การเรียนการสอน (2) การออกแบบ การพัฒนา จุดประสงค์ พัฒนาแบบทดสอบ พรรณนาพฤติกรรมความพร้อม ตัดสินใจเกี่ยวกับขั้นตอนและ โครงสร้าง (3) การพัฒนาการระบุนการเรียนรู้ / เหตุการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เฉพาะเจาะจง ระบุนแผนการจัดการเรียนการสอน พบทวนเลือกวัสดุอุปกรณ์ พัฒนาการเรียนการสอน (4) การนำไปใช้ การนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ และดำเนินการเรียนการสอน (5) การ ควบคุม การดำเนินการประเมินผลภายใน การดำเนินการประเมินผลภายนอก และระบบการ พิจารณาพบทวน ส่วนแบบจำลองการเรียนการสอนของบริกส์ (Brigg 1977, อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์ 2540 : 117) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์ (2) การ ออกแบบ (3) การพัฒนา (4) การทดลองภาคสนาม (5) การนำไปใช้ (6) การแพร่กระจาย ส่วนแบบจำลองการเรียนการสอนของกาเย่และบริกส์ (Gagna and Brigg, อ้างถึงใน กาญจนา คุณารักษ์ 2540 : 117) มี 9 ขั้นตอน คือ (1) วิเคราะห์ระดับของระบบ (2) ที่ เฉพาะผลที่ได้รับจากการเรียนการสอน (3) วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการเรียนการสอน วิเคราะห์ ภาระงานการเรียนรู้ (4) นิยามจุดประสงค์ของการปฏิบัติ (5) ออกแบบขั้นตอนการเรียนการ สอน (6) ที่เฉพาะเหตุการณ์การเรียนการสอน (7) เลือกสื่อ (8) ประเมินการปฏิบัติ (9) ประเมินผลการเรียนการสอน ส่วนแบบจำลองการเรียนการสอนของเคมพ์ (Kemp 1985, อ้างถึงใน ไทยยศ เรืองสุวรรณ 2533 : 21) มี 10 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ วิเคราะห์เป้าประสงค์ และวิเคราะห์ข้อจำกัดที่มีมาก่อน (2) การ กำหนดหัวเรื่องของงาน ภาระงานและความมุ่งหมาย (3) การศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียนใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน (4) การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาและภาระงานให้ละเอียด (5) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (6) การกำหนดกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ ที่จะทำ ให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ (7) การเลือกทรัพยากรการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วย ให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ (8) การจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ จำเป็นต่อการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการผลิตสื่อและวัสดุการเรียน การสอนด้วย (9) การประเมินผลการเรียนรู้ (10) การเตรียมทดสอบก่อนเรียนเป็นการวางแผน ทดสอบก่อนเรียน ในกรณีที่จำเป็นต้องทดสอบโดยจัดเตรียมให้สอดคล้องกับหัวเรื่องและภาระ งานการเรียนการสอน ทั้งนี้แนวทางในการสร้างสื่อ พบว่า มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดแสดง ขั้นตอนการสร้างสื่อ ดังนี้

เป็รื่อง กุมุท (2519 : 12-38) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างบทเรียนประกอบสื่อได้เป็น ขั้นตอนไว้คือ (1) ศึกษาหลักสูตร (2) นำหลักสูตรมาผนวกกับความต้องการของเด็กและ

กำหนดจุดมุ่งหมาย (3) วางขอบเขตหรือเค้าโครงเรื่อง (4) รวบรวมและจำแนกเรื่องราว (5) ลงมือเขียนกรอบหรือหน่วยย่อยของบทเรียน โดยมีลักษณะคือ (5.1) เขียนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย (5.2) มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจ (5.3) ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด (5.4) เนื้อหาแต่ละหน่วยย่อยควรพาดพิงถึงหน่วยย่อยที่เรียนไปแล้ว (5.5) ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องเพื่อเป็นการเสริมแรง (5.6) เนื้อหา ใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้อง และมีการทดลองและการปรับปรุงแก้ไข 3 ครั้ง คือ (1) ทดลองเป็นรายบุคคล (One to one Testing) (2) การทดลองเป็นกลุ่ม (Small Group Testing) (3) ทดลองกลุ่มใหญ่หรือภาคสนาม (Field Testing) ส่วน โฟน (Fine 1962, อ้างถึงใน ยงยุทธ สุวรรณมัง 2547 : 20) ก็ได้เสนอหลักการสร้างบทเรียนประกอบสื่อไว้ คือ (1) ลำดับเนื้อหา และตั้งปัญหาที่น่าสนใจ (2) แต่ละกรอบปัญหาจะต้องต่อเนื่องกัน จูงใจให้ผู้เรียนคิดใคร่ครวญเพื่อค้น หาคำตอบที่ถูกและก่อให้เกิดความภูมิใจในความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง (3) หลีกเลี่ยงปัญหาที่ง่ายจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้ไม่ได้รับการเสริมแรง เมื่อทราบว่าตนเองตอบสนองถูก (4) นำสื่อให้เด็กตอบสนองมิติน้อยที่สุด (5) การตอบสนองผิดไม่ควรจะมีมากเกินไปร้อยละ 5 ส่วน ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 176-177) กล่าวถึง การสร้างบทเรียนประกอบสื่อว่า (1) การตัดสินใจสร้างบทเรียนประกอบสื่อต้องพิจารณาจากความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำมาสร้าง หรือจะเขียนบทเรียนประกอบสื่อในรูปแบบใด (2) ลำดับขั้นการสร้างบทเรียนประกอบสื่อ ประกอบด้วย (2.1) ศึกษาหลักสูตร ชั้นนี้เป็นขั้นของการวิเคราะห์ภารกิจ (2.2) กำหนดพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ชั้นนี้เป็นขั้นของการตั้งจุดมุ่งหมายและเตรียมแบบทดสอบ (3) วางขอบเขตของงานและบุคลากร ตลอดจนการลำดับเรื่องราว เนื้อหา (4) การเลือกสื่อ (5) ลงมือเขียนสื่อ (6) ปรับแต่งสื่อ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว (7) ทดสอบสื่อ (8) วิเคราะห์ผลการทดสอบแล้วปรับแต่งบทเรียนให้ดีขึ้นนำไปใช้

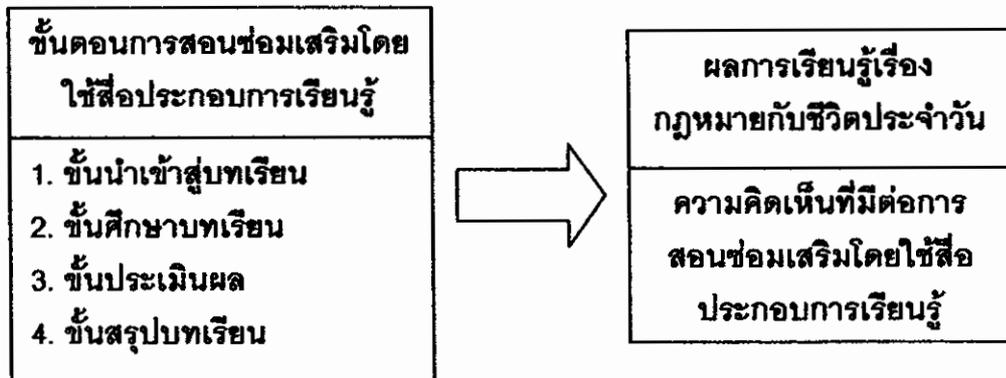
นอกจากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ยังมีผู้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนประกอบสื่อไว้ด้วย ดังเช่น กมลลา สุริยพงศ์ประไพ (2546 : 13-14) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างบทเรียนประกอบสื่อไว้ 10 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสร้างบทเรียน (2) ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน แผนการสอนวิชาที่ทำการสร้างบทเรียนประกอบสื่อ (3) เลือกเนื้อหาที่จะใช้สอน (4) วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (5) วิเคราะห์และกำหนดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหา (6) ดำเนินการสร้าง (7) นำบทเรียนประกอบสื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ (8) นำแบบประเมินบทเรียนประกอบสื่อ

มาหาค่าเฉลี่ย (9) ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา (10) นำบทเรียนประกอบสื่อที่ได้รับ การแก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการสอนซ่อมเสริมแบบ การสอนเป็นกลุ่มย่อย (สมศักดิ์ สินธุรเวช 2530 : 24-25) เพื่อความสะดวกจัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กัน อยู่ในกลุ่ม เดียวกัน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการสอน และให้งานสนับสนุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม นักเรียนในแต่ละ กลุ่มจะช่วยกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือซึ่งกันและกันไม่ทำให้ใครมี ความรู้สึกมีปมด้อย หรือปมเด่น ผู้สอนนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว ก็อาจจะเปลี่ยนให้ ผู้อื่นสอนแทนหรือหมุนเวียนกันก็ได้ ขั้นตอนในการจัดการสอนซ่อมเสริมมีดังนี้ (จรรยา จิยโชค 2530 : 9-10) 1) การกำหนดขอบเขตในการสอน 2) ขั้นตอนการวินิจฉัยความบกพร่องของ นักเรียน 3) ขั้นตอนการวางแผนการสอนซ่อมเสริม ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจสำคัญก่อนที่จะเริ่ม ดำเนินการสอนจริง ๆ 4) ขั้นตอนการดำเนินการสอน เป็นการนำเอาแผนการสอนซ่อมเสริมที่ เตรียมไว้ไปปฏิบัตินั่นเอง และ 5) ขั้นตอนการประเมินผลอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธีตาม ความเหมาะสม นอกจากนี้จากการสังเคราะห์ขั้นตอนวิธีการสอนซ่อมเสริม (ชฎาพร เขียรศิริ พิพัฒน์ 2547: บทคัดย่อ, สุภชัย ศรีมันตะ 2546 : บทคัดย่อ และ หทัยรัตน์ คงวัฒน์ 2539 : บทคัดย่อ) มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสนทนาถึงความสนใจโดยอาจใช้ ตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา 2) ขั้นศึกษาบทเรียน ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา และ ปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นประเมินผลนักเรียนร่วมกันอภิปรายผล และ 4) ขั้นสรุปบทเรียน หลังการ เรียนซ่อมเสริมนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอน จากทฤษฎีและแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน ตลอดจนขั้นตอนในการสร้างสื่อ ประกอบ ของนักการศึกษาหลายท่านและงานวิจัยของผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนประกอบสื่อ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการสอนซ่อมเสริม ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่ เกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน โดยใช้ เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับ ชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษา บทเรียน 3) ขั้นประเมินผล และ 4) ขั้นสรุปบทเรียนโดยประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังเรียนด้วยสื่อ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสื่อ ดังปรากฏในรายละเอียดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

คำถามการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการสอนด้วยการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้เป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชา
รัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 16 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ
ประกอบการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.2.1 ผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนซ่อม
เสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

3. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันประกอบด้วยเนื้อหา
ดังนี้ 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3)
กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการสอนใช้เวลา 3 คาบ/สัปดาห์ เป็นจำนวน 9 คาบ
เรียน ในเดือนพฤษภาคม ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้
ไว้ ดังนี้

1. การสอนซ่อมเสริม หมายถึงการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ
ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมเรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน โดยใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอน

ตามปกติเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ชั้นศึกษาบทเรียน 3) ชั้นประเมินผล และ 4) ชั้นสรุปบทเรียน

2. สื่อประกอบการเรียนรู้ หมายถึง บทเรียนพร้อมภาพประกอบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง มีการจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนย่อย ๆ โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ประกอบด้วย เนื้อหา สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย พร้อมประเด็นอภิปรายแบบฝึกหัด และเฉลยคำตอบ เพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนได้ทันที รวมทั้งจัดทำขึ้นโดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ มาตกแต่งให้สื่อดังกล่าวมีความสวยงามและจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

3. การสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมและเวลาที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติเป็นกลุ่มย่อย ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันโดยใช้บทเรียนพร้อมภาพประกอบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ทำได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3) กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนด้วยการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันโดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม และการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรสถานศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายกับชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตร

1.1 หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม

2. การเรียนการสอน

3. การสอนซ่อมเสริม

3.1 ความหมายของการสอนซ่อมเสริม

3.2 จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม

3.3 หลักการ และแนวคิด ในการสอนซ่อมเสริม

3.4 การดำเนินการสอนซ่อมเสริม

3.4.1 การวางแผนการสอนซ่อมเสริม

3.4.2 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

3.4.3 รูปแบบการสอนซ่อมเสริม

3.4.4 ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม

3.4.5 การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม

3.4.6 การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์

3.4.7 วิธีการสอนซ่อมเสริม

3.4.8 การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

3.4.9 ปัญหาและการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

4. ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม
 - 4.1 แนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ
 - 4.2 รากฐานของการจูงใจ
 - 4.3 แนวคิดทฤษฎีในการจูงใจ
 - 4.4 ประเภทของแรงจูงใจ
 - 4.5 ขั้นตอนของการเกิดแรงจูงใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตร

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 ความนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กรมวิชาการ 2545: 2)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อ

พัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้ สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ 2545: 2)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ได้กำหนดให้มีการจัดทำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของ หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี (กรมวิชาการ 2545: 2)

ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อช่วย กอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน เชื่อมมั่นใน นโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการ ที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเชื่อมั่นใน นโยบายการศึกษาเพื่อสร้างคน บูรณาการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการปฏิรูปการ เรียนรู้ และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการ ประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระ ในรายละเอียดเป็น รายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอัน พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมถึงจัดให้ สอดคล้อง กับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย(กรมวิชาการ 2545: 3)

การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลัก ผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และ ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข(กรมวิชาการ 2545: 3)

สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา(กรมวิชาการ 2545:3-4)

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย

มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะ และศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ

การเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ภาษาไทย
- 2.2 คณิตศาสตร์
- 2.3 วิทยาศาสตร์
- 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.6 ศิลปะ
- 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธิ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษากลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

และกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

4. มาตรฐานการเรียนรู้

กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นขึ้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

ตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมวดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
1.	เห็นคุณค่า และประโยชน์ของศาสนาแต่ละศาสนาในสังคมไทย
2.	รู้ เข้าใจ พุทธประวัติ และความสำคัญของพระพุทธศาสนา
3.	รู้ เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
4.	รู้ เข้าใจประวัติพุทธสาวกของ พระราชนิเวศน์ วัดโสมนัสราชวรวิหาร สัพพัญญูชาดก
5.	รู้ เข้าใจความสำคัญของการทำหน้าที่ชาวพุทธ ในเรื่องการบรรพชา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การเข้าค่ายพุทธบุตร
6.	รู้ เข้าใจ หลักการ พิธีการ ความสำคัญ และประโยชน์ของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
7.	รู้ เข้าใจ สถานภาพ สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ของตนเองในฐานะพลเมืองดี
8.	รู้ เข้าใจ ถึงการปฏิบัติตน ตามบรรทัดฐาน และวัฒนธรรมของสังคมไทย
9.	รู้ เข้าใจ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมแนวตามทางของระบอบประชาธิปไตย

ที่	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
10.	รู้ เข้าใจ แนวคิดพื้นฐาน ลักษณะที่สำคัญ และความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจ
11.	รู้ เข้าใจ การบริหารจัดการทรัพยากร และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด
12.	รู้ เข้าใจ วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย
13.	รู้ เข้าใจเหตุการณ์สำคัญ พัฒนาการในด้านต่างๆสมัยกรุงธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์
14.	รู้ เข้าใจ การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ ประเพณี วัฒนธรรม สมัยกรุงธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์
15.	รู้ เข้าใจลักษณะทางกายภาพของประเทศไทย
16.	รู้ เข้าใจ เขตปกครอง การเมืองเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศไทย
17.	รู้ เข้าใจลักษณะของกาจัดการทรัพยากรและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของไทย

1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง): กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อมูลสภาพทั่วไป

โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง)(โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) 2546) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครปฐม เขต 1 เปิดทำการเรียนการสอนระดับอนุบาล 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 เริ่มเปิดทำการสอนตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2482 โดยนายเนิน มินิลทานุช นายอำเภอเมืองนครปฐม โดยรับบริจาคที่ดินจากกำนัน ทวีศักดิ์ (ไท่แว้ง) สุวรรณจรรยา จำนวน 10 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา เปิดทำการสอน ตั้งแต่ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวอาคารเป็นแบบชั่วคราว เสาไม้จริง เครื่องบนไม้ ฝา หลังคามุมจาก ราคาก่อสร้าง 826 บาท โดยการเรียโรจากประชาชน มีครูทำการสอน 3 คน คือ นายแดง คำบาง(ครูใหญ่) นายสำริด แยมสรวล นายไธพันธ์ ตั้งคะเกตุ

ปี พ.ศ. 2469 คณะครูพร้อมด้วยคณะกรรมการโรงเรียน จัดหาเงินสร้างอาคารเรียน แบบ ป. 1 จำนวน 6 ห้องเรียน ได้เงินประมาณ 42,448 บาท วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2495

ปี พ.ศ. 2496 ได้เงินสมทบจากรัฐบาล 100,000 บาท ต่อเติมอาคารหลังเดิมเมื่อ

วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2496 เสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 รวมค่าก่อสร้างทั้งสิ้นเป็นเงิน 142,448 บาท

ปี พ.ศ. 2504 มีนักเรียนเพิ่มขึ้นสถานที่เรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คณะกรรมการศึกษาและคณะครูได้พร้อมใจกัน จัดหาเงินจากประชาชน สร้างอาคารชั่วคราวขึ้นอีกหนึ่งหลัง กว้าง 8 เมตร ยาว 24 เมตร เสาไม้จริง เครื่องบนไม้จริง หลังคามุมสังกะสี พื้นทูปดินแห้ง อยู่ทางทิศตะวันตกของอาคารหลังแรก ราคาก่อสร้าง 9,650 บาท เป็นอาคารชั่วคราวหลังที่ 4

ปี พ.ศ. 2517 ได้รับงบประมาณเงิน พ.ป.ช. 150,000 บาท สร้างรั้วโรงเรียนก่ออิฐซีเมนต์ล้อมรอบโรงเรียนและมี นายชม เล็กปรีชากุล สร้างสำนักงานครูใหญ่มอบไว้โรงเรียนอีก 1 หลัง ราคา 120,000 บาท ใต้ผู้ช่วยครูใหญ่ 4 ตัว

ปี พ.ศ. 2518 ได้รับงบประมาณเงิน พ.ป.ช. ขยายอาคารเรียนหลังเดิม 017 โดยต่อเติมช่วงล่างอีก 7 ห้องเรียน เป็นเงิน 140,000 บาท

ปี พ.ศ. 2528 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105/ 2526 คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น รวม 8 ห้องเรียน เป็นเงิน 1,038,000 บาท ต่อมาทางโรงเรียนได้รับเงินบริจาคให้ทำทางเท้ารอบอาคารเรียนเป็นเงิน 15,000 บาท

ปี พ.ศ. 2530 ทางโรงเรียนได้เปิดชั้นอนุบาลขึ้น 2 ห้อง โดยใช้อาคารศูนย์เด็กเล็กและจ้างบุคคลภายนอกมาสอนโดยใช้เงิน บริจาคจากผู้ปกครอง โดยกำนันไพฑูริย์ สุธรรมจรรยา เป็นผู้รับผิดชอบ

ปี พ.ศ. 2534 เปิดทำการสอนตามโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ต่อมาเปลี่ยนเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปี พ.ศ. 2540 ได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 2 / 2528 จำนวน 15 ห้องเรียน 3 ชั้น เป็นเงิน 5,185,500 บาท

ปี พ.ศ. 2542 ได้รับจัดสรรงบประมาณมียาชาวา สร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105 / 29 จำนวน 1 หลัง 2 ชั้น 4 ห้องเรียน ชั้นล่างโล่ง เป็นเงิน 1,629,000 บาท

วิสัยทัศน์ (Vision)

ภายในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนหนองงูเหลือม เน้นความเป็นไทย ใฝ่หาความรู้คู่ธรรม นำบริหาร พัฒนาวิชาการ ร่วมประสานชุมชน

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในบทเรียน
2. พัฒนากุศลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานสู่การปฏิบัติ
3. จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนงานประจำปี
4. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลตามสภาพจริง
5. จัดสภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีความปลอดภัย
6. พัฒนาการเรียนการสอนด้วยการรักการอ่าน โดยจัดแหล่งการเรียนรู้
7. พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยและคุ้มค่า
8. ประสานชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี โดยประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 5 สาระ ได้แก่

- สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม
- สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
- สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
- สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
- สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) จังหวัดนครปฐม ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไว้ 3 ประการ (หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) จังหวัดนครปฐม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 2545 : 1) คือ

1. มุ่งให้เยาวชนมีการศึกษา พร้อมที่จะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบโดย

1.1 นำความรู้ในอดีต และปัจจุบันมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติของตน

1.3 นำความรู้เรื่องการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการดำรงชีวิต

1.4 นำความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรม ศาสนา มาตัดสินใจในการประพฤติ ปฏิบัติตน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

1.5 นำวิธีการทางสังคมศาสตร์มาแก้ปัญหาในสังคมและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อตนเองและผู้อื่น

2. สามารถบูรณาการความรู้ กระบวนการ และปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่น ประเทศชาติ โดยใช้ข้อมูลความรู้ในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ โลก เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

3. ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก โดยยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการคูณ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และสาระ ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6)

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย สังคมโลกอย่างมีความสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) : สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย สังคมโลกอย่างมี

ความสุข ซึ่งเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำมาพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย

1. ภูมิใจและชื่นชมในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นในระดับกลุ่มสังคม ท้องถิ่น และประเทศ

2. ตระหนักถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีในท้องถิ่นและประเทศรวมทั้งการเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็กเพื่อคุ้มครองปกป้องตนเองและผู้อื่น ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน

3. เข้าใจและปฏิบัติตามบรรทัดฐานและวัฒนธรรมในจังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมที่มีความหลากหลายและยอมรับในคุณค่าซึ่งกันและกัน

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองงูเห่ล้อม (ประชารัฐ บำรุง) จังหวัดนครปฐม

โรงเรียนบ้านหนองงูเห่ล้อม (ประชารัฐบำรุง) จังหวัดนครปฐม ได้จัดโครงสร้างหลักสูตร ตามอัตราส่วนเวลาเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองงูเห่ล้อม (ประชารัฐบำรุง) จังหวัด นครปฐม

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)								
	ช่วงชั้นที่1			ช่วงชั้นที่2			ช่วงชั้นที่3		
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
1. ภาษาไทย	280	280	280	200	200	200	160	160	160
2. คณิตศาสตร์	200	200	200	200	200	200	160	160	160
3. วิทยาศาสตร์	80	80	80	120	120	120	120	120	120
4. สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120	120	120

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)								
	ช่วงชั้นที่1			ช่วงชั้นที่2			ช่วงชั้นที่3		
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
5. สุขศึกษา พลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80	80	80
6. ศิลป	80	80	80	80	80	80	80	80	80
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80	80	80	80	80	80	120	120	120
8. ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120	120	120
9. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	80	80	80	80	80	80	200	200	200
รวม	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1200	1200	1200

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.4 – ป.6

1. ภูมิใจและชื่นชมในความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยของตนเองและบุคคลอื่นในระดับกลุ่มสังคม ท้องถิ่น และประเทศ
2. ตระหนักถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีในท้องถิ่นและประเทศรวมทั้งการเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็กเพื่อคุ้มครองปกป้องตนเองและผู้อื่น ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน
3. เข้าใจและปฏิบัติตามบรรทัดฐานและวัฒนธรรมในจังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของกลุ่มคนในสังคมที่มีความหลากหลาย และยอมรับในคุณค่าซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 3 สารการเรียนรู้และผลการเรียนที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	คาบ
สามารถปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน	ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน	กฎหมายในชีวิตประจำวัน - กฎหมายการจราจรทางบก - กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ - กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	9

2. การเรียนการสอน

2.1 การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ในการที่ผู้เรียนจะสามารถศึกษาจนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่ครูผู้สอนตั้งไว้นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำทักษะต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในที่สุด ซึ่งหลักเกณฑ์ในการเลือกวิธีการสอน (ลัดดา ศิลาน้อย 2534, อ้างถึงใน กษมาภา รัตนโกสินทร์ 2540 : 16) ได้กล่าวไว้ดังนี้

- 1.วิธีการสอนควรเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนทั้งในด้านความแตกต่างของสติปัญญา ความสามารถ การแสดงออก วัย และความสนใจของผู้เรียน
- 2.วิธีสอนจะต้องสนองจุดมุ่งหมายในหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์อะไรจากบทเรียน ตลอดจนต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วย
- 3.วิธีสอนนั้นควรก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสภาพสังคมทั้งทางด้านความต้องการและสภาพแวดล้อมในสังคม
4. วิธีสอนนั้นควรเหมาะสมกับบุคลิกภาพของครูด้านความคล่องตัวประสบการณ์ในการสอน
5. วิธีสอนนั้นควรก่อให้เกิดแนวทางในการนำความรู้ เจตคติ ทักษะที่ได้รับการฝึกฝนไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
6. วิธีสอนนั้นต้องมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ไม่เป็นที่น่าเบื่อหน่ายแก่นักเรียน

7. วิธีสอนนั้นควรเหมาะกับระยะเวลา สภาพห้องเรียน จำนวนนักเรียน บางครั้งวิธีสอนต้องใช้กระบวนการมากมาย เวลาย่อมไม่พอ หรือห้องเรียนเล็กเกินไป จำนวนนักเรียนมีมากเกินไป

ในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแต่ละครั้งหรือแต่ละคาบ ครูผู้สอนจะต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม โดยเกณฑ์ในการเลือกและจัดกิจกรรมมีดังนี้(ลัดดา ศิลาน้อย 2534, อ้างถึงใน กษมาภา รัตนโกสินทร์ 2540 : 16)

1. กิจกรรมที่เลือกมาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน หากเป็นทักษะก็ต้องเป็นทักษะที่เมื่อปฏิบัติแล้วผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ

2. กิจกรรมที่เลือกมาควรก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียนที่จะปฏิบัติ ความพึงพอใจของผู้เรียนอาจเกิดขึ้นได้ถ้าประสบการณ์หรือกิจกรรมนั้นน่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก เป็นที่น่าสนใจ และนิยมในหมู่ผู้เรียน มีประโยชน์ในการนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน ฯลฯ ความพึงพอใจจะนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนรักวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามมาอีกด้วย

3. กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนควรอยู่ในขอบเขตความสามารถทางร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ ครูต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิมหรือทักษะเดิมที่ผู้เรียนมีอยู่ กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ผู้เรียนจะได้รับควรสืบต่อเนื่องจากกิจกรรมและประสบการณ์ในอดีต หากไม่พิจารณาถึงเกณฑ์ข้อนี้แล้ว ผู้เรียนจะไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมใหม่ได้ ทำให้การเรียนเกิดความล้มเหลวและผู้เรียนเกิดความท้อแท้

4. กิจกรรมที่เลือกมาให้ผู้เรียนควรส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการสอนหลายด้าน

5. กิจกรรมที่เลือกมาให้ผู้เรียนควรสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยครูต้องพิจารณาความสามารถพิเศษ หรือความถนัดด้านใดด้านหนึ่ง หรือแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Style)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสามารถใช้วิธีการสอนได้ดีในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยนักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนจะได้มีคุณค่าและทักษะอันพึงประสงค์เพื่อที่จะบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.2 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ได้รับการฝึกฝน อบรมสั่งสอนจากสถานศึกษา ซึ่งวัดและประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เพราะจะเป็นตัวชี้ให้ทราบว่าผลการเรียนการสอนที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อต้องการจะทราบว่าหลังการจัดการเรียนการสอนไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หรือความก้าวหน้าทางการเรียนมากน้อยเพียงใด เป็นที่พอใจของครูผู้สอนหรือไม่ จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ความรู้เนื้อหาและพฤติกรรมด้านใดบ้างในกระบวนการเรียนการสอน การวัดเป็นการรวบรวมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ข้อมูลนั้นกำหนดเป็นตัวเลขซึ่งเป็นปริมาณที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องวัด หรือเป็นการแปลงคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งจากสิ่งที่วัดนั้น โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูมีความจำเป็นต้องตัดสินใจหลายครั้งคือ ตัดสินใจเมื่อเริ่มต้นสอน การวัดผลหรือการทดสอบจะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (สุนทรี เมฆบุญส่งลาภ 2540 : 18)

ลัดดา ศิลาน้อย (อ้างถึงใน เเผด็จ กุลประดิษฐ์ 2540 : 18-20) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่ามีบทบาทและมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีวิธีการอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. สอบก่อน (Pre Evaluation) เป็นการสอบประเมินพื้นฐานหรือความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะสอนเพื่อ

1.1 ศึกษาพื้นฐานความรู้ทั้งในด้านความคิดรวบยอด ทฤษฎี หลักการ ซึ่งผู้เรียนควรรู้มาก่อน เครื่องมือจะเป็นลักษณะของแบบทดสอบ

1.2 วัดความสามารถทางสติปัญญา ว่าความสามารถในการพัฒนาทางสมองมีลักษณะเป็นเช่นใด เพื่อจะจัดเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.3 วัดความสนใจของผู้เรียน เพื่อสร้างความสนใจให้เห็นคุณค่าและวางแผนเริ่มต้นสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสิ่งที่จะเรียน ใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลของการประเมินค่า

2. สอบขณะสอน (Formative Evaluation) เป็นการสอบเพื่อดูผลการเปลี่ยนแปลงขณะสอน ในขณะที่ผู้เรียนเรียนแต่ละจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แต่ละหน่วยหรือ

แต่ละคาบ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพียงใดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ถ้านักเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้สอนจะได้แก้ไขสิ่งบกพร่องของผู้เรียน ว่าที่ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพราะเหตุใด เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลจะใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสอบถาม การตรวจผลงาน และการทดสอบ

3. สอบหลังสอน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนหรือเป็นการดูผลรวมของความสามารถของผู้เรียนว่า หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนเป็นเกณฑ์ วิธีการที่ใช้เป็นลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการวัดและประเมินผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนนอกจากจะต้องจัดให้เป็นระบบมีหลักการแล้ว ยังต้องมีการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยจึงจะทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้

จากขั้นตอนของการดำเนินการสอนตามที่คณะของนักการศึกษาหลายท่านดังกล่าวมีทั้งสอดคล้องและแตกต่างกันในบางส่วน ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ (1) การวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน (2) การเตรียมการสอน (3) การดำเนินการสอน และ (4) การติดตามผลและประเมินผลการจัดสอน

3. การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งเพราะสามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนได้เต็มที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ หลักสูตรได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้ที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมควรจะได้ทราบสาระสำคัญเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพอันมีสาเหตุมาจากวิธีการสอนของครู อุปกรณ์ หรือตัวนักเรียนเองจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องให้ความสนใจ และพยายามศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นมีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2533 : 71) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่าการสอนซ่อมเสริม คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจในบทเรียนได้ค่อนข้างช้า ไม่สามารถติดตามบทเรียนได้ทันกลุ่มเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนทำให้นักเรียนเหล่านี้เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย และมีความเบื่อหน่าย ท้อแท้ใจ ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนไม่สามารถสอบผ่านตามจุดประสงค์การเรียนรู้และไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

พันทิพา อุทัยสุข (พันทิพา อุทัยสุข 2535 : 583) ได้กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่เด็ก ซึ่งโดยปกติจะจัดขึ้นสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และสำหรับเด็กที่เก่งอยู่แล้วให้เก่งยิ่งขึ้น เหตุผลที่ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม คือ

1. การแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กตั้งแต่เริ่มต้น การฝึกทักษะใหม่ ๆ จะทำให้เด็กมีพื้นฐานที่ถูกต้องซึ่งจะช่วยให้การฝึกทักษะต่อ ๆ ไปได้ผลดี
2. เด็กอ่อน จำเป็นต้องช่วยเหลือ เพื่อให้เรียนได้ทันเพื่อน
3. เด็กเก่ง ควรสนับสนุนให้สามารถพัฒนาไปจนถึงความสามารถ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2535 : 157) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนพิเศษ นอกเหนือไปจากการสอนตามแบบแผนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ซึ่งมี 4 ลักษณะ คือ

1. การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน เป็นการสอนปรับพื้นฐานความรู้ของนักเรียน นักศึกษา ก่อนจะเข้าสู่หลักสูตร มักจะนำมาใช้เมื่อได้รับนักเรียน นักศึกษาใหม่ จากสถานศึกษาแตกต่างกันทำให้พื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริม มักจะเป็นการเรียนในหมวดวิชาบังคับที่ต้องเรียนร่วมกัน
2. การสอนซ่อมเสริมขณะที่ทำการสอน เป็นการพบข้อบกพร่องของนักเรียนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่เข้าใจบทเรียนบางตอน จึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ติดตามการเรียนต่อไปได้ทัน และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน
3. สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัว เมื่อมีการวัดผลในวิชาแล้ว ปรากฏว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มีจุดประสงค์บางจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน จึงจำเป็นต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้สอบแก้ตัวใหม่
4. สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาด หรือเรียนเร็ว นักเรียนบางคนมีสติปัญญาสูง ควรสอนซ่อมเสริมเพื่อจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

จรี วาทิกทินกร (จรี วาทิกทินกร 2535 : 37) ได้กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานมั่นคงในการเรียนรู้กับทั้งส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนคืออยู่แล้วได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสูงสุด

จากความหมายของการสอนซ่อมเสริมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่าการสอนซ่อมเสริม คือ การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียน และในขณะเดียวกันอาจจะจัดขึ้นเพื่อเป็นการเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ให้นักเรียนได้พัฒนาเด็กอย่างเต็มความสามารถ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องและประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียน

3.2 จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม

การเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์หลายประการจุดประสงค์ใดที่ครูทำการสอนและประเมินผลแล้วผู้เรียนยังไม่สามารถจะบรรลุจุดประสงค์ได้ก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้ในจุดประสงค์นั้น ๆ นั่นคือจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่พึงปรารถนามิให้นักการศึกษาหลายคน ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ประภาส มากมีทรัพย์ (ประภาส มากมีทรัพย์ 2530 : 18) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชนะข้อบกพร่องของตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น
3. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปถึงขีดระดับความสามารถที่แท้จริงของตนเอง

ประณิตา อุทาน (ประณิตา อุทาน 2532 : 3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนบกพร่องให้เรียนดียิ่งขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างสูงสุด

โคชีวา (Kochevar. 1975 : 18) และแชปลิน (Chaplin. 1979 : 12-15) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้สอดคล้องกันว่า

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามสมรรถวิสัยที่แท้จริงของตนเองอย่างเต็มที่

2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนทางการเรียนของตนได้

3. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนอันจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ก็คือการช่วยแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่ผู้เรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและช่วยให้นักเรียนที่เรียนเก่งได้เรียนดีขึ้นตามความสามารถของตนโดยมีจุดหมายปลายทางคือ ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของนักเรียนให้มากที่สุด

3.3 หลักการ และแนวคิด ในการสอนซ่อมเสริม

เพื่อให้การเรียนการสอนซ่อมเสริมดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นจะต้องมีการนำหลักการ แนวคิดที่เหมาะสมมาใช้เพื่อช่วยให้ทั้งครู และนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนซึ่งมีหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมที่น่าสนใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ได้นำเสนอไว้ดังนี้

ศิริวรรณ โปธิสุวรรณ (ศิริวรรณ โปธิสุวรรณ 2531 : 8-10) ได้สรุปหลักการสอนซ่อมเสริมเด็กอ่อนไว้ดังนี้

1. ต้องรู้ปัญหาหรือข้อบกพร่องของผู้เรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลือถูกต้อง
2. ควรใช้วิธีที่ต่างไปจากการสอนปกติ
3. กิจกรรมต่าง ๆ ควรให้เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
4. ให้กำลังใจและเอาใจใส่ผู้เรียนอยู่เสมอ
5. ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตน

วาทีณี ธีระตระกูล (2534 : 18) ได้กล่าวถึงเรื่องหลักการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุ และข้อบกพร่องของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวินิจฉัยเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องให้ตรงจุด
2. ถ้านักเรียนมีข้อบกพร่องหลายอย่างควรแก้ไขข้อบกพร่อง หรือสอนซ่อมเสริมทีละอย่างเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหานามธรรม
3. วิธีการสอนซ่อมเสริมควรแก้ไขโดยใช้วิธีใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีเดิม ควรเป็นอุปกรณ์การสอนที่แปลกน่าสนใจเช่นเดิม รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน แบบฝึกหัดควรให้น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน

4. หลังการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูควรติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ และรายงานให้ทราบ เพื่อเกิดกำลังใจเมื่อเห็นผลงานของตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 19) กล่าวถึง หลักการของการซ่อมเสริมไว้ว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่พบว่ามีข้อบกพร่อง

กรมวิชาการ (2539 : 23) ได้กล่าวถึงหลักการสอนซ่อมเสริม สรุปได้ดังนี้

1. ครูต้องวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ อาจจะสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

2. ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

3. ควรใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีสอนเดิมที่นักเรียนล้มเหลวมาแล้ว

4. ครูควรวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

5. ครูควรใช้อุปกรณ์การสอนให้มาก เพราะนักเรียนจะเรียนจากรูปธรรมไปหา

นามธรรม

6. ครูควรติดตามผลการพัฒนาของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

7. ครูต้องรู้จักกระตุ้นนักเรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน

8. ครูที่สอนช่วยเสริมควรมีความรัก ความเมตตา และเข้าใจเด็ก รู้จักนำหลักจิตวิทยามาใช้แก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 18) กล่าวว่า การซ่อมเสริมจะเกิดผลดีต้องมีหลักการสอนซ่อมเสริมที่ดีและเหมาะสม ดังนี้

1. ก่อนสอนซ่อมเสริมครูต้องศึกษาข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว นำข้อบกพร่องมาพิจารณาหาสาเหตุหรือปัญหา

2. กรณีที่นักเรียนมีข้อบกพร่องหลายอย่าง ควรแก้ไขข้อบกพร่องที่ละอย่าง ไม่ควรแก้ไขข้อบกพร่องหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน

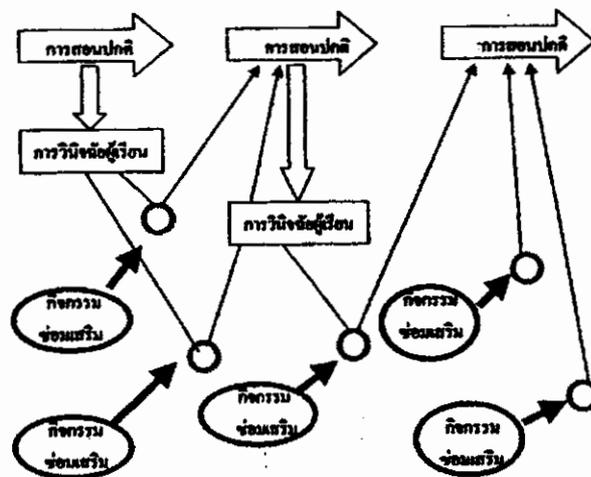
3. การตั้งจุดประสงค์ ควรตั้งในระดับต่ำกว่านักเรียนปกติ

4. ควรสร้างความรู้สึกที่ดีต่อการสอนซ่อมเสริมและพยายามทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า การแก้ไขข้อบกพร่องนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำ และเต็มใจที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

5. ครูร่วมวางแผนกับนักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนโดยกำหนดจุดประสงค์และเวลาที่จะจัดกิจกรรม

6. ครูต้องมีเทคนิคการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน และลักษณะข้อบกพร่อง
 7. ควรจัดกิจกรรมจากสิ่งที่นักเรียนสนใจ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และเกิดความสนุกสนาน
 8. การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรใช้เวลาสั้น ๆ ซึ่งจะใช้เวลาในช่วงใดก็ได้ที่นักเรียนพร้อม
 9. ควรใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้าจะได้เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม
 10. ครูควรเป็นผู้ให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน
 11. ครูต้องเป็นผู้ที่เสียสละ เป็นผู้ที่ช่างสังเกต มีความรัก ความเมตตา มีความอดทน เอาใจใส่ และเป็นที่ยิ่งของนักเรียนได้
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 5-7) ได้นำเสนอแนวคิดพื้นฐาน 2 ประการคือ

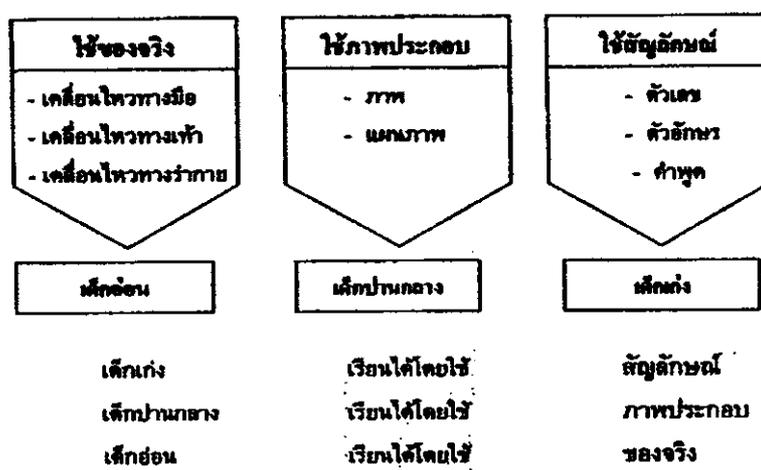
1. การสอนซ่อมเสริมจะต้องคู่กับการวินิจฉัยนักเรียน เพราะกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมเป็นกิจกรรมที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนตามทักษะย่อยที่พบหลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาครั้งหนึ่งแล้ว ดังภาพประกอบ 1

หมายถึงจุดบกพร่องของนักเรียน

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยนักเรียน กิจกรรมซ่อมเสริม และการสอนปกติ

2. นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยการตัดแปลงความรู้มาจัดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ของจริง (Enactive) หรือ เป็นกิจกรรมที่ใช้ภาพประกอบ (Iconic) หรือ กิจกรรมที่ใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และการใช้สื่อ

ทั้ง 3 ชั้นนี้ เป็นลำดับของการพัฒนาทักษะจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับการเรียนรู้ของนักเรียน แต่กรณีที่นักเรียนมีข้อบกพร่องในทักษะย่อยบางทักษะการใช้กิจกรรมในชั้นใช้ของจริงจะเหมาะสมในการแก้ไขมากที่สุด ดังนั้น กิจกรรมของการสอนซ่อมเสริมแม้จะใช้สื่อเป็นของจริง รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ก็ตามแต่กิจกรรมปฏิบัติจะอยู่ในชั้น ใช้ของจริง

บลูม (Bloom 1971 : 102) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง การเรียนเพื่อรอบรู้ (mastery Learning) โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ โดยบลูม กล่าวว่า ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติ และเราจัดการเรียนการสอนให้ทุกคนเรียนด้วยวิธีเดียวกันได้รับคุณภาพการสอนเหมือนกันและใช้เวลาในการสอนเท่ากันแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อจบลงก็จะกระจายเป็นโค้งปกติเช่นเดิม แต่ถ้าความถนัดในการเรียนของนักเรียนมีการกระจายเป็นโค้งปกติอยู่แล้ว และเราจัดให้มีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งใช้เวลาตามที่นักเรียนแต่ละคนต้องการแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่จะรอบรู้

ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะกระจายในลักษณะเบ้ทางขวา บลุ่มจึงเชื่อว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถที่จะรอบรู้ในสิ่งที่ครูสอนได้ ถ้าดำเนินการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. ความสามารถในการเสนอบทเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ มีการบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามให้ทราบอย่างชัดเจน
2. การให้สิ่งเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม การจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการสอนและการสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. การให้ผลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยปกติการให้ผลย้อนกลับจะทำโดยเฉลยผลการสอบย่อยในแต่ละหน่วยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่า คนยังบกพร่องในเรื่องใดบ้าง จะต้องสอนซ่อมเสริมตรงไหน

สรุปได้ว่าการสอนซ่อมเสริมจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามความสามารถของเขาโดยเชื่อว่านักเรียนที่ได้รับความเอาใจใส่ให้กำลังใจย่อมสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นหากมีการนำเอาหลักการและแนวคิดในการสอนซ่อมเสริมมาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

3.4 การดำเนินการสอนซ่อมเสริม

การดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้นมีขั้นตอนที่สำคัญที่จะนำมากล่าวไว้ในที่นี้คือการวางแผนการสอนซ่อมเสริม การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน รูปแบบการสอนซ่อมเสริมลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม คุณสมบัติของครูที่สอนซ่อมเสริม การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม การกำหนดสถานที่สอนซ่อมเสริม การเตรียมแหล่งความรู้และอุปกรณ์วิธีการสอนซ่อมเสริม การติดตามและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การวางแผนการสอนซ่อมเสริม

การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้เสนอแนวทางในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

สมพร จินากุล (สมพร จินากุล 2530 : 41) ได้เสนอแนวทางในการวางแผนการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้ คือ

1. ก่อนการสอนซ่อมเสริมทุกครั้ง ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริมควรได้ชี้แจงให้นักเรียนและถ้าทำได้ก็ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม ซึ่งให้นักเรียนเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมไม่ใช่การลงโทษแต่เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนของนักเรียนเอง การชี้แจงนี้ครูอาจจะใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ นักเรียนได้มองเห็นถึงความแตกต่างของการเรียนซ่อมเสริมกับการไม่ได้เรียนซ่อมเสริม เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เข้าเรียนซ่อมเสริมกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนซ่อมเสริม โดยจัดทำเป็นแผนภูมิแสดงความก้าวหน้า

2. ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน ประสานงานกันในการจัดสอนซ่อมเสริมโดยฝ่ายวิชาการจัดประชุมครูเพื่อชี้แจงรายละเอียดของแผนงานและการจัดทำแผนงานการสอนซ่อมเสริม การเตรียมการสอน โดยฝ่ายวิชาการขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น หมวดวิชา ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวัดผล ฝ่ายวิชาการ กำหนดห้องสอน เวลาสอน ครูผู้สอน และรูปแบบของการจัดสอนซ่อมเสริมไว้ล่วงหน้า

ก่อนที่จะดำเนินการสอนซ่อมเสริม สิ่งที่โรงเรียนควรกระทำคือการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอนซ่อมเสริมที่สำคัญได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน การประสานงานกับครูผู้สอนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการสอนซ่อมเสริม

การประสานงานกับนักเรียนที่จะเข้ารับการสอนซ่อมเสริม เพื่อชี้แจงประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม และข้อบกพร่องในการเรียน

การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน และขอความร่วมมือแก้ไขข้อบกพร่องศรัทธา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม (ศรัทธา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม 2530 : 48) ซึ่งมีแนวความคิดสอดคล้องกับจรรยา จิยโชค (จรรยา จิยโชค 2530 : 39) ที่กล่าวถึงการวางแผนในการสอนซ่อมเสริมว่า ครูควรวางแผนการสอนซ่อมเสริมโดยการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อ กิจกรรมการสอน แล้วเขียนแผนการสอนซ่อมเสริมโดยละเอียด จัดทำแบบทดสอบเตรียมไว้สำหรับประเมินผลการเรียนหลังการสอนซ่อมเสริม

จากการวางแผนที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นว่า การวางแผนเป็นแนวทางที่จะทำให้การสอนซ่อมเสริมบรรลุจุดมุ่งหมายและทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3.4.2 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

การวินิจฉัยเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ครูต้องทำ เพื่อค้นหาสาเหตุและข้อบกพร่องของนักเรียน และเป็นพื้นฐานของการสอนซ่อมเสริม และจะทำให้ครูสามารถค้นหาและแยกแยะความบกพร่อง ความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งมีผู้เสนอแนวทางในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนไว้ ดังนี้

การวินิจฉัยเป็นการค้นหาข้อบกพร่องซึ่งได้จากการทดสอบย่อยเพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังครูและนักเรียน ในการวินิจฉัยนี้ทำให้เราทราบว่าครูยังสอนเด็กไม่ผ่านเกณฑ์ ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมข้อใดบ้างมีจำนวนนักเรียนมากน้อยเพียงใดที่ไม่ผ่านเกณฑ์และจะจัดการสอนซ่อมเสริมอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ส่วนตัวนักเรียนเองก็ทำให้ทราบว่าตัวเองบกพร่องในเรื่องอะไร จะหาวิธีการศึกษาเพิ่มเติมอย่างไรจึงจะบรรลุเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การทดสอบวินิจฉัยเพื่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้หรือการทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.1 ก่อนเริ่มต้นสอนหน่วยการเรียนแรกจะกำหนดให้มีการทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนหน่วยการเรียนนี้ เมื่อทราบข้อบกพร่องแล้ว จะทำการซ่อมเสริมนักเรียนที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานนั้น ๆ

1.2 กำหนดการสอบหลังจากสิ้นสุดหน่วยการเรียนหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้อะไร ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ในการสอบวินิจฉัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความบกพร่องเรื่องอะไร จุดประสงค์ใดมีอะไรเป็นสาเหตุของข้อบกพร่อง และทำให้ทราบว่า มีนักเรียนคนใดมีความรู้ชัดแจ้ง พร้อมทั้งจะเรียนหน่วยการเรียนถัดไป สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีข้อบกพร่องต้องได้รับการซ่อมเสริมก่อนที่จะเรียนหน่วยการเรียนต่อไป

1.3 คะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยนี้จะไม่นำมาเป็นเครื่องมือตัดเกรดแต่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน กล่าวคือ จะทำให้เราได้นักเรียนสองพวกพวกแรกเป็นนักเรียนที่มีความรู้ชัดแจ้ง และอีกพวกหนึ่งเป็นนักเรียนที่ต้องเรียนซ่อมเสริม ทำงานเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความรู้ชัดแจ้งตามเกณฑ์ ผลการสอบจะเป็นการเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนพวกแรก เพราะทำให้เขาแน่ใจว่า วิธีการเรียนของเขาเหมาะสมดีแล้ว ผลที่ได้รับคือสิ่งที่น่าพอใจจนทำให้เกิดความสนใจ และมีเจตคติทางบวกต่อวิชาที่เรียน ส่วนผลการสอบสำหรับนักเรียนพวกหลังทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการปรับปรุงวิธีการเรียนของตนให้ดีขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้ชัดแจ้งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

1.4 เมื่อนักเรียนได้ทำการซ่อมเสริมส่วนที่เขากพร่องเป็นเวลาประมาณ 3 ถึง 5 คาบ แล้วจะได้รับการทดสอบด้วยข้อสอบฉบับที่สองซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานกับข้อสอบฉบับแรก โดยจะตอบเฉพาะคำถามที่เขากพร่องอยู่เท่านั้น

2. การแสวงหาวิถีทางแห่งการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความรู้แจ้งในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางเพื่อดำเนินการสอนซ่อมเสริมให้ตรงประเด็น กระบวนการซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้

- 2.1 จัดเตรียมคำแนะนำที่เหมาะสมและชัดเจนกับนักเรียนแต่ละคน
- 2.2 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
- 2.3 จัดเตรียมอุปกรณ์

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ 2530 : 16) กล่าวว่า ก่อนการสอนซ่อมเสริมผู้สอนจะต้องสำรวจก่อนว่า ผู้เรียนนั้นมีจุดบกพร่องตรงไหน โดยมีวิธีอยู่หลายวิธี ดังนี้

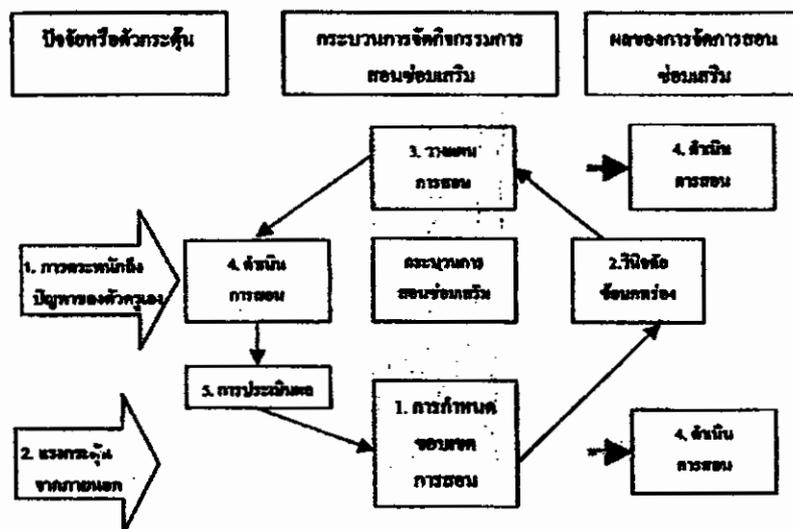
1. ใช้แบบทดสอบสำรวจทั่ว ๆ ไป แบบทดสอบชนิดนี้ มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจว่านักเรียนมีความรู้อย่างไร ปัญหาชนิดใดที่นักเรียนมีความยุ่งยาก
2. ใช้แบบทดสอบวินิจฉัย เพื่อค้นพบว่าเรื่องใด หรือองค์ประกอบของเรื่องใดที่นักเรียนยังไม่สามารถประสบความสำเร็จ การทดสอบเพื่อวินิจฉัยจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างดี
3. ใช้การสังเกตนักเรียนขณะทำงานในระหว่างที่ผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนทำงาน
4. ใช้การประชุมปรึกษาร่วมกับนักเรียน
5. ใช้การวินิจฉัยโดยนักเรียนเอง เพราะนักเรียนจะรู้ดีว่าตนเองไม่มีความรู้เรื่องใด

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ในการพิจารณาว่าผู้เรียนควรได้รับการสอนซ่อมเสริมหรือไม่ นั้น โดยปกติจะยึดเกณฑ์เป็นหลัก โดยการเอาความรู้ ความสามารถของนักเรียนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดูว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถถึงเกณฑ์หรือไม่ ถ้ายังไม่ถึงเกณฑ์ก็จะต้องสอนซ่อมเสริม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนรู้นักเรียนมาใช้

3.4.3 รูปแบบการสอนซ่อมเสริม

จรรยา จิยโชค (จรรยา จิยโชค 2530 : 9-10) ได้ศึกษาเพื่อค้นคว้าหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียน โดยการวิจัย ซึ่งผลสรุปว่า รูปแบบการสอนซ่อมเสริมที่เหมาะสมจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยหรือตัวกระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมขึ้น ส่วนที่สองเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมของครู และส่วนที่สาม

เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตหรือผลจากการสอนซ่อมเสริมรูปแบบดังกล่าวซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้ ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนช่วยเสริมในโรงเรียน

1. องค์ประกอบด้านปัจจัย หรือตัวกระตุ้นกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีปัจจัยที่ทำให้ครูผู้สอนให้ความสนใจและจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมขึ้น ซึ่งปัจจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1.1 การตระหนักถึงปัญหา หมายถึง ครูผู้สอนประเมินความหมายของนักเรียน แล้วพบว่า มีนักเรียนบางคนอยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นพอใจ ครูจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น

1.2 แรงกระตุ้นจากภายนอก เช่น การใช้อำนาจบริหารสั่งการของผู้บังคับบัญชา การขอร้อง และการให้ข้อเสนอแนะที่น่าพึงพอใจเป็นการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมอาจเกิดขึ้นด้วยความเต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้ครูต้องจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมด้วยเหมือนกัน

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม กระบวนการสอนซ่อมเสริมที่เกิดจากปัจจัยในองค์ประกอบที่ 1 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักร 5 ขั้นตอน คือ

2.1 การกำหนดขอบเขตในการสอน เช่น จะสอนซ่อมเสริมนักเรียนในกลุ่มประสบการณ์ใด ในกลุ่มประสบการณ์นั้นจะสอนวิชาใด และในวิชาที่สอนนั้นจะสอนเนื้อหาใดบ้าง ซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้างของการสอนซ่อมเสริมไว้ย่อ ๆ นั้นเอง

2.2 ขั้นตอนการวินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน เป็นการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีวิธีการวินิจฉัย 2 แบบ คือ การวินิจฉัยอย่างเป็นทางการโดยใช้แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย (Design test) และการวินิจฉัยอย่างไม่เป็นทางการโดยอาจจะใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองทดสอบนักเรียน การสังเกตพฤติกรรม คู่มืองาน บันทึกผลการเรียนต่าง ๆ

2.3 ขั้นตอนการวางแผนการสอนซ่อมเสริม ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจสำคัญก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนจริง ๆ ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินการวางแผน ดังนี้ (1) ตรวจสอบข้อบกพร่องของนักเรียนที่ได้จากการวินิจฉัยว่ามีมากน้อยเพียงไร (2) กำหนดช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม (3) กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ที่จะดำเนินการสอนแต่ละครั้ง จำนวนครั้งที่สอน และ (4) เขียนแผนการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งให้ชัดเจน มีรายละเอียดต่าง ๆ เช่น จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการสอนแต่ละครั้ง เนื้อหาที่จะสอน ระยะเวลาที่ดำเนินการสอน วิธีการที่จะดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอนที่จะใช้ประเมินการสอน

2.4 ขั้นตอนการดำเนินการสอน เป็นการนำเอาแผนการสอนซ่อมเสริมที่เตรียมไว้ไปปฏิบัติที่ตนเอง ซึ่งมีเทคนิคและวิธีการจัดหลายวิธีด้วยกัน ครูผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนและโรงเรียนของตนเอง

2.5 ขั้นตอนการประเมินผลอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่นการใช้แบบทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การตรวจแบบฝึกหัดหรือผลงานที่ปฏิบัติ การใช้แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสำรวจผลของการประเมิน ในขั้นตอนนี้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครูในการกำหนดขอบเขตการสอนในครั้งต่อไป

3. องค์ประกอบด้านผลของการจัดการสอนซ่อมเสริมเป็นผลของกระบวนการจัดสอนซ่อมเสริม ซึ่งสามารถจำแนกผลของการจัดสอนซ่อมเสริมได้ 2 ประการคือ คุณภาพของนักเรียนและความพึงพอใจของครู

3.4.4 ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม

ลักษณะของนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม (ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม 2530 : 47-48) ได้จำแนกนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. นักเรียนที่เรียนช้า มีไอคิวระหว่าง 70-90 ซึ่งมีความสามารถจำกัดเรียนรู้ได้ช้ากว่าปกติ และยังมีขาดทักษะเบื้องต้นต่าง ๆ ทำให้เรียนได้ล่าช้าไปอีก จึงเกิดความท้อแท้และมีปัญหา ยิ่ง

2. นักเรียนปัญญาเลิศ มักจะถูกละเลย จึงเกิดความเบื่อหน่าย ควรได้รับการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ให้ถึงขีดสูงสุด

3. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสติปัญญา ได้แก่เด็กพิการ

4. นักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะอย่าง เนื่องจากมีความบกพร่องเกี่ยวกับระบบประสาท จึงทำให้มีปัญหาในการเรียนบางด้าน เช่น การรับรู้ การพูด การฟัง การอ่าน หรือ การเขียน

5. นักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ทำให้มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ สติปัญญา และขีดความสามารถที่มี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากไม่สนใจเรียน ไม่มีความมั่นคงในอารมณ์ มีจิตใจแปรปรวน

6. นักเรียนที่มีประสบการณ์ และภูมิหลังจำกัด ได้แก่ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อยู่ห่างไกล ขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์ และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยึดมั่นในวัฒนธรรม หรือความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

กรองกาญจน อรุณรัตน์ (กรองกาญจน อรุณรัตน์ 2534 : 20) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า ในการสอนซ่อมเสริมนั้นจะมีคำถามที่ถามกันอยู่เสมอว่า เด็กประเภทใดที่ควรรับบริการสอนซ่อมเสริม คำตอบอย่างกว้าง ๆ สำหรับคำถามนี้ คือ เด็กคนใดก็ตามที่เรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร หรือไม่อาจเรียนได้ดีเท่าที่ควร ตามระดับความสามารถอันแท้จริง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าไม่เฉพาะเด็กเรียนช้า สติปัญญาต่ำเท่านั้นที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม หากแต่จะรวมเอาเด็กประเภทต่าง ๆ ที่มีผลการเรียนรู้ หรือสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวอาจเป็นเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือทุกวิชาก็ได้

ออกโต, แม็คมินนี่ และสมิธ (Otto, McMenemy Smith 1973 : 2-5) ได้แบ่งนักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 6 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีสติปัญญาระดับปานกลาง นักเรียนเหล่านี้มีระดับสติปัญญาและความสามารถอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่มีผลการเรียนต่ำกว่าที่ควรเป็น ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน

2. นักเรียนที่เรียนช้า นักเรียนประเภทนี้จะมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 80-90 เป็นพวกที่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในวงจำกัด ผลการเรียนในชั้นปกติจึงไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และเรียนไม่ค่อยทันเพื่อน แต่ถ้าให้งานที่อยู่ในระดับความสามารถของเขาก็ทำได้

3. นักเรียนที่ไม่เต็มใจเรียน นักเรียนประเภทนี้มีความสามารถในการเรียนแต่ไม่ค่อยสนใจเรียนในชั้น เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้การเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควรครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น

4. นักเรียนที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจำกัด นักเรียนประเภทนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยึดมั่นในวัฒนธรรมหรือความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน หรือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อยู่ห่างไกล จึงทำให้ขาดประสบการณ์ที่นักเรียนทั่วไปได้รู้จักและเรียนรู้และขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์เหล่านั้น ครูจึงต้องสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนเหล่านี้เป็นพิเศษ

5. นักเรียนที่มีข้อจำกัดทางด้านพัฒนาการทางภาษา เนื่องจากภาษาเป็นสื่อความหมายที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อมีความบกพร่องทางภาษาจึงทำให้การเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จไปด้วย

6. นักเรียนที่ฉลาดหรือมีสติปัญญาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนักเรียนเหล่านี้จะเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนในชั้นเรียน เพราะไม่ได้รับความสนใจจากครูผู้สอนอย่างเต็มที่ เนื่องจากครูมักคิดว่าเป็นนักเรียนที่ช่วยเหลือตนเองได้อยู่แล้ว

แชปลิน (Chaplin 1979 : 12-15) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่ต้องสอนซ่อมเสริมไว้ว่าจะต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับเฉลี่ย ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่าระดับเฉลี่ยนั้นไม่ต้องสอนซ่อมเสริม

กล่าวโดยสรุปเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วนำมาสอนซ่อมเสริมให้เพื่อให้สามารถเรียนได้ตามระดับคุณภาพระดับสติปัญญาของเขา เพราะหากไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่ในระยะเริ่มแรกแล้วปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทับถมกันมากขึ้นจนยากแก่การแก้ไขในภายหลัง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้คัดเลือกนักเรียนโดยพิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50

3.4.5 การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริม

การกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริมนั้น ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ วัย และระดับของผู้เรียน ครูต้องพยายามคำนึงถึงปัญหาของผู้เรียน และเวลาที่ใช้ในการสอนต้องไม่มากหรือน้อยเกินไป มีหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงการกำหนดเวลาในการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

จรรยา จิยโชค (จรรยา จิยโชค 2530 : 51) กล่าวถึง การดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้นเป็นการดำเนินการไปตามแผนที่วางไว้โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม กล่าวคือ เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง และไม่ควรน้อยกว่า 15 นาที ส่วนจะสอนสัปดาห์ละกี่ครั้งนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมและการวางแผนของผู้สอน ในการดำเนินการสอนซ่อมเสริมนั้น เพื่อให้การสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพครูควรสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐานเท่าเทียมกันก่อนที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะกล่าวได้ว่า เวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริมนั้นไม่ควรใช้เวลามากเกินไป แต่จะสอนสัปดาห์ละกี่ครั้งให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และความพร้อมของผู้เรียน และผู้สอน โดยสามารถสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนขณะทำการสอนและหลังจากทำการสอนแล้ว

3.4.6 การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์

การเตรียมการเกี่ยวกับแหล่งความรู้ และวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอนซ่อมเสริม เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรจัดเตรียมไว้เพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้า และใช้เป็นสื่อสำหรับการสอน ซึ่งสมพร จินากุล (สมพร จินากุล 2529 : 39) ได้เสนอแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. ห้องสมุดของสถาบันต่าง ๆ
2. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ
3. ห้องปฏิบัติการทางภาษา
4. บทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกหัด
5. แหล่งความรู้ใกล้เคียง
6. เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์ สไลด์
7. เกมต่าง ๆ

3.4.7 วิธีการสอนซ่อมเสริม

วิธีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียนว่าควรจะเลือกวิธีใด ที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ หรืออาจจะเลือกหลาย ๆ วิธีก็ได้ มีหน่วยงาน และผู้ที่กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ 2530 : 24-25) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. นักเรียนสอนกันเอง ในการสอนซ่อมเสริมผู้สอนอาจจะคัดเลือกนักเรียนเก่ง ช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์โดยให้ช่วยสอนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย ข้อดีที่ให้นักเรียนสอนกันเองก็คือ นักเรียนใช้ภาษาแบบเดียวกันและยังทำให้ผู้ช่วยสอนสนใจการเรียนเพิ่มขึ้น เพราะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น
2. การสอนแบบตัวต่อตัว การสอนซ่อมเสริมแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะผู้สอนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ หรือวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียน สามารถชักจูงความสนใจของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และสามารถสอนได้ตรงตามที่นักเรียนกำลังมีปัญหา
3. การสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อความสะดวกควรจัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือนกัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอน และให้งานสนับสนุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยเหลือกันแก้ปัญหาความเข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน ร่วมมือซึ่งกันและกันไม่ทำให้ใครมีความรู้สึกมีปมด้อย หรือปมเด่น ผู้สอนนอกจากจะใช้ครูที่สอนประจำแล้ว ก็อาจจะเปลี่ยนให้ผู้อื่นสอนแทนหรือหมุนเวียนกันก็ได้
4. แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนบางเรื่องอาจจะใช้แบบเรียนสำเร็จรูป แบบง่ายไม่ซับซ้อนเป็นสื่อในการเรียน โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องอ่าน ทำแบบฝึกหัด และตรวจคำตอบของตนเองในแบบฝึกหัดสำเร็จรูปนั้น
5. เขียนคำถามเอง โดยการมอบหมายให้นักเรียนอ่านบทเรียนแล้ว เขียนคำถามจากบทเรียนนั้นลงบัตรคำ จากนั้นจึงเขียนคำตอบลงบนอีกด้านหนึ่ง เมื่อเขียนเสร็จแล้ว นักเรียนจับคู่ เพื่อฝึกหัดโดยถาม-ตอบ
6. ให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม ภายหลังจากวินิจฉัยปัญหา ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว แต่สมควรได้รับการฝึกทักษะเพิ่มขึ้นอีก ผู้สอนอาจใช้วิธีการมอบหมายงานให้ทำ เช่น ทำแบบฝึกหัดเพิ่มขึ้น

7. สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ลักษณะของสมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง คล้ายแบบเรียนสำเร็จรูปเพราะเริ่มต้นด้วยการให้บทเรียนแล้วให้แบบฝึกหัด ต่อจากนั้นจึงเฉลยคำตอบ ลักษณะที่แตกต่างกันก็คือสมุดแบบฝึกหัด มีแบบฝึกหัดมากกว่าแบบเรียนสำเร็จรูป เพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดเป็นการฝึกทักษะให้มากยิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2535 : 158) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. เมื่อครู อาจารย์พบข้อบกพร่องจากการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียน นักศึกษาทั้งในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน สามารถสอน ซ่อมเสริมได้

2. เมื่อครูพบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินปรากฏในการวัดผลควรจะได้สอนซ่อมเสริมได้ในจุดที่นักเรียน นักศึกษาอ่อน เพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2537 : 12) ได้เสนอวิธีการสอนซ่อมเสริม คือ (1) นักเรียนสอนกันเอง (2) การสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน (3) การสอนเป็นกลุ่มย่อย (4) การสอนโดยใช้ชุดการเรียน (5) การสอนโดยการให้แบบเรียนสำเร็จรูป (6) การสอนโดยใช้สมุดแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง (7) การสอนโดยใช้เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ และ (8) การสอนโดยการผสมผสานหลาย ๆ วิธี

สรุปได้ว่าการดำเนินการสอนซ่อมเสริมเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจทุกขั้นตอนของการสอนซ่อมเสริม การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ศึกษารูปแบบการสอน คุณลักษณะของนักเรียน และครูที่จะสอนซ่อมเสริม ไปจนถึงการกำหนดสถานที่ เวลา แหล่งเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ และวิธีการสอนซ่อมเสริมซ่อมเสริมเพื่อช่วยให้ครูสามารถที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธี การสอนจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งจะต้องทำความเข้าใจในวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือนักเรียนให้มีผลการเรียนดีขึ้น และขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสอนซ่อมเสริมแบบการสอนเป็นกลุ่มย่อย

3.4.8 การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ไม่ค่อยจะมีการกล่าวถึงรายละเอียดกันมากนักคงเป็นเพราะว่าการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมใช้วิธีการ เช่นเดียวกันกับการประเมินผลการเรียนการสอนโดยทั่วไป โดยใช้หลักการและวิธีการในการประเมินแบบ

เดียวกันมีหน่วยงาน และผู้ที่กล่าวถึง การติดตามและการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมไว้หลายท่านดังนี้

วาทินี อีระตระกูล (วาทินี อีระตระกูล 2534 : 18) ได้กล่าวถึงการติดตามผลการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้ว ครูควรติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอและรายงานให้ทราบ เพื่อเกิดกำลังใจเมื่อเห็นผลงานของตน

กรมวิชาการ (ตาเรษฎ์ เผ่าพัฒน์ 2536 : 55 , อ้างอิงจาก กรมวิชาการ 2524 : 18 คู่มือบริหารหลักสูตรตอนปลาย พุทธศักราช 2524) เสนอว่าการวัดและประเมินผลหลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้วทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกตใช้เพื่อดูความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลงานจากงานที่มอบหมายให้ทำการสัมภาษณ์เพื่อทราบว่าคุณคิดเห็นรายละเอียดหรือวิธีปฏิบัติงานและการสอบข้อเขียน ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากหลังจากการเรียนผ่านไป แล้วเพื่อจะให้ทราบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ ความแม่นยำ แต่ก็ควรเป็นการสอบอย่างสั้น ๆ ในเรื่องที่เป็นที่จำเป็น ครูสามารถเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือใช้มากกว่า 1 วิธีตามความเหมาะสมของกิจกรรมและเนื้อหาที่ซ่อมเสริมเพื่อให้ได้ผลการวัดที่เชื่อถือได้ ในเวลาอันสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ และให้ได้ประสิทธิภาพที่สุดด้วย

พันทิพา อุทัยสุข (สกล บารมีรังสิกุล 2541 : 83 , อ้างอิงจากพันทิพา อุทัยสุข 2523 : 83-96 การสอนซ่อมเสริม) ได้กล่าวว่า เพื่อจะทราบการจัดการสอนซ่อมเสริมที่กระทำอยู่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจเพียงใดและมีส่วนใดอีกบ้างที่จะต้องสอนเสริมใหม่ เมื่อมีการติดตามผลแล้วก็จะนำผลมาปรับปรุงการสอนซ่อมเสริมต่อไป วิธีการติดตามผลมีดังนี้

1. วัดความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะในด้านที่เด็กมีความบกพร่องโดยมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ
2. ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนในวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ใช้การสังเกตเพื่อดูความสนใจในการเรียนของนักเรียน ดูการเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่ม และสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่เพียงใด
4. ใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินค่ากิจกรรมที่ใช้น่าสนใจเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไร
5. การกำหนดห้องสอนซ่อมเสริมให้แน่นอน และเป็นการสะดวกแก่ครูผู้สอนที่จะสามารถตรวจติดตามผลได้
6. จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ตรวจสอบได้เป็นระยะ ๆ

7. จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อมเสริมสำหรับครูแต่ละคนเพื่อหัวหน้าหมวดจะได้ติดตามผลการสอนได้สะดวก

เมื่อได้ผลจากการติดตามแล้วก็นำย้อนกลับมาพิจารณาว่ามีปัญหา หรือจากการติดตามแล้วก็นำย้อนกลับมาพิจารณาว่ามีปัญหา หรือบอกพร้อมตรงไหน จากนั้นก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การสอนซ่อมเสริมได้ผลดีที่สุดนักเรียนบางคนเมื่อเข้ารับการสอนซ่อมเสริมระยะหนึ่งแล้ว ปรากฏว่ายังมีข้อบกพร่องเดิมอยู่ก็จะต้องเข้ารับการสอนซ่อมเสริมในเรื่องเดิมอยู่จนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้ สำหรับบางรายการอาจซ่อมข้อบกพร่องอื่นก่อนแล้วจึงกลับมาแก้ไขข้อบกพร่องเท่าที่ยังไม่สามารถแก้ไข

กล่าวโดยสรุปการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริม ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต้องร่วมกันดำเนินการ เพื่อที่จะได้ทราบว่าการจัดสอนซ่อมเสริมของโรงเรียนได้ผลเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร จะได้ร่วมกันแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น (1) การตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนโดยการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์และตรวจผลงาน (2) การตรวจสอบหลักฐานการสอนซ่อมเสริมโดยพิจารณาจากบันทึกการสอนของครู และ (3) การเยี่ยมชั้นเรียนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอโดยผู้บริหารจัดการประชุมสรุปการสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอโดยผู้บริหารจัดการประชุมสรุปการสอนซ่อมเสริมโดยจัดประชุมร่วมระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์การตัดสินในการประเมินผลการเรียนรู้นักเรียนคือผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50

3.4.9 ปัญหาและการแก้ปัญหาการสอนซ่อมเสริม

ปัญหาการสอนซ่อมเสริมในแต่ละอย่างที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนซ่อมเสริมในครั้งต่อไป เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมนั้นมีหน่วยงานและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม ไว้หลายท่าน ดังนี้

อุไรวรรณ แรกเจริญ (อุไรวรรณ แรกเจริญ 2542 : 134-135) ได้ศึกษา "เรื่อง การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการสอนซ่อมเสริม มีดังนี้

1. ปัญหาในการวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยรวม พบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้อมูลที่ใช้ในการวินิจฉัยเกี่ยวกับนักเรียนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนได้ทั่วถึง และนักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมาก

2. ปัญหาในการเตรียมการสอนซ่อมเสริมโดยรวม พบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่ เกี่ยวกับการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อมเสริมโดยรวม พบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ การทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดสอนซ่อมเสริมยังไม่ทั่วถึง และนักเรียนไม่เข้าใจ จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อมเสริม ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริม ได้แก่ ผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อมเสริมมีความรู้ในการดำเนินการไม่เพียงพอ และผู้สอนซ่อมเสริมมีความรู้ในหลักการ และวิธีการสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการสอนซ่อมเสริมคือครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมาก มีงานที่ต้องรับผิดชอบและงานพิเศษมาก ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมขาดการประชุมร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่มีการกำหนดสถานที่สอนไว้อย่างชัดเจน การเตรียมแหล่งความรู้และอุปกรณ์ในการสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ

3. ปัญหาในการดำเนินการสอนซ่อมเสริมโดยรวม พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความรู้ในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อมเสริมแก่ครูผู้สอนไม่เพียงพอ ปัญหาในการเตรียมบทเรียนในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนไม่มีเวลาเตรียมการสอนซ่อมเสริมไว้ล่วงหน้าปัญหาในเรื่องวิธีการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูใช้วิธีการสอนไม่แตกต่างจากการสอนตามปกติ ปัญหาในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนซ่อมเสริมให้แก่ครูสอนมีการจัดให้น้อย สำหรับการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่พบคือ ครูผู้สอนไม่มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

4. ปัญหาในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อมเสริมโดยส่วนรวมพบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่คือ ครูผู้สอนไม่ได้จัดทำบันทึกการสอนซ่อมเสริม และการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้ารับการสอนซ่อมเสริมไม่ทั่วถึง

สุวิมล อร่ามพูนทรัพย์ (สุวิมล อร่ามพูนทรัพย์ 2531 : 59) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมในรูปแบบของการสอนซ่อมมากกว่าการสอนเสริม การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมยังไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรม ขาดการติดตามผลอย่างเป็นระบบในระดับรายวิชา มุ่งสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ และสอนเน้นในเนื้อหาที่นักเรียนไม่เข้าใจเป็นหลัก

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม ซึ่งพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในการสอนซ่อมเสริมคือ เรื่องที่ครูมีภาระงานสอนและงานพิเศษมาก ครูยังไม่เข้าใจในเทคนิค หรือวิธีการในการสอนซ่อมเสริม ขาดคำแนะนำในเชิง

เทคนิคและวิธี นักเรียนไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม และโรงเรียนเน้นการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

4. ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ

การบอกลักษณะแรงกระตุ้นของบุคคลโดยอาศัยเพียงการสังเกตพฤติกรรมนั้นจะทำได้ยาก เพราะเหตุว่าแรงกระตุ้นอย่างเดียวกันอาจมีพฤติกรรมเป็นหลายแบบในทางตรงกันข้ามแรงกระตุ้นที่ต่างกันทำให้เกิดพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

แรงกระตุ้นอาจมองเห็นได้ (Overt) หรืออาจถูกปิดบัง (Covert) ไว้ การกระทำคนนั้นยากที่จะหาคำตอบที่แท้จริงได้ว่ามาจากสาเหตุใด แม้บุคคลนั้น ๆ เองอาจไม่ทราบเกี่ยวกับแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของคน แต่จากการค้นคว้าในห้องทดลองและการสังเกตจากการตรวจรักษา นักจิตวิทยาสามารถหาขอบเขตที่จะวิเคราะห์แรงกระตุ้นได้ขอบเขตที่ใช้ในการนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการ (Need) และแรงขับ (Drive)

ความต้องการ (Need) มาจากการขาดสมดุลทั้งภายในร่างกายเองและสิ่งแวดล้อมภายนอกร่างกายและทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ขึ้น ความต้องการของคนมีมากบ้างน้อยบ้างอยู่ตลอดเวลาและทุกคนล้วนมีความต้องการด้วยกัน

แรงขับ (Drive) เป็นสิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการคือ เมื่อเกิดความต้องการและจะทำให้เกิดความกระวนกระวายหาช่องทางที่จะบำบัดความต้องการให้หายไป ภาวะความกระวนกระวายและการหาช่องทางบำบัดความต้องการนี้เอง เรียกว่า แรงขับ (Drive)

4.2 รากฐานของการจูงใจ

โดยทั่วไปผลการปฏิบัติงานของบุคคลจะถูกกำหนดโดยแรงจูงใจ (ความปรารถนาที่จะทำงาน) ความสามารถ (ความสามารถที่จะทำงาน) สภาพแวดล้อมของงาน (เครื่องมือและข้อมูลที่ต้องใช้ทำงาน) ดังนั้น การจูงใจจะมีความสำคัญเพราะว่าการจูงใจจะกระทบต่อการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือ ความสามารถสภาพแวดล้อม และ แรงจูงใจ

4.3 แนวคิดทฤษฎีในการจูงใจ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslor's Hierarchy of Needs Theory)

อับราฮัม มาสโลว์ เป็นนักจิตวิทยาอยู่ที่มหาวิทยาลัยแบรนดีส์ ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจที่รู้จักกันมากที่สุดทฤษฎีหนึ่งขึ้นมา มาสโลว์ระบุว่าบุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจาก

ระดับพื้นฐานมากที่สุดไปยังระดับสูงสุด ขอบข่ายของมาสโลว์จะอยู่บนพื้นฐานของสมมุติฐานรากฐานสามข้อ คือ

1.บุคคลคือ สิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการของบุคคลสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของพวกเขาเข้าได้ ความต้องการที่ยังไม่ถูกตอบสนองเท่านั้นสามารถมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความต้องการที่ถูกตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจ

2.ความต้องการของบุคคลจะถูกเรียงลำดับตามความสำคัญ หรือเป็นลำดับขั้นจากความต้องการพื้นฐาน (เช่น อาหารและที่อยู่อาศัย) ไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน (เช่น ความสำเร็จ)

3.บุคคลที่จะก้าวไปสู่ความต้องการระดับต่อไปเมื่อความต้องการระดับต่ำลงมาได้ถูกตอบสนองอย่างดีแล้วเท่านั้น นั่นคือ คนงานจะมุ่งการตอบสนองความต้องการสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยก่อน ก่อนที่จะถูกจูงใจให้มุ่งไปสู่การตอบสนองความต้องการทางสังคม

ความต้องการของมนุษย์ประกอบด้วย

1.ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางร่างกายจะอยู่ลำดับต่ำที่สุด ความต้องการพื้นฐานมากที่สุดที่ระบบโดยมาสโลว์ ความต้องการเหล่านี้จะหมายถึงแรงผลักดันทางชีววิทยาพื้นฐาน เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เพื่อการตอบสนองความต้องการเหล่านี้ บริษัทจะต้องให้เงินเดือนอย่างเพียงพอแก่บุคคลที่พวกเขาจะรับภาระสภาพการดำรงชีวิตอยู่ได้ (เช่น อาหารและที่อยู่อาศัย) ในทำนองเดียวกันเวลาพักจะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของงานด้วยที่เปิดโอกาสให้บุคคลตอบสนองความต้องการทางร่างกายของพวกเขาได้ บริษัทมากขึ้นทุกทีกำลังมีโครงการออกกำลังกายนี้จะช่วยให้พนักงานมีสุขภาพดีด้วยการตอบสนองความต้องการทางร่างกายของพวกเขา บุคคลที่หิวจนเกินไปหรือเจ็บป่วยจนเกินไปยากที่จะมีส่วนช่วยต่อบริษัทของพวกเขาได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปความต้องการทางร่างกายจะถูกตอบสนองด้วยรายได้ที่เพียงพอและสภาพแวดล้อมของงานที่ดี เช่น ห้องน้ำสะอาด แสงสว่างที่เพียงพอ อุณหภูมิที่สบายและการระบายอากาศที่ดี

2.ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความปลอดภัยความต้องการลำดับที่สองของมาสโลว์ จะถูกกระตุ้นภายหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการความปลอดภัยจะหมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ บริษัทสามารถทำได้หลายสิ่งหลายอย่างเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการความปลอดภัย ตัวอย่างเช่น บริษัทอาจจะให้การประกันชีวิตและสุขภาพ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย กฎและข้อบังคับที่ยุติธรรมและสมควร และการยอมให้มีสภาพแรงงาน

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการทางสังคมคือ ความต้องการระดับสามที่ระบุโดยมาสโลว์ ความต้องการทางสังคมจะหมายถึงความต้องการที่จะเกี่ยวพันการมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อการตอบสนองความต้องการทางสังคม บริษัทอาจจะกระตุ้นการมีส่วนร่วมภายในกิจกรรมทางสังคม เช่น งานเลี้ยงของสำนักงาน ทีมฟุตบอลหรือโบว์ลิ่งของบริษัทจะให้โอกาสของการตอบสนองความต้องการทางสังคมด้วย การเป็นสมาชิกสโมสรของบริษัทจะให้โอกาสที่ดีแก่ผู้บริหารเพื่อ "การสร้างเครือข่าย" กับผู้บริหารคนอื่น ในขณะที่ตอบสนองความต้องการทางสังคมของพวกเขาได้ด้วย ก่อนหน้านี้เราได้กล่าวถึงโครงการสุขภาพจะช่วยตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้ โครงการสุขภาพนี้สามารถช่วยตอบสนองความต้องการทางสังคมได้ด้วย ความจริงแล้วการทำงานหรือการเล่นกีฬาไปกับเพื่อนร่วมงานจะให้โอกาสวิเศษเยี่ยมต่อการมีเพื่อน การวิจัยแสดงให้เห็นว่าความต้องการทางสังคมจะถูกกระตุ้นภายใต้สภาวะที่ "ความไม่แน่นอนทางองค์กร" มีอยู่ เช่น เมื่อความเป็นไปได้ของการรวมบริษัทได้คุกคาม ความมั่นคงของงาน ภายใต้สภาวะเช่นนี้บุคคลจะแสวงหาความเป็นมิตรจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังเป็นไปอยู่

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงคือ ความต้องการระดับที่สี่ ความต้องการเหล่านี้หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะสร้างการเคารพตนเองและการชมเชยจากบุคคลอื่น ความต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่นจะเป็นความต้องการประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น พวกเขาอาจจะได้รับเชิญงานเลี้ยงเพื่อที่จะยกย่องความสำเร็จที่ดีเด่น การพิมพ์เรื่องราวภายในจดหมายข่าวของบริษัท เพื่อที่จะพรรณนาความสำเร็จของบุคคล การให้กุญแจห้องน้ำแก่ผู้บริการ การให้ที่จอดรถยนต์ส่วนบุคคล และการประกาศ "บุคคลดีเด่น" ประจำเดือน ล้วนแต่เป็นตัวอย่างของสิ่งที่สามารถกระทำเพื่อการตอบสนองความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การให้รางวัลเป็นนาฬิกาและเพชรแก่การบริการที่ดีและรางวัลราคาถูก เช่น ที-เชิ้ต และเหยือกเบียร์จะมีประโยชน์ต่อการยกย่องด้วย

5. ความต้องการความสมหวังของชีวิต (Self-Actualization Needs) ความต้องการความสมหวังของชีวิตคือ ความต้องการระดับสูงสุด บุคคลมักจะต้องการโอกาสที่จะคิดสร้างสรรค์ภายในงาน หรือพวกเขาอาจจะต้องการความเป็นอิสระและความรับผิดชอบ บริษัทได้พยายามจูงใจบุคคลเหล่านี้ด้วยการเสนอตำแหน่งที่ท้าทายแก่พวกเขา

ความต้องการความสมหวังของชีวิตคือ ความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเอง ด้วยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการ

ความสมหวังของชีวิตจะแสงสว่างานที่ท้าทายความสามารถของพวกเขา การเปิดโอกาสให้พวกเขาใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่

มาสโลว์เชื่อว่าความต้องการเหล่านี้จะถูกเรียงลำดับจาก "ต่ำสุด" ไปยัง "สูงสุด" มาสโลว์กล่าวว่า เมื่อต้องการ ณ ระดับ "ต่ำสุด" ร่างกายได้ถูกตอบสนองแล้ว ความต้องการ ณ ระดับ "สูงขึ้น" ต่อไป ความปลอดภัย จะมีความสำคัญมากที่สุดและต่อไปตามลำดับ

ตามทฤษฎีของมาสโลว์แล้ว บุคคลจะถูกจูงใจให้ตอบสนองความต้องการระดับต่ำก่อนที่พวกเขาจะพยายามตอบสนองความต้องการระดับสูง ยิ่งกว่านั้นเมื่อความต้องการอย่างหนึ่งถูกตอบสนองแล้วความต้องการนี้จะไม่เป็นสิ่งที่จูงใจที่มีพลังต่อไปอีก

ทฤษฎีของมาสโลว์จะถูกสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานที่ว่าความต้องการที่ยังไม่ได้ถูกตอบสนองจะเป็นปัจจัยที่ปลุกเร้าพฤติกรรมของบุคคล เมื่อความต้องการได้ถูกตอบสนองตามสมควรแล้ว ความต้องการเหล่านี้จะหยุดเป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรม

ในการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ไปใช้ในหน่วยงาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักของการสร้างแรงจูงใจ ความต้องการในระดับต่ำอาจได้รับการตอบสนองเพียงบางส่วนและในส่วนที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เกิดแรงจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป เช่น ในหน่วยงานที่จัดให้มีรายได้พอสมควรแล้วและสภาพแวดล้อมของงานดีแล้ว การปรับปรุงสิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้นจะไม่เพิ่มแรงจูงใจเลยเนื่องจากบุคคลส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับนี้เป็นอย่างดีแล้ว

ทฤษฎี ERG (Alderfer's Existence Relatedness Growth Theory)

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ได้พัฒนาทฤษฎี ERG โดยยึดถือพื้นฐานความรู้จากทฤษฎีของ Maslow โดยตรง แต่มีการสร้างรูปแบบที่เป็นจุดเด่นที่ต่างไปจากทฤษฎีของ Maslow คือ Alderfer เห็นว่าความต้องการของมนุษย์ทั้ง 3 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการในการดำรงชีวิต (Existence Needs : E)
2. ความต้องการทางด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs : R)
3. ความต้องการด้านความเจริญเติบโตก้าวหน้า (Growth Needs :G)

ตามทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ Maslow นั้น ความต้องการจะได้รับการตอบสนองเป็นขั้น ๆ และก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อย ๆ กล่าวคือ เมื่อใดที่ความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้นก็จะมีผลในการจูงใจ ซึ่งทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ Alderfer ก็มีสภาพเหมือนกันแต่จะมีการเคลื่อนตัวถอยหลังถ้าความต้องการที่อยู่ต่ำกว่า และจากความจริงข้อนี้ทำให้ผู้บริหารสามารถทราบถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความต้องการก้าวหน้า หรือความต้องการความสัมพันธ์ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ อัลเดอร์เฟอร์ Alderfer ชี้ให้ทราบว่าประเภทของความต้องการที่อยู่ต่ำลงไปจะมีความสำคัญในการจูงใจทันที ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกที่ตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมมีความต้องการเพื่อน เช่น การเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of status needs) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ มีฐานะดีในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self actualization or self realization needs) ความต้องการนี้นับเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่งซึ่งขยายความทฤษฎีของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้ได้แก่ ทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม ของเฮอริชเบอร์ก (สงวน สุธธิอรุณเลิศ 2529 : 117) ทฤษฎีนี้ได้ศึกษาถึงจิตวิทยาของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่จะจูงใจให้บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ มักจะประกอบด้วยปัจจัยที่เรียกว่า ปัจจัยในการกระตุ้น (Motivation factors) 6 ประการ ได้แก่

1. ความสำเร็จของงาน
2. การได้รับการยอมรับ
3. ความก้าวหน้า
4. ลักษณะของงาน
5. โอกาสที่จะก้าวหน้า
6. ความรับผิดชอบ

ซึ่งเป็นสิ่งที่จะจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือปัจจัยในการกระตุ้นนี้จะจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

เฮอริชเบอร์ก (Herzberg) (สุนทร อนนตศิริพร 2532 : 13-16) ได้เสนอทฤษฎีองค์ประกอบคู่ของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg's Two Factor Theory) ซึ่งสรุปว่ามีปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ที่สัมพันธ์กับความชอบหรือไม่ชอบในงานของแต่ละบุคคล กล่าวคือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor)
2. ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor)

ปัจจัยจูงใจ

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กร ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะปัจจัยที่สามารถสนองตอบความต้องการภายในบุคคลได้ด้วยกัน ได้แก่

1. ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น ๆ
2. การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในการยกย่องชมเชยแสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่สื่อให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือจะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย
3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ท้าทายให้ต้องลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่ผู้เดียว
4. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้ดี ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด
5. ความก้าวหน้า หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือได้รับการฝึกอบรม

ปัจจัยค่าจูน

หรืออาจเรียกว่าเฮอริชเบอร์ก (Herzberg) (สุนทร อนนต์ศิริพร 2532 : 13-16) ปัจจัยสุขอนามัย หมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจูนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์การ บุคคลในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น และปัจจัยที่มาจากภายนอกบุคคล ได้แก่

1. เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรในการทำงาน
2. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย
3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปไม่ว่าเป็นกิริยา หรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี
4. สถานะของอาชีพ อาชีพหมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติ และศักดิ์ศรี
5. นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ
6. สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสงเสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย
7. ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขาไม่มีความสุข และพอใจกับการทำงานในแห่งใหม่
8. ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์การ
9. วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหาร

เฮอริชเบอร์ก (Herzberg) ได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า องค์ประกอบทางด้านจูงใจจะต้องมีค่าเป็นบวกเท่านั้น จึงจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในงานขึ้นมาได้ แต่ถ้าเป็นลบก็จะทำให้บุคคลไม่พึงพอใจในงานอย่างใด ส่วนองค์ประกอบทางด้านค่าจูนหรือสุขอนามัยถ้ามีค่าเป็นลบ บุคคลจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงานแต่อย่างใด เนื่องจากองค์ประกอบทางด้านปัจจัยค่าจูนหรือ

สุขอนามัยนี้มีหน้าที่ค้ำจุน หรือบำรุงรักษาบุคคลให้มีความพึงพอใจในงานอยู่แล้ว สรุปได้ว่าทั้งสองปัจจัยต้องมีในเชิงบวกเท่านั้น จึงจะทำให้ความพึงพอใจในงานของบุคคลเพิ่มมากขึ้น

ทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคิลล์แลนด์ (อำนาจ แสงสว่าง 2536 : 82) ได้แบ่งแรงจูงใจตามความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. ความต้องการอำนาจ (The need of power) บุคคลมีความต้องการมีอำนาจอย่างมาก อาศัยการใช้อำนาจสร้างอิทธิพลและควบคุมในการทำงาน กล่าวโดยทั่วไป แต่ละบุคคลแสวงหาความเป็นผู้นำ มีพลังเข้มแข็ง

2. ความต้องการความผูกพัน (The need of affiliation) บุคคลมีความต้องการมีความผูกพันเป็นอย่างมาก ตามปกติความผูกพันเกิดจากรักทำให้บุคคลมีความสุข และมีความตั้งใจหลีกเลี่ยงการไม่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด แต่ละบุคคลชอบที่จะรักษาสัมพันธภาพที่ดีทางสังคม เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกยินดี มีความคุ้นเคยกันเข้าใจกัน

3. ความต้องการความสำเร็จ (The need for achievement) บุคคลมีความต้องการมีความสำเร็จ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับความสำเร็จ มีความหวาดกลัวอย่างรุนแรงต่อการประสบความล้มเหลว ต้องการการท้าทายในการทำงาน ชอบการทำงานที่มีการเสี่ยงภัย ใช้แนวทางการทำงานที่เคยใช้ได้ผลสำเร็จมาแล้ว

4. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (โยธิน ศันสนยุท 2530 : 33) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการมากมายหลายชนิดซึ่งมีอิทธิพลต่อทฤษฎีแรงจูงใจ และทฤษฎีบุคลิกภาพที่ได้พัฒนาขึ้นในภายหลังอย่างมาก จำนวนของความต้องการเปลี่ยนไปตามขั้นที่เมอร์เรย์ ได้พัฒนาทฤษฎีของเขา แต่จะไม่ต่ำกว่า 20 ชนิดที่ระบุไว้ เช่น

1. ความต้องการที่จะสัมฤทธิ์
2. ความต้องการการก้าวหน้า
3. ความต้องการการเป็นตัวตนของตัวเอง
4. ความต้องการความสัมพันธ์
5. ความต้องการการแสดงออก
6. ความต้องการการเข้าใจ

เกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจของเบลลา (ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล 2534 : 22) ได้แก่ บุคคลจะกระทำกิจกรรมใดก็ตามย่อมเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเสมอ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือบุคคลจะกระทำกิจกรรมใดก็ตาม ย่อมมีความคาดหวังในรางวัลหรือสิ่งตอบแทนเสมอ สาระของทฤษฎีนี้ได้แก่

3. รางวัล (Reward) หมายถึง เป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่บุคคลคาดว่าจะได้รับจากการกระทำในกิจกรรมนั้น ๆ

4. ทุน (Cost) หมายถึง ทางเลือกหรือประเภทของกิจกรรมที่บุคคลจะเลือกกระทำโดยอาศัยประสบการณ์เดิม อันจะทำให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนได้

5. กำไร (Profit) หมายถึง ผลที่ได้รับเมื่อบุคคลได้กระทำในกิจกรรมนั้นแล้ว อาจหมายถึง การบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ หรืออาจล้มเหลว ถ้าบุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายจากการเข้าร่วมกิจกรรม บุคคลย่อมที่จะกระทำกิจกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าบุคคลไม่บรรลุจุดมุ่งหมายจากการกระทำกิจกรรม บุคคลนั้นย่อมไม่กระทำในกิจกรรมนั้น

ส่วนทฤษฎีแรงจูงใจของไฮแมนส์ (ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล 2534 : 22) มีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีแรงจูงใจของเบลามาก คือรางวัลหรือผลตอบแทนที่บุคคลจะได้รับมาจากที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และทำกิจกรรมที่บุคคลได้กระทำล้วนแต่เป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนทั้งสิ้น ส่วนด้านความแตกต่างคือ ไฮแมนส์ได้แบ่งทฤษฎีออกเป็นขั้นตอนที่ละเอียดกว่า ดังนี้

1. บุคคลมีความคาดหวังในผลกำไรจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. กระบวนการกิจกรรมจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน
3. บุคคลที่เสียเปรียบเมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนจะหลีกเลี่ยงกิจกรรมการแลกเปลี่ยน
4. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของบุคคลที่ขาดทุน หรือไม่บรรลุในวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกิจกรรมนั้นจะลดน้อยลง

5. หากการกระทำกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย บุคคลก็จะกระทำกิจกรรมนั้นต่อไป และจะกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับกิจกรรมนั้น เพื่อให้เกิดความสมดุลในการแลกเปลี่ยน

6. หากการแลกเปลี่ยนเป็นที่พอใจของบุคคลทั้งสองฝ่าย ย่อมหมายถึงความสมดุลในการแลกเปลี่ยนมากขึ้น และทำให้ความรู้สึกที่ไม่ดีของฝ่ายเสียเปรียบลดน้อยลง

7. ระบบสังคมที่ขาดความยืดหยุ่น ย่อมก่อให้เกิดความไม่สมดุลหรือขาดความยุติธรรมในการแลกเปลี่ยน

ส่วน แองโลวิก (ดิน ปรัชญพฤทธิ 2534 : 431) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ และพบว่าผลการวิจัยไม่ตรงกับทฤษฎีดังกล่าว คือการตอบสนองความต้องการของบุคคลไม่ได้เป็นไปในลักษณะตามลำดับขั้นดังที่มาสโลว์อ้าง จึงมีผู้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจ ERG Theory ของเคลตัน แอลเดอร์เฟอร์ (ดิน ปรัชญพฤทธิ 2534 : 433) ว่าคนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence needs) ซึ่งเป็นความต้องการทั้งหลายที่จะตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางสรีระและความต้องการความปลอดภัย
 2. ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness needs) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กับคนรอบข้างอย่างมีความหมาย
 3. ความต้องการที่จะเจริญงอกงาม (Growth needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง
- จะเห็นได้ว่าทฤษฎีของแอลเดอร์เฟอร์ ก็คือทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง แตกต่างกันแต่เพียงว่าแอลเดอร์เฟอร์ไม่ยอมรับเรื่องการตอบสนองความต้องการเป็นลำดับขั้น เขาเสนอว่าการตอบสนองความต้องการทั้งสามอย่างนั้น สามารถที่จะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ จะตอบสนองเมื่อไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องตอบสนองตามลำดับขั้น ซ้ำไปซ้ำมาาก็ได้ และนอกจากนั้นความต้องการทั้ง 3 ประเภท อาจเกิดขึ้นพร้อมกันทีเดียวเลยก็ได้

4.4 ประเภทของแรงจูงใจ

กิงวาน เทียนกันณท์เทศน์ (2535 : 392) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจปฐมภูมิหรือแรงขับปฐมภูมิ (Primary Motives หรือ Primary Drives) และแรงจูงใจทุติยภูมิหรือแรงขับทุติยภูมิ (Secondary Motive หรือ Secondary Drives)

1. แรงจูงใจปฐมภูมิหรือแรงขับปฐมภูมิ จำแนกออกไปดังนี้

- แรงจูงใจอันเนื่องมาจากความรู้สึกทางผิวหนัง เช่น ความร้อน ความหนาว และความเจ็บ
- ความหิวกระหาย (Thirst) คือเมื่อร่างกายขาดน้ำหรือความสมดุลของน้ำในร่างกายเสียไปคือลดน้อยลง จะมีการกระตุ้นทางประสาท ทำให้เกิดความรู้สึกคอแห้งอยากดื่มน้ำ แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการน้ำนี้เป็นแรงจูงใจที่เรียกว่า “ความกระหาย”
- ความหิว (Hunger) ร่างกายมนุษย์ต้องการอาหารไปบำรุงเลี้ยงให้ร่างกายเจริญเติบโตหรือมีความสมบูรณ์และให้พลังงาน เมื่อร่างกายขาดอาหารย่อมเกิดความรู้สึกหิว
- การหลับนอน การหลับนอนเป็นการพักผ่อนร่างกายที่สำคัญที่สุด เป็นการพักให้ร่างกายกลับชุ่มชื้นและมีกำลังวังชา การนอนหลับเป็นแรงขับอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลต้องพักผ่อนและกิจกรรมอื่นทั้งหมดได้

- ความเป็นบิดามารดา (Parental) เป็นความรู้สึกอยากเป็นบิดาของเด็กบาง คนแต่งงานแล้วไม่มีลูก ต้องขอลูกคนอื่นมาเลี้ยงเป็นลูก
 - ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ได้แก่ความอยากเปิดภาชนะที่ปิดอยู่ ต้องการรู้ความลับ ต้องการคำอธิบายสถานการณ์
 - ความกลัว (Fear) คนเรามีความกลัวเป็นพื้นฐาน เช่น กลัวความใหญ่ ต้นไม้ ใหญ่ ความกว้างของทะเล ความไม่มีพื้นฐานแน่นอน เช่น รูปคนหน้าตาบูดเบี้ยว ความมืด ความ สูง
 - เพศ (Sex) เป็นแรงขับที่ร่างกายเจริญถึงวุฒิภาวะทางเพศ ฮอโมนในร่างกาย จะเป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้เกิดความต้องการทางเพศ เมื่อความรู้สึกต้องการมากพอที่จะผลักดัน ให้แสดงพฤติกรรมออกมา
 - ความรัก (Affection) ความรักชอบพอเกิดจากวุฒิภาวะของมนุษย์ เช่น การรัก บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เป็นต้น การแสดงออกทางด้านความรัก ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน
 - แรงจูงใจที่เนื่องจากการแสดงของสัตว์ การที่ตัวอ่อนขับน้ำย่อยออกมา ต่อมา เหยื่อขับเหยื่อเพื่อลดอุณหภูมิ การหายใจ ความเป็นกรด เป็นด่าง มีผลทำให้ร่างกายแสดง พฤติกรรมออกมา
2. แรงจูงใจพุทธิภูมิหรือแรงขับพุทธิภูมิ เป็นแรงจูงใจที่ได้รับจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม จำแนกออกได้ดังนี้
- แรงจูงใจเพื่อมีฐานะทางสังคม (Social Status) ได้แก่ การที่มนุษย์ต้องการ ตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้น อยากรู้มีเกียรติยศและอำนาจที่จะบังคับบัญชาผู้อื่น ดังนี้เป็นต้น จัดเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง
 - ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางสังคม เป็นสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา ตั้งแต่เด็ก เช่น การต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมเยียน การติดต่อ การเข้าสมาคม สมาชิกของชมรม สโมสร
 - ความก้าวหน้า จัดเป็นแรงจูงใจที่ต้องการทำร้าย รุกราน ช่มชู้ ทำให้เจ็บกาย หรือทำลายตนเอง สิ่งที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว จะเป็นแรงผลักดันให้แสดง พฤติกรรม เราเรียก แรงจูงใจชนิดนี้ว่า แรงจูงใจก้าวร้าว

ถวิล ธาราโกชน์ (2532 : 68-70) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation Motive) การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะให้เป็นไป การมีเงินทองใช้สอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความสุขสบายอย่างครบครัน คงจะไม่ทำให้บุคคลมีความสุขอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความต้องการที่สำคัญอยู่อย่างหนึ่ง ได้แก่ การเป็นที่ยอมรับของคนอื่น การได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากคนอื่น หรือความรักใคร่ชอบพอกจากคนอื่น

2. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) ลักษณะที่สำคัญของมนุษย์ประการหนึ่ง ได้แก่ ความต้องการที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งลักษณะอันนี้ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ กระทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพราะเกิดความรู้สึกว่าการกระทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่งของคน จึงเป็นสาเหตุให้เกิดแรงจูงใจใฝ่อำนาจ

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจประเภทหนึ่งที่ดูเหมือนว่าจะกล่าวถึงมากกว่าแรงจูงใจทางสังคมประเภทอื่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการคาดหวังของบุคคล ซึ่งอาจจะได้พบหรือมีประสบการณ์จากสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเป็นรอยประทับใจมาตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วเขาก็พยายามที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จอันนั้น

บาร์นาร์ค (Barnard 1968 : 42 - 149) ได้เขียนหนังสือชื่อ The Function of the Executive โดยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งจูงใจที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้คนเกิดความพอใจ

ฮารี เพชรบุตร (2529 : 79 - 109) ได้เสนอแนวคิดในอีกแง่หนึ่งของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) คือแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ความต้องการความรัก และความต้องการศักดิ์ศรีนั้นเป็นแรงจูงใจภายนอก และในขณะเดียวกันความรู้สึกมีศักดิ์ศรี และมีสัจจะบารมีแห่งตนนั้นเป็นแรงจูงใจภายใน

แอ็ทคินสัน (Atkinson 1966 : 106) ได้กำหนดหลักการของทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความสำเร็จในชีวิตขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ความคาดหวังว่าจะสำเร็จ แรงจูงใจที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ และสิ่งล่อใจ

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2530 : 51-52) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมเพื่อที่จะทำให้ตนเองมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถและตนเองเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเอง เมื่อไรที่สามารถทำงานจนประสบผลสำเร็จได้ก็จะเกิดความพึงพอใจ

2. แรงจูงใจภายนอก (External Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับการกระตุ้นจากสิ่งจูงใจนอกตัวบุคคล เช่น เงิน การเลื่อนตำแหน่ง โบนัส ค่าชม เป็นต้น การใช้แรงจูงใจภายนอกในการกระตุ้นให้คนทำงาน เป็นเรื่องที่มีมาช้านานจนกลายเป็นเรื่องปกติวิสัย

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 111 – 113) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างใด แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่

- ความหิว คนเราต้องการอาหารเข้าสู่ร่างกายเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต
- ความกระหาย เมื่อร่างกายของคนขาดน้ำทำให้เรารู้สึกลำคอแห้งผาก เกิดความต้องการที่จะได้น้ำดื่ม
- ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้จะเริ่มขึ้นเมื่อคนเราย่างเข้าสู่วัยรุ่นและผู้ใหญ่อาจจะลดลงเมื่อมีอายุมากขึ้นตามลำดับ
- ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม สิ่งมีชีวิตจะดำรงชีวิตอยู่ได้ก็ต้องอาศัยอุณหภูมิที่เหมาะสม อุณหภูมิในร่างกายที่ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป
- การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด แรงขับชนิดนี้เกิดจากความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดเพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย
- ความต้องการการพักผ่อน เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อยเนื่องจากการใช้พลังงานออกแรงในการทำงาน เราต้องการนอนหลับและพักผ่อน
- ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจน
- ความต้องการขับถ่ายเป็นการขับของเสียออกจากร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ

2. แรงจูงใจทางจิตใจและสังคม แรงจูงใจประเภทนี้ค่อนข้างจะสลับซับซ้อน เกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ แยกออกได้ดังนี้

- ความต้องการที่เกิดจากสังคม ที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายมาเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน

- ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกปฏิบัติได้

โรมัส (สุรางค์ จันทรเอม 2529 : 121) ได้แบ่งแรงจูงใจทางสังคมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจด้านความมั่นคงปลอดภัย เช่น การที่บุคคลสร้างที่อยู่อาศัย ศึกษาเล่าเรียน ก็เนื่องมาจากแรงจูงใจประเภทนี้

2. แรงจูงใจด้านการตอบสนอง เช่น การที่บุคคลเข้าสังคม การอยู่รวมกันเป็นหมู่พวก การแต่งงาน เกิดจากความต้องการการตอบสนองจากผู้อื่นนั่นเอง

3. แรงจูงใจด้านการยอมรับนับถือจากผู้อื่น การที่บุคคลพยายามช่วยเหลือผู้อื่น หรือการที่พยายามทำความดีต่าง ๆ ก็ต้องการให้ผู้อื่นยกย่องนับถือ

4. แรงจูงใจด้านประสบการณ์ใหม่ ๆ การที่บุคคลจัดให้มีการทัศนอาจร การเปลี่ยนสถานที่ การศึกษาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ นั้น เนื่องจากต้องการประสบการณ์ที่แปลก ๆ ออกไปนั่นเอง

ฮิลการ์ด (สถิต วงศ์สวรรค์ 2529 : 426-427) ได้แบ่งแรงจูงใจทางสังคมที่มนุษย์มีอยู่ ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (The Survival Motives) เป็นความต้องการทางกายซึ่งขาดเสียมิได้ เช่น อาหาร อากาศ น้ำ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (The Social Motives) เป็นแรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการทางสังคม เป็นแรงจูงใจเพื่อเข้าสังคม ในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น ความรัก การยอมรับนับถือ เป็นต้น

3. แรงจูงใจเพื่ออวดตน (Ego Motives) คือแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการชื่อเสียง คนในสมัยปัจจุบันเข้าวัดทำบุญเป็นสัดส่วนน้อยลงกว่าคนในสมัยก่อน ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมต้องการทฤษฎีที่อธิบายว่า อะไรเป็นปัจจัยจูงใจให้คนทำบุญที่วัด

นอกจากนี้นักจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจูงใจภายใน (INTRINSIC MOTIVATION) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการในการกระทำ การเรียนรู้หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเองโดยมิต้องให้ผู้อื่นมาเกี่ยวข้อง การจูงใจประเภทนี้ได้แก่

- ความต้องการ
- เจตคติ

- ความสนใจพิเศษ

2. การจูงใจภายนอก (EXTRINSIC MOTIVATION) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทางและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล การจูงใจประเภทนี้ได้แก่

- เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล
- ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า
- บุคลิกภาพ
- เครื่องล่อใจอื่น ๆ

4.5 ขั้นตอนของการเกิดแรงจูงใจ

1. ขั้นความต้องการ
2. ขั้นแรงขับ
3. ขั้นพฤติกรรม
4. ขั้นลดแรงขับ

1. ขั้นความต้องการ (Need Stage) ความต้องการเป็นภาวะขาดสมดุลที่เกิดขึ้น เมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำให้ส่วนต่าง ๆ ภายในร่างกายดำเนินหน้าที่ไปตามปกติ สิ่งที่ขาดนั้นอาจเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตอย่างมหันต์ เช่น อาหาร หรืออาจเป็นสิ่งสำคัญต่อความสุขความทุกข์ของจิตใจ เช่น ความรัก หรืออาจเป็นสิ่งจำเป็นเล็กน้อยสำหรับบางคน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น

บางครั้งความต้องการอาจเกิดขึ้นจากภาวะที่มากำกวมความสุขของบุคคล เช่น เจ็บปวด จะทำให้บุคคลเกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บปวดนั้น ขึ้น

2. ขั้นแรงขับ (Drive Stage) ความต้องการขั้นแรกนั้นกระตุ้นให้เกิดแรงขับคือ เมื่อเกิดความต้องการแล้ว บุคคลจะนั่งเฉยอยู่ไม่ได้อาจมีความกระวนกระวายไม่เป็นสุข ภาวะที่บุคคลเกิดความกระวนกระวายอยู่เฉย ๆ ไม่ได้นี้ เรียกว่า เกิดแรงขับ ซึ่งระดับความกระวนกระวายจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับความต้องการด้วย ถ้าต้องการมากก็กระวนกระวายมาก เช่น เมื่อร่างกายขาดน้ำจะเกิดอาการคอแห้งกระหายน้ำ เกิดความรู้สึกระวนกระวายอยู่ไม่สุข

3. ขั้นพฤติกรรม (Behavior Stage) เมื่อเกิดความกระวนกระวายขึ้น ความกระวนกระวายนั้นจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้แสดงพฤติกรรมได้รุนแรงหรือมากน้อยต่างกัน เช่น คนที่กระหายน้ำมาก กับคนที่กระหายน้ำเพียงเล็กน้อยย่อมมี

พฤติกรรมในการหาน้ำดื่มต่างกัน คนกระหายน้ำมากอาจหาทั้งน้ำเย็น น้ำมะพร้าว น้ำอ้อย มาดื่มพร้อม กัน ในขณะที่คนกระหายน้ำน้อยหาเพียงน้ำเย็นแก้วเดียวเท่านั้น

4. **ขั้นลดแรงขับ (Drive Reduction Stage)** เป็นขั้นสุดท้ายคือ แรงขับจะลดลง ภายหลังการเกิดพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการแล้ว

สรุปกระบวนการของแรงจูงใจทั้ง 4 ขั้น รวมกันจากตัวอย่าง เช่น คนขาดอาหารมักเกิดความหิว (Need) ซึ่งจะมีอาการทางกายปรากฏเพียงเล็กน้อย เช่น ท้องร้องหรืออาจมีอาการรุนแรงจนถึงแสบท้อง ปวดท้อง ปวดศีรษะ ทำให้กระวนกระวาย หงุดหงิด (Drive) จึงหาอาหารเท่าที่จะพอหาได้หรือพยายามหาอาหารหลาย ๆ อย่างมารับประทาน (Behavior) เมื่อรับประทานอิ่มแล้วก็หายหิว (Drive Reduction)

แรงขับและการลดแรงขับนี้ไม่ใช่จะสัมพันธ์กันเสมอไปคือ การลดแรงขับจะไม่หมดสิ้นในทุกครั้ง เป็นต้นว่าสิ่งที่เคยสนองความต้องการของคนในครั้งหนึ่ง อาจจะไม่ทำให้พอใจในครั้งต่อไปอีกก็ได้ หรือสิ่งที่สนองความต้องการของคนหนึ่งจะไม่สนองความต้องการของคนอื่น การเรียนรู้และรับรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลจะมีอิทธิพลต่อผลของการตอบสนองที่ทำให้พอใจหรือไม่พอใจได้ และความต้องการที่ขัดแย้งกันภายในตัวบุคคลก็จะมีอิทธิพลต่อการตอบสนอง ทำให้แต่ละคนตอบสนองด้วยวิธีการและระดับความมากน้อยต่างกันไป

ในการศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยานั้นสามารถนำไปใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียน และสามารถเลือกใช้วิธีในการจูงใจผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้นำหลักการจูงใจมาใช้อย่างหลากหลาย

5. งานวิจัยเกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม

5.1.1 งานวิจัยภายในประเทศ

นิตยา วังกังวาน (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสร้างบทเรียนการอ่านซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6" โดยทำการเปรียบเทียบความสามารถในด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้บทเรียนการอ่านซ่อมเสริม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สอบไม่ผ่านวิชา อ 035 การอ่านภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย เขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน มีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ขั้นเกริ่นนำ 2) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นสรุปและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่าน

ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้บทเรียนการอ่านซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หทัยรัตน์ คงวัฒนะ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทย" โดยทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ ตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 15 คน มีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชั้นปฏิบัติการกิจกรรม 3) ชั้นสรุปบทเรียน และ 4) ชั้นประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ณัฐณี รongเมือง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้บทเรียนโปรแกรมซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วง จำนวน 26 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกวิทยา จำนวน 18 คน ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนโปรแกรมสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนได้มากกว่า 50% ของจำนวนนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อม-เสริมทั้งหมด

นวลจิต ธิรพัฒน์พันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดซ่อมเสริมสำเร็จรูป สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา รวม 4 โรงเรียน เป็นจำนวนนักเรียนทั้งหมด 110 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดซ่อมเสริมสำเร็จรูปด้วยวิธีเรียนที่แตกต่างกัน มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของวิธีเรียนต่าง ๆ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของกลุ่มที่ใช้ชุดซ่อมเสริมสำเร็จรูปสูงกว่าวิธีอื่น ๆ

พีระศักดิ์ ทวารรัมย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้บทเรียนโปรแกรมสอนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมบัติของจำนวนนับ ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงบังช้างสมบูรณ์ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 25 คน มีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นสรุปบทเรียน และ 4) ขั้นประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรมสูงกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภชัย ศรีมันตะ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ความคิดเห็น และความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับเลขคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนเสริมด้วยบทเรียนโปรแกรม" กลุ่มตัวอย่างใน การวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขามแก่นนคร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน มีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่ บทเรียน 2) ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรมในบทเรียน 3) ขั้นสรุปและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า คะแนน เฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ลำดับเลขคณิต โดยการสอนเสริมด้วยบทเรียนโปรแกรมหลังเรียน กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชฎาพร เขียรศิริพิพัฒน์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทเรียนสำเร็จรูป เพื่อสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัด จันทน์กะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี" กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ จังหวัดปทุมธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2546 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ ต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 50 เป็นจำนวน 32 คน มีขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นตอนปฏิบัติ กิจกรรม 3) ขั้นสรุปบทเรียน และ 4) ขั้นประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง บท ประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน

5.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (Anderson 1974 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปในการสอนวิชา กลิกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแทนซาเนีย กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่ม ควบคุมโดยใช้การสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนตามปกติ และนักเรียนชอบการเรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูปมากกว่าการเรียนรู้จากการสอนตามปกติ

แมคคินเลย์ (Mckinley 1974 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยจากบทเรียนระหว่างการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับเครื่องช่วยสอน ในการทดลองสอนอ่านเด็กอายุ 14 -18 ปี ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอนในการอ่านสามารถใช้ได้ผลดีในการเรียนด้วยตนเอง

บาร์ด (Bard 1975 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนแบบปกติ ในวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ 100 ที่วิทยาลัย Southern Colorado State โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 22 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วินาร์โน (ภาวนา เขาว์ธานี 2531 : 25 , อ้างอิงจาก Winarno. 1974 : 131-135 Evaluation and Reme diation for 100 Percent Mastery) ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอน และผู้ช่วยสอนในการสอนซ่อมเสริมโดยใช้ระบบการสอนซ่อมเสริมให้ผู้ช่วยครูสอนนักเรียนให้บรรลุความมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้ถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ นักเรียน กลุ่มทดลอง ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้บทเรียนโมดูลมีครูหรือนักเรียนด้วยกัน หรือพ่อแม่เป็นผู้ช่วยสอน ผลสำเร็จที่ได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากครูแล้ว ผู้ปกครอง และเพื่อนนักเรียน ด้วยกันเองก็สามารถเป็นผู้ช่วยสอนได้ โดยครูควรเป็นผู้จัดการเรื่องสื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การประเมินผลการเรียนและเป็นผู้ช่วยเหลือประสานงานในกระบวนการช่วยสอนและผู้ช่วยสอน ดังกล่าว

ฟีล และโอเคย์ (Fiel Okey 1975 : 235-255) ได้ทำการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานของ 'Gangne' ที่ว่า การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับทักษะทางสมอมนั้น ความรู้ในเนื้อหาเป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่จะเรียนใหม่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนมากกว่าการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหานั้น การศึกษาครั้งนี้มุ่งจะตอบคำถามที่ว่า การสอนซ่อมเสริมในทักษะที่เป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่เรียน จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนซ่อมเสริมโดยการให้ฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหา

นั้น ๆ จริงหรือไม่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระดับเกรด 8 จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ใช้เนื้อหาเรื่องการกำหนดตัวแปรและการเขียนกราฟ และการอ่านกราฟ โดยให้นักเรียนดูสไลด์ฟังคำบรรยาย และใช้แบบทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ทดสอบหลังจากที่จบเนื้อหาแต่ละตอน แล้วนำผลการทดสอบมาวินิจฉัยคัดนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้จากแต่ละกลุ่มทำการสอนซ่อมเสริม กลุ่มที่หนึ่ง โดยการสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาเป็นพื้นฐานของเนื้อหาที่ทดลองสอน กลุ่มที่สองจะได้รับการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาที่ทดลองสอน และกลุ่มที่สามจะไม่ได้รับการสอนหรือฝึกเพิ่มเติมใด ๆ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทำการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิจัย พบว่าการสอนซ่อมเสริมในเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานของเนื้อหาใหม่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการฝึกทักษะเพิ่มเติมในเนื้อหาที่เรียนอยู่อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐาน ของ Gagne' ที่ตั้งไว้

โคลน์ (Cline 1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Perceptions of Children Participating in Two Summer Remedial Reading Programs" โดยศึกษาการเรียนรู้นักเรียนจากการเข้าร่วมโปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมในภาคฤดูร้อนของนักเรียน จำนวน 67 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยจัดโปรแกรมให้เรียน 2 โปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล (2) โปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมเป็นกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการอ่านของนักเรียน คือครูผู้สอน การใช้สื่อการเรียนและการใช้เทคนิควิธีสอน ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่านซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลมีสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านสูงกว่านักเรียนที่อ่านเป็นกลุ่มย่อย ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จาคอบส์ (Jacobs 1975) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "A Comparison Analysis of Two Reading Programs Upon Selected Second, and Fourth Grade Remedial Reading Students" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบบทเรียนการอ่าน 2 บทเรียน สำหรับนักเรียน กลุ่มซ่อมเสริมการอ่านระดับ 2, 3 และ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 2, 3 และ 4 จำนวน 253 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 132 คน และกลุ่มควบคุม 121 คน กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่คัดเลือกมาจากกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านพิเศษ (Clinic remedial reading) กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่คัดเลือกจากกลุ่มซ่อมเสริมการอ่านในห้องปกติ (Classroom remedial reading) ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในเรื่องความเข้าใจในการอ่าน และการลำดับความของนักเรียนทุกระดับ คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างการทดลองก่อนสอนและหลังสอน คะแนนหลังสอนจะดีขึ้นจึงทำ

ดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3) กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่
 - 2.1 ผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน
 - 2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในเดือนพฤษภาคม ปีการศึกษา 2552 โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ๆ ละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูลการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 รวมทั้งสิ้น 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 16 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันต่ำกว่าร้อยละ 50 จากการตรวจสอบแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบการทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre – Experimental Designs) ใช้รูปแบบ One Group Pretest – Posttest Design โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยการวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเริ่มต้นการวิจัย เป็นการเตรียมโครงการวิจัย ซึ่งมีการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจาก เอกสาร ตำรา รายงานสรุป วารสาร เครือข่าย อินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ได้ภาพรวมของปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหา การออกแบบและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพเครื่องมือ และเสนอความเห็นชอบโครงการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ และนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ทดลองสอน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลมาตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ แปลผลการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์รายงานฉบับร่างเพื่อเสนออนุมัติโครงการวิจัย ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

เนื้อหา

สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) กฎหมายจรรยาทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3) กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่
 - 2.1 ผลการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน
 - 2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในเดือนพฤษภาคม ปีการศึกษา 2552 โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ ๆ ละ 3 คาบ รวมทั้งหมด 9 คาบเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูลการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

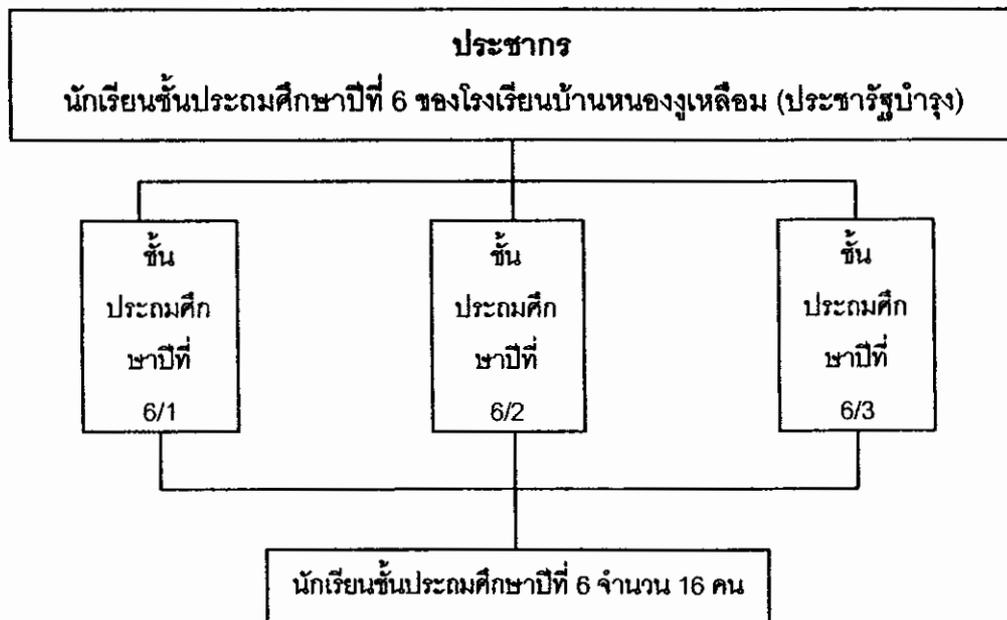
ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 รวมทั้งสิ้น 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 16 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันต่ำกว่าร้อยละ 50 จากการตรวจสอบแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปท.5) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

รายละเอียดของประชากร และตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแสดงในแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบการวิจัยการทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre – Experimental Designs) แบบ One Group Pretest – Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์ 2548: 142-144) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังต่อไปนี้

T_1

X

T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัยมีความหมายดังต่อไปนี้

T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

X หมายถึง การจัดการกระทำ (Treatment) ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

T_2 หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสนทนากลุ่มโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ จำนวน 3 แผนๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมใช้เวลา 9 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยวัดความรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน มี 4 ตัวเลือกกำหนดการให้ค่าคะแนนคือตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

3. สื่อประกอบการเรียนรู้ ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน นำเสนอความรู้แก่นักเรียนตามลำดับความสำคัญจากง่ายไปหายาก โดยจัดเนื้อหาออกเป็น ส่วนย่อยๆ ประกอบไปด้วยเนื้อหา ตัวอย่าง แบบฝึกหัด ให้นักเรียนศึกษาทเรียนในแต่ละเรื่อง สามารถตอบคำถามและตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองจากคำเฉลยที่อยู่ในกรอบถัดไป เสนอความรู้เป็นบทบรรยายมีภาพประกอบ ผู้เรียนจะต้องศึกษาตามลำดับ จำนวน 3 ชุดคือ 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3) กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ ด้วยการสนทนากลุ่มโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีระดับความคิดเห็น "เห็นด้วย" ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ จำนวน 13 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสนทนากลุ่มโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 9 ชั่วโมงมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารเผยแพร่ของกรมวิชาการ และเอกสารของนักวิชาการอื่น ๆ มาใช้สร้างแผนการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้
- 1.2. ศึกษาองค์ประกอบ และขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ในแต่ละขั้นตอน เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการให้มีความชัดเจน
- 1.3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ตารางที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	เวลา(ชั่วโมง)
1	กฎหมายจราจรทางบก	3
2	กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ	3
3	กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3
รวม		9

1.4. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 คนพิจารณารายชื่อตั้งภาคผนวกหน้า 107 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแผนการจัดการเรียนรู้ แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยได้ (ดังภาคผนวก ค หน้า 181-182) ซึ่งดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องยอมรับได้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ข้อนั้น
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ข้อนั้น
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงกับจุดประสงค์ข้อนั้น

1.5. เลือกแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 ที่ยังไม่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันมาก่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า

นักเรียนส่วนมากมีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ได้และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามขั้นตอนการเรียนรู้

1.6. นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงคือการใช้ภาษาที่ทำให้นักเรียนยังไม่เข้าใจในบางกิจกรรม

1.7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งการสร้างแผนการด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้มีกระบวนการดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

2. แบบทดสอบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับเป็นแบบชุดเดียวกัน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยวัดความรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน มี 4 ตัวเลือกกำหนดการให้ค่าคะแนนคือตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

2.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับ ผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากเอกสารหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี และกิจกรรมที่จะนำมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการวิเคราะห์ข้อสอบที่แสดงระดับความรู้ของนักเรียนตามแนวคิดของ บลูม ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้
ตารางที่ 5 การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ความรู้จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม
กฎหมายจราจรทางบก	2	2	2	2	2	1	11
กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ	2	2	2	2	2	2	12
กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2	2	2	2	2	2	12
รวม	6	6	6	6	6	5	35

2.4 นำเสนอแบบทดสอบเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of Item Objective Congruence; IOC) ซึ่งมีผลจากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนแล้วพบว่า มีผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 โดยมีจำนวนข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องจำนวน 32 ข้อ และไม่ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 3, 11 และ 23 (ดังภาคผนวก ค หน้า 183 - 194) ซึ่งเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป

2.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (พระราชัฐบุารุง) ปีการศึกษา 2551 จำนวน 15 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.6 นำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาคุณภาพดังนี้

2.6.1 ตรวจสอบความยากง่ายของแบบทดสอบปรนัย โดยใช้เกณฑ์ความยาก ง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 129) มีค่าความยาก ง่ายอยู่ระหว่าง 0.50-0.80 จำนวน 32 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่นำไปใช้ได้ (ดังภาคผนวก ค หน้า 199-200)

2.6.2 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าข้อสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่ง และอ่อนได้ดีเพียงใด โดยใช้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 130) พบว่าข้อสอบปรนัยมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.27-0.50 แสดงว่าข้อสอบแบบปรนัยมีอำนาจจำแนก มีข้อสอบจำนวน 2 ข้อ คือข้อ 16 และ 26 มีค่าอำนาจจำแนก ต่ำกว่า 0.20 จัดว่าเป็นข้อสอบที่ยากเกินไปจึงตัดออก (ดังภาคผนวก ค หน้า 199-200)

2.6.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอ และคงที่ โดยผู้วิจัยเลือกแบบทดสอบปรนัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน จากสูตร KR- 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539:215) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.98 (ดังภาคผนวก ค หน้า 201)

2.7 นำแบบทดสอบปรนัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อสอบได้ การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

3. สื่อประกอบการเรียนรู้ ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน นำเสนอความรู้แก่นักเรียนตามลำดับความสำคัญจากง่ายไปหายาก โดยจัดเนื้อหาออกเป็นส่วยย่อย ๆ ประกอบไปด้วยกรอบเนื้อหา ตัวอย่าง แบบฝึกหัด ให้นักเรียนศึกษาบทเรียน สามารถตอบคำถามและตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองจากคำเฉลยที่อยู่ในกรอบถัดไป เสนอความรู้เป็นบทบรรยายมีภาพประกอบ ผู้เรียนจะต้องศึกษาตามลำดับ จำนวน 3 ชุดคือ 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ3)กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดการจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นเอกสารเผยแพร่ของกรมวิชาการ และเอกสารของนักวิชาการอื่น ๆ มาใช้สร้างสื่อประกอบการเรียนรู้

3.2. ศึกษาองค์ประกอบ และขั้นตอนดำเนินกิจกรรมสื่อประกอบการเรียนรู้ ในแต่ละขั้นตอน เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการให้มีความชัดเจน

3.3. สร้างสื่อประกอบการเรียนรู้ โดยนำเสนอความรู้แก่นักเรียนตามลำดับความสำคัญจากง่ายไปหายาก โดยจัดเนื้อหาออกเป็นส่วยย่อย ๆ ประกอบไปด้วยกรอบเนื้อหา ตัวอย่าง แบบฝึกหัด ให้นักเรียนศึกษาบทเรียน สามารถตอบคำถามและตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองจากคำเฉลยที่อยู่ในกรอบถัดไป เสนอความรู้เป็นบทบรรยายมีภาพประกอบ

3.4. นำสื่อประกอบการเรียนรู้เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 คนพิจารณา(รายชื่อดังภาคผนวกหน้า 116)ตรวจสอบความเที่ยงตรงของสื่อประกอบการเรียนรู้ แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แสดงว่าสื่อประกอบการเรียนรู้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้ (ดังภาคผนวก ค หน้า 195-196) ซึ่งดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องยอมรับได้

3.5 เลือกสื่อประกอบการเรียนรู้ 1 เรื่องไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม (ประชารัฐบำรุง) ปีการศึกษา 2551 ที่ยังไม่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันมาก่อนโดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนส่วนมากมีความสนใจในการเรียนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถเข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้ได้ และสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้ตามขั้นตอนการเรียนรู้

3.6 นำสื่อประกอบการเรียนรู้มาปรับปรุงคือการใช้ภาษาที่ทำให้นักเรียนยังไม่เข้าใจในบางกิจกรรม และการจัดวางตำแหน่งของภาพประกอบ

3.7 นำสื่อประกอบการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งการสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้มีกระบวนการดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้

4. แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด รูปแบบการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นโดยกำหนดประเด็นในการสอบถามซึ่งประกอบด้วยด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และกำหนดเกณฑ์ระดับความเห็นด้วยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เห็นด้วยมาก	ให้ระดับคะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ระดับคะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ระดับคะแนน	1	คะแนน

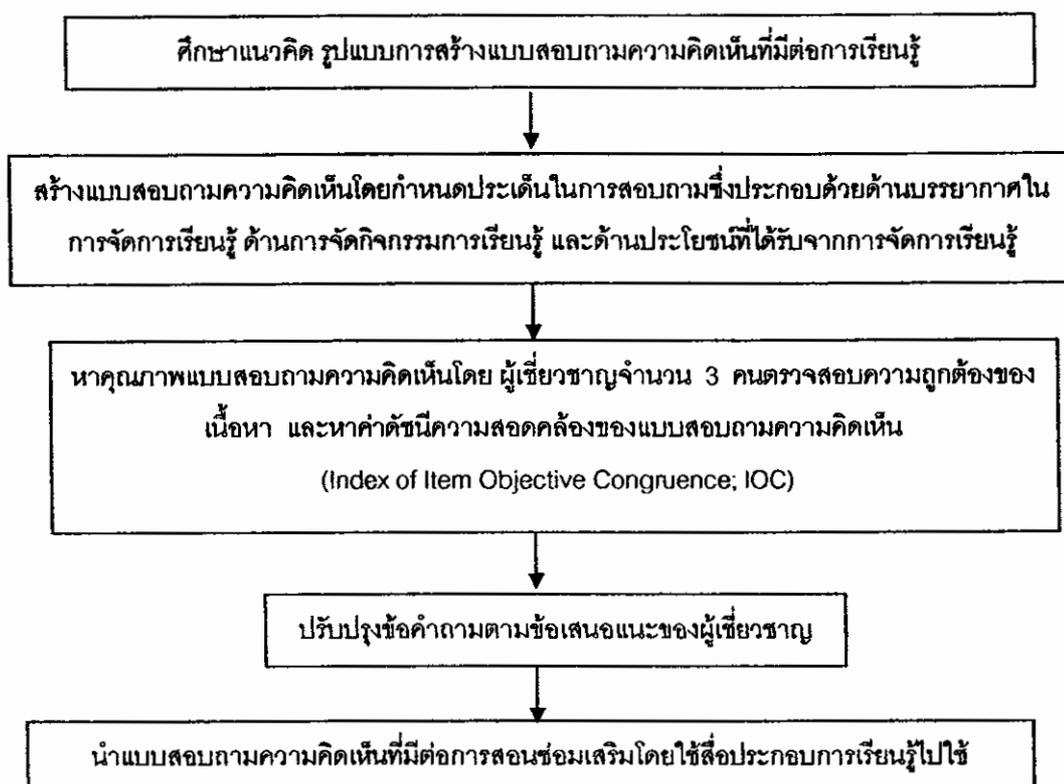
การให้ระดับคุณภาพรวมใช้แนวคิดของเบสท์ (Best, 1981: 182 อ้างถึงในวิชีย์ ทศตะ, 2547: 104) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50 – 3.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก

4.3 หาคุณภาพแบบสอบถามความคิดเห็นโดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น (Index of Item Objective Congruence; IOC) และเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.66 -1.00 แสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ (ดังภาคผนวก ค หน้า 197)

4.4 ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้มีขั้นตอนการสร้างดังแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

การรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย หรือทำการทดลองนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน หลังเรียน 3) สื่อประกอบการเรียนรู้ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

1.2 ชี้แจงวิธีการเรียนรู้ สร้างความคุ้นเคยโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

1.3 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อวัดความรู้พื้นฐานและเก็บผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับแบบทดสอบหลังเรียน

2. การทดลองใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

นำสื่อประกอบการเรียนรู้ที่ได้รับปรับปรุงแล้ว ไปใช้ทดลองกับนักเรียนจำนวน 16 คน ที่ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เวลาดังเลิกเรียน วันละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ จำนวน 9 ชั่วโมง ซึ่งครูแจ้งวัตถุประสงค์ชี้แจงระยะเวลาในการเรียน แนะนำวิธีการเรียนโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้และชี้แจงการแบ่งเนื้อหา เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน การทำแบบทดสอบก่อนเรียนในคาบเรียนแรก แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 กฎหมายการจราจรทางบก เรื่องที่ 2 กฎหมายการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ โดยมีขั้นตอนการสอนซ่อมเสริมดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 คน โดยคละนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

1.2 บอกวัตถุประสงค์ของการเรียน แจกสื่อประกอบการเรียนรู้ แนะนำการใช้ และแนะวิธีการเรียนด้วยตนเอง และเป็นกลุ่ม

2. ขั้นศึกษาบทเรียน

2.1 ทดสอบก่อนเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.2 นักเรียนศึกษาบทเรียนตามขั้นตอนที่กำหนดหากมีปัญหาหรือข้อสงสัย สอบถามสมาชิกในกลุ่มได้ โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือคอยให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกระหว่างดำเนินกิจกรรม

3. ขั้นสรุปบทเรียน

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ด้วยการร่วมกันอภิปรายจากการตอบคำถาม

3.2 นักเรียนประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง เป็นรายบุคคลด้วยแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นประเมินผล

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 6 สรุปวิธีดำเนินการขั้นตอนการทดลองใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อเปรียบเทียบผล การเรียนรู้เรื่อง กฎหมายกับ ชีวิตประจำวันของ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อม เสริมโดยใช้สื่อ ประกอบการเรียนรู้	- ทดสอบก่อนเรียน - สอนซ่อมเสริม โดย ใช้ สื่อ ประกอบการเรียนรู้ - ทดสอบหลังเรียน	นัก เรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนอง งูเหลือม (พระราชรัฐ บำรุง) จังหวัด นครปฐม จำนวน 16 คน	1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประกอบการ เรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับ ชีวิตประจำวัน / การหา ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที่ (t-test แบบ Dependent)
2. เพื่อศึกษาความ คิดเห็นของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอน ซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ ประกอบการเรียนรู้	- ให้แบบสอบถาม ความคิดเห็นของ นักเรียน	นัก เรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนอง งูเหลือม (พระราชรัฐ บำรุง) จังหวัด นครปฐม จำนวน 16 คน	1. แบบสอบถามความ คิดเห็น / ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การทดสอบหลังเรียน (Posttest) ภายหลังจากเสร็จสิ้นการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ รวบรวมร่องรอยการวัดผลการเรียนรู้จากเครื่องมือต่างๆ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วย

4.1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยนำคะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละเรื่องย่อยมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการสอนซ่อม

วัฒนธรรม เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test แบบ Dependent)

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดระดับความคิดเห็น “เห็นด้วย” มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน หลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรูปของผลต่างค่าเฉลี่ย ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน โดยการใช้การทดสอบค่าที่ (t – test) แบบ Dependent และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และสรุปผลการวิจัยตามลำดับ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (พระราชัฐบำรุง) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครปฐม เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียด การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน ประกอบด้วย ความรู้เรื่อง 1) กฎหมายจราจรทางบก 2) กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ 3) กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวน n	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	t-test	Sig.(2 tailed)
ก่อนเรียน	16	30	17.81	4.19	-10.040	.000
หลังเรียน	16	30	24.06	3.75		

จากตารางพบว่า คะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ก่อนเรียนนักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ย 17.81 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.19 และคะแนนผลการเรียนรู้หลังเรียนนักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ย 24.06 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.75 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependentพบว่า ค่า $t = -10.040$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า คะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ 8 ผลการการวิเคราะห์คะแนนด้านความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียน
และหลังเรียน จำแนกสายผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สาระการเรียนรู้	จำนวน n	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ลำดับ ที่
กฎหมายจราจรทางบก	16	10	7.96	2.98	79.60	2
กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและ โบราณวัตถุ	16	10	8.21	2.35	82.10	1
กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16	10	7.89	2.62	78.90	3
รวม		30	24.06			

จากตารางพบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ด้านความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ สามารถ
เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและ
โบราณวัตถุ ($\bar{X} = 8.21$, S.D. = 2.35) ลำดับที่ 2 เรื่องกฎหมายจราจรทางบก ($\bar{X} = 7.96$, S.D. =
2.98) และลำดับที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับ
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 7.89$, S.D. = 2.62)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการ
เรียนรู้เป็นอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นรายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริม
โดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้				
1. การจัดสื่อประกอบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	2.56	4.73	มาก	3
2. มีสื่อประกอบการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ	2.63	5.03	มาก	2
3. ครูกระตุ้นให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้	2.56	4.73	มาก	3
4. ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้	2.69	5.51	มาก	1
รวม	2.61	5.00	มาก	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	2.50	4.62	มาก	4
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน	2.56	4.73	มาก	3
7. แบบฝึกหัดเข้าใจง่าย	2.44	4.73	ปานกลาง	5
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น	2.69	5.51	มาก	1
9. ครูให้คำแนะนำการทำกิจกรรมได้ชัดเจน	2.63	5.03	มาก	2
10. ครูกระตุ้นและดูแลการทำกิจกรรมของนักเรียน	2.56	4.73	มาก	3
รวม	2.56	4.89	มาก	2
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้				
11. นักเรียนได้ฝึกฝนและมีความรู้เพิ่มมากขึ้น	2.56	4.73	มาก	1
12. นักเรียนเข้าใจกฎหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้	2.50	4.62	มาก	2
13. นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ	2.56	4.73	มาก	1
รวม	2.54	4.69	มาก	3
รวมทุกด้าน	2.57	-	มาก	-

จากตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.57$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 5.00) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 4.89) ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 4.69)

ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายประเด็นสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 5.51) และลำดับที่ 2 การจัดสื่อประกอบการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และ ครูกระตุ้นให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 4.73)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายประเด็นสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 5.51) ลำดับที่ 2 ครูให้คำแนะนำการทำกิจกรรมได้ชัดเจน ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 5.03) ลำดับที่ 3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน และ ครูกระตุ้นและดูแลการทำกิจกรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 4.73) ลำดับที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 4.62) และลำดับที่ 5 แบบฝึกหัดเข้าใจง่าย 2.44, S.D. = 4.73)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายประเด็นสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 นักเรียนได้ฝึกฝนและมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และนักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 4.73) และลำดับที่ 2 นักเรียนเข้าใจกฎหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้ ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 4.62)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (พระราชัฐบำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 สื่อประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนประกอบด้วยแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 35 ข้อซึ่งแบบทดสอบปรนัยมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.50-0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27-0.50 มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 เท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนเรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในการกระตุ้นของครูให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในการได้ฝึกฝน มีความรู้มากขึ้น และนักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ มากที่สุด ส่วนด้านที่นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ แบบฝึกหัดมีความเข้าใจง่าย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้มีขั้นตอนในการเรียนรู้ที่ชัดเจนคือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นักศึกษาบทเรียน 3) ชี้นประเมินผล และ 4) ชี้นสรุป

บทเรียน ใช้เวลาในการทำกิจกรรมได้เหมาะสม สื่อประกอบการเรียนรู้มีภาพการ์ตูนประกอบ เนื้อหาที่เข้าใจง่าย ทำให้เกิดความน่าสนใจ จากการสังเกตการสอนพบว่านักเรียนมีความสนใจสื่อประกอบการเรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ว่างังวาน (2537 : บทคัดย่อ) หทัยรัตน์ คงวัฒนะ (2539 : บทคัดย่อ) เมธี พิาลี (2540 : บทคัดย่อ) จารุพรรณ อินทุรัตน์ (2540 : บทคัดย่อ) อังคณา ตุงคะสมิต (2541 : บทคัดย่อ) จุฑาทิพย์ จันทร์สุวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) สุชาติ เทสันตะ (2542 : บทคัดย่อ) สุวัฒน์ ดันน์ (2542 : บทคัดย่อ) จารุณี น้อยนรินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ พบว่าช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จริง นอกจากนี้ การสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้นั้นยังพัฒนาการเรียนรู้รายบุคคลได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เรียงลำดับเนื้อหาและพัฒนาความรู้และทักษะจากง่ายไปยาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหญิง เจริญจิตกรรม (2525 : 53-54) อีระชัย ปุระณะโชติ (2539 : 27) จิวรรณ จันทร์เทพย์ (2540 : 264) และสุพล พยอมแย้ม (2541 : 181) ได้กล่าวถึง ประโยชน์หรือคุณค่าของสื่อประกอบการเรียนรู้ที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้ 1) สมอง ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเอกลักษณ์ของตน เช่น ความสนใจ สถิติปัญญา วุฒิภาวะ ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ช้ามีเวลาได้ศึกษามากขึ้นและเด็กที่เรียนเร็วก็ใช้เวลาศึกษาน้อย มีโอกาสใช้เวลาไปทำงานอย่างอื่นทำให้ไม่ต้องรอเด็กเรียนช้าจนเกิดความเบื่อหน่ายได้ 2) ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และดำเนินไปตามความสามารถของตนคล้ายกับผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนกับครูแบบตัวต่อตัว 3) ผู้เรียนจะสามารถศึกษาสื่อประกอบการเรียนรู้ในเวลาใด เมื่อใด สถานที่ใดก็ได้ตามความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ โดยได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และได้รับทราบผลการเรียนรู้ของตนทุกขั้นตอน จึงเกิดแรงเสริมตามมา 5) ช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของครูในบางเนื้อหา โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ครูมีเวลาเหล่านั้นในการเตรียมหรือพัฒนาบทเรียนอื่นมากขึ้น หรือใช้เวลาในการดูแลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนได้มากขึ้น 6) เป็นการประหยัดเวลาในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ เพราะผลจากการวิจัยหลายฉบับพบว่า สื่อประกอบการเรียนรู้สามารถเสนอเนื้อหาได้มากกว่าวิธีสอนอย่างอื่น โดยใช้เวลาน้อยกว่า ด้วยเหตุนี้เมื่อสามารถจำกัดเวลาในการสอนให้น้อยลงได้ ก็อาจป้อนเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมให้มากขึ้นได้ หรือเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น 7) ลดการขาดแคลนครูได้บ้าง และใช้สอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่เรียนช้าหรือมีผลการเรียนในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ 8) ผู้เรียนมี

สุขภาพจิตดี ไม่ต้องแข่งขันการเรียนกับใคร ทำผิดก็ศึกษาหาความรู้และลองทำใหม่ จนในที่สุดก็ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง 9) ส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้จึงมีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะในเนื้อหาสาระที่น่าเสนอได้เป็นอย่างดีเพราะมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคคล

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนเรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดลำดับเนื้อหา และความยากง่ายมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระชัย ปุรณโชติ (2539 : 25-28) ที่กล่าวว่า การสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้นั้นประกอบด้วย 1) คำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านอายุ พื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์เดิม ทักษะความสามารถในการเรียนและความต้องการของผู้เรียน 2) คำนึงถึงผลที่ต้องการหรือวัตถุประสงค์ของบทเรียน ว่าต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร 3) คำนึงถึงแบบของบทเรียนว่าควรเสนอในรูปแบบใด คือ แบบเส้นตรงหรือแบบสาขา หรือแบบไม่แยกกรอบเพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ผู้เรียน และวัตถุประสงค์ เช่น เนื้อหาเป็นประเภทความรู้ ความจำหรือความคิดเห็น ผู้เรียนเป็นนักเรียนเก่งหรืออ่อน ฯลฯ 4) ไม่มีการจำกัดเวลาของผู้เรียน การเรียนจะดำเนินไปตามอัตราความสามารถของแต่ละบุคคล โดยไม่ต้องคำนึงถึงการทำเสร็จก่อนหรือเสร็จหลังผู้อื่น 5) เนื้อหาวิชาจะต้องจัดแบ่งเป็นหัวข้อเรื่องใหญ่ก่อนแล้วแบ่งเป็นหัวเรื่องย่อย ๆ เขียนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยเล็ก ๆ แต่ละหน่วยจะต้องทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหน่วยย่อยถัดไป เพื่อให้การเรียนรู้ดำเนินไปที่ละน้อย ๆ ทีละชั้น ไม่มีการกระโดดข้ามลำดับของเนื้อเรื่อง จัดลำดับเรียงจากเนื้อหาง่าย ๆ ไปหาเนื้อหาที่ยากขึ้นตามลำดับ 6) ให้มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของเรียน 7) เนื้อหาในแต่ละกรอบควรเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับเนื้อหาความรู้และอายุของผู้เรียน เนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาและมีความต่อเนื่องกันในแต่ละกรอบ ส่วนอุปสรรคของการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้นั้น อาจขึ้นอยู่กับสภาพการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้จะไม่บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สมหญิง เจริญจิตกรรม (2525 : 53-54) ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 : 343) วีระ ไทยพานิช (2529 : 141-142) และวิวรรณ์ จันทร์เทพย์ (2540 : 264)

ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของสื่อประกอบการเรียนรู้ไว้ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ไม่อาจใช้แทนครูได้โดยสิ้นเชิง เพราะผู้เรียนยังต้องการคำแนะนำชี้แจงจากครูอยู่ สื่อประกอบการเรียนรู้เป็นเพียงอุปกรณ์หรือสื่อประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยครูในบางโอกาสเท่านั้น 2) ไม่อาจใช้กับเนื้อหาบางวิชาได้ เช่น การเขียนเรียงความ การวาดภาพ ที่ต้องการการตอบสนองในแง่ความคิดและจินตนาการ ผู้เรียนควรจะได้ฝึกหัดเขียนเรียงความหรือวาดภาพด้วยตนเอง และครูเป็นผู้ตรวจสอบแนะนำและติชมให้แก่ผู้เรียน 3) สื่อประกอบการเรียนรู้มักจะเน้นหนักในเรื่องเนื้อหาทำให้ขาดความรู้สึกหรืออารมณ์และความคิดเห็นส่วนตัว 4) การที่ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น ผู้เรียนเก่งอาจทำเสร็จแล้วไม่มีอะไรจะทำอีก ทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องรอให้เด็กเรียนอ่อนเรียนจบ ครูผู้สอนจึงต้องพยายามจัดหางานอื่นเพิ่มเติมหรือสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้เสริมความรู้เพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนกลุ่มนี้ด้วย 5) ไม่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพราะเป็นการศึกษารายบุคคล

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในการกระตุ้นของครูให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากที่สุด ลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นในการได้ฝึกฝน มีความรู้มากขึ้น และนักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ มากที่สุด ส่วนด้านที่นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ แบบฝึกหัดมีความเข้าใจง่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ดึงดูดความสนใจ ครูมีบทบาทคอยกระตุ้นดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคนชี้แจงแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมจิต ชิวปรีชา (2529 : 9-10) ที่กล่าวถึงหลักการในการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้ 1) ต้องรู้ข้อบกพร่องของนักเรียน ก่อนการสอนซ่อมเสริมครูควรทดสอบหาข้อบกพร่อง เพื่อครูจะได้แก้ไขข้อบกพร่องและเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ถูกวิธีได้ 2) ต้องเริ่มจากสิ่งที่นักเรียนรู้ หรือประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียน ครูควรสอนจากสิ่งที่นักเรียนรู้แล้ว ไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้ 3) ควรรู้จักเลือกวัสดุ อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าใจนักเรียน และเป็นเครื่องช่วยสอนที่สำคัญที่ทำให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น 4) หลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำ ๆ ซาก ๆ การให้งานนักเรียน

เป็นเรื่องสำคัญ เพราะนักเรียนเรียนอ่อน ความสนใจ และความอดทนในการทำงานมีน้อย5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานน่าเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี เพื่อช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรม 6) ครูควรจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียน ครูควรให้เทคนิคการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานโดยยึดหลักดังนี้6.1) อธิบายให้นักเรียนเข้าใจง่ายก่อนลงมือทำ 6.2) เริ่มจากงานง่าย ๆ ไปหายาก 6.3) จัดประสบการณ์ให้นักเรียนประสบความสำเร็จบ่อย ๆ 6.4) ให้กำลังใจและคำชมเชย 6.5) สร้างความเชื่อมั่นและการเคารพตนเองให้กับนักเรียน 6.6) ชี้แจงข้อบกพร่องเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ 6.7) ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ พร้อมทั้งทำสถิติให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อจะได้มีกำลังใจในการพัฒนาความสามารถ 7) ครูต้องมีความอดทน มีความกรุณา มีความยุติธรรม ให้ความรักแก่นักเรียนและเป็นที่ยิ่งของนักเรียนได้ 8) ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดบทเรียนสั้น ๆ ง่าย ๆ พร้อมทั้งแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นด้วย 9) ครูควรให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นพิเศษเกี่ยวกับการแนะแนวทางในการเรียน การทำงาน แบบฝึกหัดและการบ้าน 10) ครูควรเก็บผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคนโดยละเอียด และติดต่อกับครูอื่น ๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการสอนซ่อมเสริมนั้นย่อมแสดงว่าการเรียนรู้ตามวิธีปกติที่ครูผู้สอนให้อยู่ นั้นอาจไม่ได้ผล หรืออาจเกิดจากเวลาในการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ครูผู้สอนจึงควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียน นำเสนอ บทเรียนที่มีความน่าสนใจ เรียงลำดับกิจกรรมและเนื้อหาให้เหมาะสม ให้กำลังใจติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลองในชั้นเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแสดงว่าการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้นั้นช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ได้จริง ดังนั้นครูผู้สอนควรนำวิธีการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้

1.2 จากการวิจัยที่พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่ำสุด ดังนั้นครูผู้สอนควรปรับปรุงเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนซึ่งมีสาเหตุมาจากการจัดเนื้อหาสาระที่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพบริบทของผู้เรียน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนควรปรับปรุงการนำเสนอตัวอย่างในบทเรียนที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน เป็นเหตุการณ์ที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

1.4 ควรมีการสร้างสื่อประกอบการเรียนรู้ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคม ในเนื้อหาอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลองในชั้นเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการวิจัยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ของนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิควิธีสอนอื่น ๆ เช่น แบบเพื่อนช่วยเพื่อน แบบแบ่งกลุ่มความรู้ความสามารถ เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของวิธีการจัดการการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริมวิธีอื่น เช่น การสอนซ่อมเสริมประกอบการบรรยาย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคูณสภา, 2545.
- ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มปท, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว , 2544.
-รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้สอนต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการ
สอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2538.
-การสอนซ่อมเสริม เอกสารเสริมความรู้ฉบับที่ 1 / 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา ลาดพร้าว , 2537.
-รายงานการสัมมนาเรื่อง หลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2531.
- คู่มือการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จิงเจริญการพิมพ์ , 2526.
- กาญจนา คุณารักษ์. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2543.
- กมล สุตประเสริฐ. "จดหมายจากสหรัฐอเมริกาถึงอธิบดีกรมวิชาการ." วารสารการวิจัย
ทางการศึกษา. 11 (ตุลาคม-ธันวาคม 2524) : 15-22.
- กมล สตรีพงศ์ประไพ. "การพัฒนาสื่อเรื่อง ปาเลสไตน์ มาตุภูมิของพระเยซูเจ้า
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2546.
- กษมาภา รัตนโกชน. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่อง บทบาท
หน้าที่ของสมาชิกในสังคมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้
สื่อกับการสอนปกติ" วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคม
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2540.
- กาญจนา คุณารักษ์. การออกแบบการเรียนการสอน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร , 2540.

- จตุฎ จัยโชค. "การสังเคราะห์งานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน
 ช่อมักเรียนที่เรียนช้า ระหว่างวิธีที่ครูเป็นผู้สอน วิธีที่นักเรียนเก่งเป็นผู้สอน และวิธีใช้
 สื่อสำเร็จรูปในการสอน โดยใช้วิธีการแบบอภิวิเคราะห์." วารสารวิจัยวิทยาการ
 วิจัย. 5,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2533) : 50-64.
- จตุฎ จัยโชค. "รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา" ใน
 สารพัฒนาหลักสูตร. ฉบับที่ 60 (มีนาคม 2530) : 7-13.
- จินตนา ไบยาชฎี. "หนังสือการ์ตูน : ประโยชน์ในการเรียนการสอน." การส่งเสริมและ
 พัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย. 57-80. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , 2534.
- จุฑาทิพย์ ตุงคะสมิต. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบ
 การณ์ชีวิตเรื่อง พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการ
 สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมที่มีภาพการ์ตูนประกอบกับการสอนตามคู่มือครู." วิทยา
 นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น , 2541.
- ชฎาพร เขียรศิริพิพัฒน์. "สื่อเพื่อสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัด
 ปทุมธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2547.
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. หลักการทฤษฎีและเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา.
 กาทสินธุ์ : ประสานการพิมพ์ , 2533.
- ณงณาด สดาวโรดม. "กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา." วารสารศึกษา
 ศาสตร์.7,18 (มิถุนายน 2534) : 20-25.
- ณัฐณี รongเมือง. "ผลของการใช้บทเรียนโปรแกรมซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน
 วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
 5."วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2545.
- ดวงพร วิษเณศ. "การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปออสเตรเลีย
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2545.

- ทิตนา แชนมณี. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาฯ, 2547.
- _____ รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาฯ,
2546.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ฟริงเกอร์ปรีน แอนด์
มีเดีย, 2535.
- เทพพิทักษ์ โภยกอบเกียรติ. "การค้นกับการเรียนการสอน." ประชาศึกษา. 45 (2538) :
19-25.
- ธีรชัย ปุณฺณโชติ. การเขียนสื่อ เส้นทางสู่อาจารย์ 3. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.
- นวลจิต ธิรพัฒน์พันธ์. "การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้ชุด
ซ่อมเสริมสำเร็จรูป สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- นิตยา วังกังวาน. "การสร้างบทเรียนการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ,
2537.
- นิพนธ์ คุณารักษ์. "การค้นกับการศึกษา." วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียน
การสอน. 3,1 (มกราคม-เมษายน 2534) : 16-18.
- ประเทือง ภิรมย์รักษ์. "การสอนซ่อมเสริมอย่างเป็นระบบ." สารพัฒนาหลักสูตร. ฉบับ
ที่ 96 (มีนาคม 2533) : 39-43.
- เป็รื่อง กุมุท. เทคนิคการเขียนบทเรียนโปรแกรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร , 2519.
- เผด็จ กุลประดิษฐ์. "การศึกษาสภาพปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

- พีระศักดิ์ ทวารัณย์. "ผลของการใช้บทเรียนโปรแกรมสอนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง สมบัติของจำนวนนับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- มาเรียม นิลพันธุ์. เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 464 460 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ยงยุทธ สุวรรณัง. "การสร้างสื่อเรื่อง การเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง) ก. รายงานการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2549. นครปฐม: โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง), 2549.
- _____ ข. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมฉบับปรับปรุง 1/2547. นครปฐม : โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง), 2547.
- ลีอชา สร้อยพาน. "การสอนซ่อมเสริม." ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา, 18-29 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- วารี ธีระจิตร. พัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วัชรา เล่าเรียนดี. เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- วิชณีย์ ทศตะ. "การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และแบบสืบเสาะหาความรู้." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- วิภาพรรณ ไสตถิอนันต์. "การพัฒนาสื่อประกอบการ์ตูน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ประวัติศาสตร์สุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

- จิวรรณ จันทร์เทพย์. วิชาเทคโนโลยีการศึกษา. ราชบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง , 2540.
- ศรียา นียมธรรม. "การสอนซ่อมเสริม." สารานุกรมศึกษาศาสตร์. ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม- พฤศจิกายน 2530) : 47-49.
- ศรียา นียมธรรม และประภัสสร นียมธรรม. การสอนเพื่อบรรดิการ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต , 2520.
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. "การ 튼 ศาสตร์และศิลป์แห่งจินตนาการ" ใน ส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย. 7-15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2534.
- สมจิตต์ ศรีธัญญรัตน์. "การสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน , 2520.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. "การประเมินผลระดับประถมศึกษา : การสอนซ่อมเสริม." สารพัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 48 (มีนาคม 2529) : 15-17.
- สายใจ ทองเนียม. "การสอนซ่อมเสริม เป้าหมายที่ไม่ควรมองข้าม." สารพัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 33 (ธันวาคม 2537) : 38-40.
- สุชาติ เทสันตะ. "การสร้างบทเรียนการ์ตูนเรื่อง วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2542.
- สุธีรา สมานหัตถ์. "การสร้างบทเรียนโปรแกรมยกระดับวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง โจทย์ปัญหาการหารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2544.
- สุนทรี เมฆบุญส่งลาภ. "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เน้นทักษะกระบวนการ." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2540.

- สุนิสา สิริวิพันธ์ และพรเพ็ญ สุวรรณเดชา. รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตร วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 2. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี , 2537.
- สุภชัย ศรีมันตะ. "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดเห็น และความคงทนในการเรียนรัฐวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ลำดับเลขคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนเสริมด้วยบทเรียนโปรแกรม." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2546.
- สุมาลี ชัยเจริญ. "จะสอนสังคมศึกษาโดยใช้สื่ออะไรดี" วารสารศึกษาศาสตร์ 15,1 (กันยายน 2535) : 16-18.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬา, 2533.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.
กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ม.ป.ป.
- หทัยรัตน์ คงวัฒน์. "การพัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.
- อังคณา ตุงคะสมิต. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่อง พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมที่มีภาพการ์ตูนประกอบกับการสอนตามคู่มือครู." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2541.
- อำไพ สุจริตกุล. "การสอนเพื่อซ่อมเสริม." วิทยาสาร 2,44 (กุมภาพันธ์ 2516) : 46-48.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall , 1986.
- Blishem Edward. Education today. British : Broadcating Corpotion, 1970.

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือในการวิจัย

1. นางสุนีย์ ชื่นดวง ตำแหน่งครู คศ.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1
2. นายรณชิต นราพันธ์ ตำแหน่ง ครู คศ.1 กศ.ม. (เทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา) โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
3. นางทิพวรรณ ชุ่มเพ็งพันธ์ ตำแหน่งครู คศ.1 รบ. (ทฤษฎีและเทคนิคการเมืองการปกครอง) คม.(นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) โรงเรียนนางพวงพระจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 4

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการจัดการเรียนรู้
- สื่อประกอบการเรียนรู้
- แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
- แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการสอนซ่อมเสริม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม**
 เวลา 26 ชั่วโมง
 หน่วยย่อยที่ 3 การเมืองการปกครอง เวลา 10 ชั่วโมง
 แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง **กฎหมายในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการจราจรทางบก**
 เวลา 3 ชั่วโมง

สาระที่ 2 : **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม**
 มาตรฐาน ส 2.2 : **เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น
 ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**

สาระสำคัญ

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เราต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะกฎหมายเป็นข้อบังคับที่รัฐได้บัญญัติขึ้น เพื่อใช้บังคับความประพฤติของบุคคลในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกัน ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดและถูกลงโทษ ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้น การรู้กฎหมายจึงจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก ได้
2. ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก ได้
3. บอกประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องการจราจรทางบก ได้

สาระการเรียนรู้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก

2. การปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก

3. ประโยชน์ในการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก

กระบวนการเรียนรู้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนสนทนาเรื่องปัญหาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

2. นักเรียนดูภาพข่าวอุบัติเหตุรถยนต์ชนกัน ครูถามนำว่า

- นักเรียนคิดว่าน่าจะเกิดจากสาเหตุใด
- ถ้านักเรียนนั่งมาในรถหรือขับรถควรทำอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าผู้ที่ต้องการใช้ถนนทุกคนต้องรู้เรื่องใดบ้าง เพราะอะไร
- ผู้ที่เดินทางด้วยเท้ามีความจำเป็นที่ต้องรู้กฎหมายจราจรทางบก หรือไม่ อย่างไร

2. ชั้นศึกษาบทเรียน

3. นักเรียนอภิปรายร่วมกันประเด็นความสำคัญของกฎหมายจราจรทางบก นำมาสนทนาร่วมกัน และช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า กฎหมายจราจรทางบก

4. นักเรียนศึกษาคำแนะนำในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปและปฏิบัติตาม

3. ชั้นประเมินผล

5. นักเรียนใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายจราจรทางบก พร้อมกับทำแบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาเนื้อหาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน แล้วให้นักเรียนทบทวนความรู้ร่วมกัน

4. ชั้นสรุปบทเรียน

6. นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องกฎหมายจราจรทางบก ดังนี้

“กฎหมายการจราจรทางบก หมายถึง ข้อบังคับที่รัฐหรือประเทศกำหนดขึ้น เป็นพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พุทธศักราช 2522” เพื่อให้ควบคุมเส้นทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า คนขี่จักรยาน ให้ปฏิบัติตามเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

7. ให้แต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ช่วยกันสรุปว่า กฎหมายจราจรทางบก มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไรบ้าง จัดทำเป็นใบงานแล้วนำเสนอผลงานที่หน้าชั้น

8. นักเรียนทบทวนความรู้ที่ฟังจากครูและใบความรู้แล้วสรุปอภิปราย

9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการ

1.1 สังเกต

1.1.1 พิจารณาจากการสนทนา อภิปราย การแสดงความคิดเห็น การตอบ

คำถามปากเปล่า

1.1.2 พิจารณาการสรุปข้อมูล การตอบคำถาม

1.2 ตรวจสอบ

1.2.1 ตรวจสอบการทำงาน

1.2.2 ตรวจสอบการเขียนรายงาน

1.2.3 ตรวจสอบผลการทดสอบหลังเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

2. เครื่องมือวัดและประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน/การนำเสนอรายงาน

3. เกณฑ์การวัดและประเมิน

เกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ทุกรายการ

วัสดุอุปกรณ์/สื่อ

1. ป้ายไฟเขียว-ไฟแดง-ไฟเหลือง
2. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายการจราจรทางบก
3. โบงาน
4. หนังสือเรียน
5. หนังสืออ่านเพิ่มเติม
6. แบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยย่อยที่ 3
7. รูปภาพการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องเรียน
2. ห้องสมุด
3. มุมสังคมนฯ

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระ สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 26 ชั่วโมง

หน่วยย่อยที่ 3 การเมืองการปกครอง เวลา 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น
ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระสำคัญ

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เราต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะกฎหมายเป็นข้อบังคับที่รัฐได้บัญญัติขึ้น เพื่อใช้บังคับความประพฤติของบุคคลในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกัน ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดและถูกลงโทษ ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้น การรู้กฎหมายจึงจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายโบราณสถาน โบราณวัตถุได้
2. ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายโบราณสถาน โบราณวัตถุได้
3. บอกประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องโบราณสถาน โบราณวัตถุได้

สาระการเรียนรู้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายโบราณสถาน โบราณวัตถุ

2. การปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายโบราณสถานโบราณวัตถุ

3. ประโยชน์ในการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายโบราณสถาน โบราณวัตถุ

กระบวนการเรียนรู้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1. เพื่อกระตุ้นความสนใจ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ นักเรียนดูภาพและฟังครูเล่าเรื่อง วัด แล้วสนทนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องเล่า

2. ขั้นศึกษาบทเรียน

3. นักเรียนดูตัวอย่าง รูปโบราณสถานและโบราณวัตถุอื่น ๆ จากครู นำมาสนทนา ร่วมกัน และช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ

5. นักเรียนใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายโบราณสถานและโบราณวัตถุ พร้อมกับทำแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แล้วให้นักเรียนทบทวนความรู้ร่วมกัน

3. ขั้นประเมินผล

6. นักเรียนศึกษาใบความรู้ ทำความเข้าใจ และช่วยกันสรุปความรู้เรื่องกฎหมายโบราณสถานและโบราณวัตถุ ครูช่วยขีดเส้นจำนวนภาษาและสรุปดังนี้

“กฎหมายโบราณสถานและโบราณวัตถุ หมายถึง ข้อบังคับที่รัฐหรือประเทศกำหนดขึ้น เพื่อให้บังคับให้มีการดูแล กำหนดเป็นพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535”

4. ขั้นสรุปบทเรียน

7. ให้แต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ช่วยกันสรุปว่า กฎหมายโบราณสถานและโบราณวัตถุมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไรบ้าง บันทึกผล ลงในใบงานที่ 1 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน แล้วนำเสนอผลงานที่หน้าชั้น

8. นักเรียนทบทวนความรู้ที่ฟังจากครูและใบความรู้แล้วสรุปอภิปรายลงในใบงานที่ 2 และใบงานที่ 3

9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการ

1.1 สังเกต

1.1.1 พิจารณาจากการสนทนา อภิปราย การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามปากเปล่า

1.1.2 พิจารณาการสรุปข้อมูล การตอบคำถาม

1.2 ตรวจสอบ

1.2.1 ตรวจสอบการทำใบงาน

1.2.2 ตรวจสอบการเขียนรายงาน

1.2.3 ตรวจสอบผลการทดสอบหลังเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

2. เครื่องมือวัดและประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน/การนำเสนอรายงาน

3. เกณฑ์การวัดและประเมิน

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ทุกรายการ

วัสดุอุปกรณ์/สื่อ

1. เรื่องเล่า
2. บทเรียนสำเร็จรูป
3. ใบงาน
4. หนังสือเรียน
5. หนังสืออ่านเพิ่มเติม
6. แบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยย่อยที่ 3
7. รูปภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุ

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องเรียน
2. ห้องสมุด
3. มุมสังคมนฯ

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระ สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม**
เวลา 26 ชั่วโมง

หน่วยย่อยที่ 3 การเมืองการปกครอง เวลา 10 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง **กฎหมายในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระที่ 2 : **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม**

มาตรฐาน ส 2.2 : **เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น
ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**

สาระสำคัญ

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เราต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะกฎหมายเป็นข้อบังคับที่รัฐได้บัญญัติขึ้น เพื่อใช้บังคับความประพฤติของบุคคลในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกัน ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดและถูกลงโทษ ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้น การรู้กฎหมายจึงจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
2. ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
3. บอกประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

สาระการเรียนรู้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
2. การปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
3. ประโยชน์ในการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้

กระบวนการเรียนรู้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนสนทนาเรื่องสัตว์ป่าสงวนและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
2. นักเรียนดูภาพข่าวการทารุณสัตว์ป่าและการขายสัตว์ป่า ครูถามนำว่า
 - นักเรียนคิดว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ถ้านักเรียนพบเห็นพฤติกรรมการนำสัตว์ป่าสงวนมาขาย หรือเลี้ยงนักเรียนควรทำอย่างไร
 - นักเรียนคิดว่าการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหาร หรือใช้แรงงานแตกต่างจากสัตว์สงวนอย่างไรบ้าง
 - ถ้านักเรียนไปพบแรดป่วยที่ขายป่านักเรียนควรช่วยเหลือหรือไม่ อย่างไร

2. ชั้นศึกษาค้นคว้า

3. นักเรียนอภิปรายร่วมกันประเด็นความสำคัญของกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำมาสนทนาร่วมกัน และช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
4. นักเรียนศึกษาคำแนะนำในการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
5. นักเรียนใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พร้อมกับทำแบบทดสอบ

ก่อนเรียน ศึกษาเนื้อหาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน แล้วให้นักเรียน ทบทวนความรู้ร่วมกัน

3. ชั้นประเมินผล

6. นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมาย เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

“กฎหมายการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หมายถึง ข้อบังคับที่รัฐหรือ ประเทศกำหนดขึ้น เป็นพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535” เพื่อใช้ในการควบคุม ดูแล สัตว์ป่าสงวนทั้ง 15 ชนิด และสัตว์ป่าคุ้มครอง

4. ชั้นสรุปบทเรียน

7. ให้แต่ละกลุ่ม ช่วยกันสรุปว่า กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมาย เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ของมนุษย์อย่างไรบ้าง จัดทำเป็นใบงานแล้วนำเสนอผลงานที่หน้าชั้น

8. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนในบทเรียนสำเร็จรูป

การวัดผลประเมินผล

1. วิธีการ

1.1 สังเกต

1.1.1 พิจารณาจากการสนทนา อภิปราย การแสดงความคิดเห็น การตอบ คำถามปากเปล่า

1.1.2 พิจารณาการสรุปข้อมูล การตอบคำถาม

1.2 ตรวจสอบ

1.2.1 ตรวจสอบการทำใบงาน

1.2.2 ตรวจสอบการเขียนรายงาน

1.2.3 ตรวจสอบผลการทดสอบหลังเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป

2. เครื่องมือวัดและประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน/การนำเสนอรายงาน

3. เกณฑ์การวัดและประเมิน

เกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ทุกรายการ

วัสดุอุปกรณ์/สื่อ

1. รูปสัตว์ป่าสงวน
2. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องกฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
3. ใบงาน / ๗
4. หนังสือเรียน
5. หนังสืออ่านเพิ่มเติม
6. แบบทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยย่อยที่ 3
7. รูปภาพการขยาย/การฆ่าสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าอื่น ๆ

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องเรียน
2. ห้องสมุด
3. มุมสังคมนฯ

สื่อประกอบการเรียนรู้
เรื่องกฎหมายจราจรทางบก

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์สิริ

โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

คำนำ

การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายจราจรทางบก เป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิจัยเรื่องการเรียนรู้การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ ประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาข้อกฎหมายที่ควรทราบสำหรับคนเดินเท้า และการใช้จักรยาน พร้อมภาพประกอบที่ช่วยดึงดูดความสนใจ และเนื้อหาสาระที่สรุปกระชับชัดเจนและถูกต้อง เหมาะสำหรับการนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการทบทวนบทเรียน หรือการสอนซ่อมเสริมต่อไป

ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์ศิริ

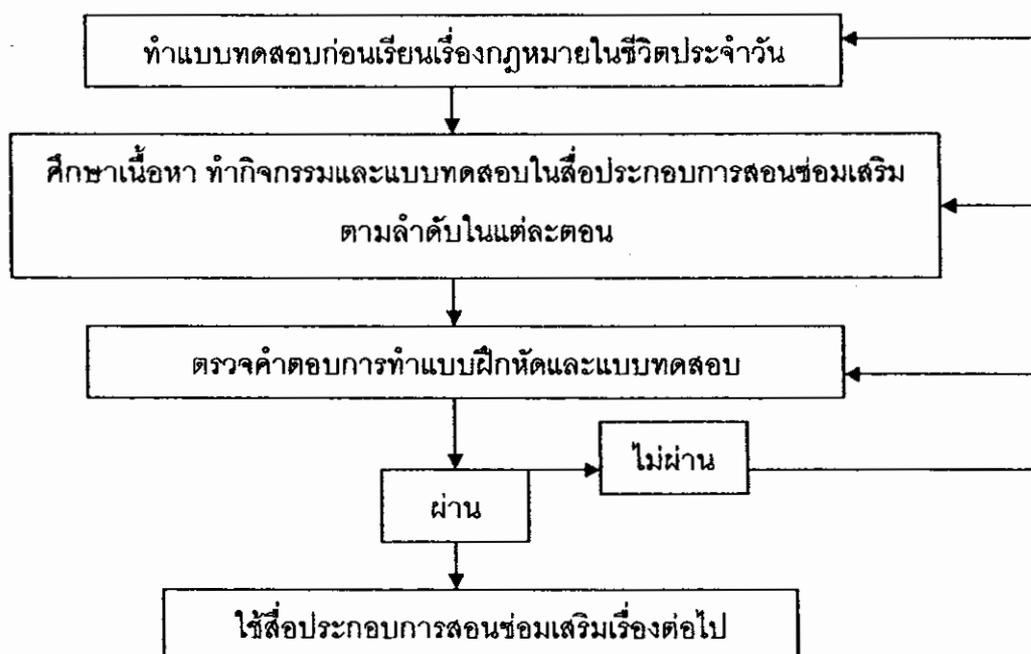
สารบัญ

ความสำคัญของกฎหมายจราจรทางบก	1
ตอนที่ 1 กฎจราจรของคนเดินเท้า	2
ข้อกำหนดที่ควรทราบ	2
สรุปสาระสำคัญ	4
ประเด็นอภิปราย	5
แบบฝึกหัด	5
ตอนที่ 2 กฎจราจรของการใช้รถจักรยาน	6
ข้อกำหนดที่ควรทราบ	6
สรุปสาระสำคัญ	7
ประเด็นอภิปราย	8
แบบฝึกหัด	8
ตอนที่ 3 เครื่องหมายจราจรเกี่ยวกับคนเดินเท้าและการใช้รถจักรยาน	9
ประเภทของป้ายจราจร	9
ประเด็นอภิปราย	10
แบบฝึกหัด	10
อ้างอิง	11
แบบทดสอบกฎหมายจราจรทางบก	12

คำชี้แจงการใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม เรื่องกฎหมายจราจรทางบก ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 กฎจราจรของคนเดินเท้า
 - ตอนที่ 2 กฎจราจรของการใช้รถจักรยาน
 - ตอนที่ 3 เครื่องหมายจราจรเกี่ยวกับคนเดินเท้าและการใช้รถจักรยาน
 แบบทดสอบชุดที่ 1 เรื่องกฎหมายจราจรทางบก

แต่ละตอนประกอบด้วยข้อกฎหมายที่ควรทราบ สรุปสาระสำคัญ ประเด็นอภิปราย และแบบฝึกหัด
3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา และทำกิจกรรมในสื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมตามลำดับในแต่ละตอน
4. ตรวจสอบคำตอบการทำแบบฝึกหัด ถ้าผ่านร้อยละ 50 ให้ใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมเรื่องต่อไป แต่ถ้าไม่ผ่านร้อยละ 50 ให้ทบทวนและทำแบบฝึกหัดใหม่อีกครั้ง

ความสำคัญของกฎหมายจราจรทางบก

ปัจจุบันอุบัติเหตุจากการจราจรมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนสูงขึ้นโดยเฉพาะการจราจรทางบก ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตของผู้ขับขี่และผู้ร่วมใช้เส้นทาง รวมไปถึงการสูญเสียทรัพย์สิน ดังนั้นเพื่อช่วยลดอุบัติเหตุให้ลดน้อยลงจึงควรให้มีการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในเรื่องการจราจรทางบก คือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช 2522 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมเส้นทางของผู้ขับขี่คนเดินเท้า คนที่รถจักรยาน ให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช 2522 มีสาระสำคัญที่นักเรียนควรศึกษาให้เข้าใจ 3 เรื่อง คือกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยาน กฎจราจรของคนเดินเท้า ป้ายสัญลักษณ์สัญญาณไฟ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินเท้าและขับขี่จักรยาน

ตอนที่ 1 กฎจราจรของคนเดินเท้า

จุดประสงค์ หลังจากศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายข้อกฎหมายของคนเดินเท้าและบอกการปฏิบัติตามกฎหมายของคนเดินเท้าได้

ข้อกฎหมายที่ควรทราบ

พรบ. จราจรทางบก พุทธศักราช 2522

คนเดินเท้า

มาตรา 103 ทางใดที่มีทางเท้าหรือไหล่ทางอยู่ข้างทางเดินรถให้คนเดินเท้าเดินบนทางเท้าหรือไหล่ทาง ถ้าทางนั้นไม่มีทางเท้าอยู่ข้างทางเดินรถให้เดินริมทางด้านขวาของตน

มาตรา 104 ภายในระยะไม่เกินหนึ่งร้อยเมตรนับจากทางข้ามห้ามมิให้คนเดินเท้าข้ามทางนอกทางข้าม

มาตรา 105 คนเดินเท้าซึ่งประสงค์จะข้ามทางเดินรถในทางข้ามที่มีไฟสัญญาณจราจรควบคุมคนเดินเท้า ให้ปฏิบัติตามไฟสัญญาณจราจรที่ปรากฏต่อหน้า ดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีแดง ไม่ว่าจะมียูหรือข้อความเป็นการห้ามมิให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้คนเดินเท้าหยุดรออยู่บนทางเท้า บนเกาะแบ่งทางเดินรถหรือในเขตปลอดภัย เว้นแต่ทางใดที่ไม่มีทางเท้า ให้หยุดรอบนไหล่ทางหรือขอบทาง
- (2) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียว ไม่ว่าจะมียูหรือข้อความเป็นการอนุญาตให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถได้
- (3) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียวกระพริบทางด้านใดของทางให้คนเดินเท้าที่ยังมิได้ข้ามทางเดินรถหยุดรอบน ทางเท้า บนเกาะแบ่งทางเดินรถหรือในเขตปลอดภัย แต่ถ้ากำลังข้ามทางเดินรถให้ข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

มาตรา 106 คนเดินเท้าซึ่งประสงค์จะข้ามทางเดินรถในทางข้ามหรือทางร่วมทางแยกที่มี

สัญญาณจราจรควบคุมการใช้ทาง ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีแดงให้หยุดทางด้านใดของทาง ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถตามที่ยกยุดนั้น และต้องข้ามทางเดินรถภายในทางข้าม
- (2) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียวให้รุดผ่านทางด้านใดของทางห้ามมิให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้านนั้น
- (3) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพันหรือไฟสีเขียวกระพริบทางด้านใดของทาง ให้คนเดินเท้าที่ยังมิได้ข้าม ทางเดินรถหยุดรอนทางเท้าบนเกาะแบ่งทางเดินรถ หรือในเขตปลอดภัย แต่ถ้ากำลังข้ามทางเดินรถอยู่ในทางข้าม ให้ข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

มาตรา 107 คนเดินเท้าซึ่งประสงค์จะข้ามทางเดินรถในทางที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงสัญญาณจราจร ให้ปรากฏไม่ว่าจะเป็นสัญญาณด้วยมือและแขน หรือเสียงสัญญาณนกหวีด ให้ปฏิบัติตาม

มาตรา 108 ห้ามมิให้ผู้ใดเดินแถว เดินเป็นขบวนแห่ หรือเดินเป็นขบวนใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่

- (1) เป็นแถวทหารหรือตำรวจ ที่มีผู้ควบคุมตามระเบียบแบบแผน
- (2) แถวหรือขบวนแห่หรือขบวนใด ๆ ที่เจ้าพนักงานจราจรได้อนุญาตและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจร กำหนด

มาตรา 109 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางเท้าหรือทางใด ๆ ซึ่งจัดไว้สำหรับคนเดินเท้าในลักษณะ ที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา 110 ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียโรในทางเดินรถหรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเป็นการกีดขวางการจราจร

สรุปสาระสำคัญ

ให้เดินชิดขอบถนนด้านขวาของตนเอง

ห้ามข้ามถนนโดยไม่ใช้ทางข้ามภายในระยะ 100 เมตรของทางข้าม

การข้ามถนนที่มีไฟสัญญาณจราจรควบคุมคนเดินเท้า ปฏิบัติดังนี้

ไฟสีแดง ให้คนเดินเท้าหยุดรอ

ไฟสีเขียว ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถได้

ไฟสีเขียวกะพริบ ให้ข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

การข้ามถนนที่มีไฟสัญญาณจราจรควบคุมการใช้ทาง ปฏิบัติดังนี้

ไฟสีแดง ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถได้

ไฟสีเขียว ให้คนเดินเท้าหยุดรอ

ไฟสีเหลือง ให้คนเดินเท้าหยุดรอหรือข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

ให้ปฏิบัติตามสัญญาณมือของเจ้าหน้าที่ก่อนข้ามถนน

ห้ามเดินแถว เดินเป็นขบวนแน่ หรือเดินเป็นขบวนใด ๆ กีดขวางการจราจร เว้นแต่เป็นแถวทหารหรือตำรวจ ที่มีผู้ควบคุมตามระเบียบ หรือแถวหรือขบวนแน่ที่เจ้าพนักงานจราจรได้อนุญาตแล้ว

ห้ามบุคคลทำการใด ๆ บนทางเท้า ที่เป็นการกีดขวางผู้อื่น

ห้ามซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียโรบนถนน เป็นการกีดขวางการจราจร

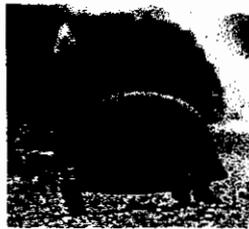

ประเด็นอภิปราย

1. ไฟสัญญาณจราจรควบคุมคนเดินเท้า และไฟสัญญาณจราจรควบคุมการใช้ทาง
ทำงานสัมพันธ์กันอย่างไร
2. การเดินรูดด้านขวามีประโยชน์อย่างไรบ้าง

แบบฝึกหัดที่ 1

1. แก้วอยู่ห่างจากทางม้าลาย 110 เมตรจึงตัดสินใจเดินข้ามถนนนอกทางม้าลายแก้วทำ
ผิดกฎหมายจราจรหรือไม่ (1คะแนน).....
2. ไฟเขียวสำหรับคนเดินเท้าสว่างเมื่อไฟสัญญาณจราจรควบคุมการใช้ทางในช่องทางที่
นักเรียนกำลังจะข้ามสว่างในสีใด (1คะแนน).....
3. จอมต้องการแห่นาคไปตามถนน จะต้องขออนุญาตใคร (1คะแนน).....

ตอนที่ 2 กฎจราจรของการใช้รถจักรยาน

จุดประสงค์ หลังจากที่ได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายกฎจราจรของการใช้รถจักรยานได้

ข้อกฎหมายที่ควรทราบ

พรบ.จราจรทางบก ลักษณะ 10 รถจักรยาน

ลักษณะ 10 รถจักรยาน

มาตรา 79 ทางใดที่ได้จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ผู้ขับขี่รถจักรยานต้องขับในทางนั้น

มาตรา 80 รถจักรยานที่ใช้ในทางเดินรถ ไหล่ทางหรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ผู้ขับขี่รถจักรยานต้องจัดให้มี

- (1) กระจกที่ให้เสียงสัญญาณได้ยินได้ในระยะไม่น้อยกว่าสามสิบเมตร
- (2) เครื่องห้ามล้อที่ใช้การได้ดี เมื่อใช้สามารถทำให้รถจักรยานหยุดได้ทันที
- (3) โคมไฟติดหน้ารถจักรยานแสงขาวไม่น้อยกว่าหนึ่งดวงที่ให้แสงไฟส่องตรงไป

ข้างหน้าเห็นพื้นทางได้ชัดเจน ในระยะไม่น้อยกว่าสิบห้าเมตร และอยู่ในระดับต่ำกว่าสายตาของผู้ขับขี่ซึ่งขับรถสวนมา

(4) โคมไฟติดท้ายรถจักรยานแสงแดงไม่น้อยกว่าหนึ่งดวงที่ให้แสงสว่างตรงไปข้างหลังหรือติดวัตถุสะท้อนแสง สีแดงแทน ซึ่งเมื่อถูกไฟส่องให้มีแสงสะท้อน

มาตรา 81 ในเวลาต้องเปิดไฟตามมาตรา 11 หรือมาตรา 61 ผู้ขับขี่รถจักรยานอยู่ในทางเดินรถ ไหล่ทาง หรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยานต้องจุดโคมไฟแสงขาวหน้ารถเพื่อให้ผู้ขับขี่หรือคนเดินเท้า ซึ่งขับรถหรือเดินสวนมาสามารถมองเห็นรถ

มาตรา 82 ผู้ขับขี่รถจักรยานต้องขับให้ชิดขอบทางด้านซ้ายของทางเดินรถ ไหล่ทางหรือทางที่จัดทำไว้สำหรับ รถจักรยานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางด้านซ้ายสุดของทางเดินรถต้องขับที่รถจักรยานให้ชิดช่องเดินรถประจำทางนั้น

มาตรา 83 ในทางเดินรถ ไหล่ทาง หรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถจักรยาน

- (1) ขับโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน
- (2) ขับโดยไม่จับคันบังคับรถ
- (3) ขับขนานกันเกินสองคัน เว้นแต่ขับในทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน
- (4) ขับโดยนั่งบนที่อื่นอันมิใช่อาานที่จัดไว้เป็นที่นั่งตามปกติ
- (5) ขับโดยบรรทุกบุคคลอื่นเว้นแต่รถจักรยานสามล้อสำหรับบรรทุกคนทั้งนี้ตามเงื่อนไข

ที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

(6) บรรทุก หรือถือสิ่งของ หีบห่อ หรือของใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจับคันบังคับรถหรืออันอาจ จะเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

- (7) เกาะหรือพ่วงรถอื่นที่กำลังแล่นอยู่

บทลงโทษ

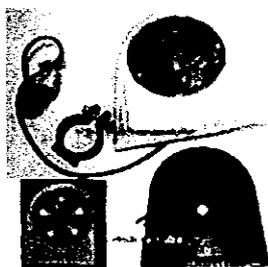
1. ขับรถจักรยาน ใช้เสียงสัญญาณ ไม่ใช่เสียงกระดิ่งปรับไม่เกิน 200 บาท

สรุปสาระสำคัญ

มาตรา 79 ต้องขับที่รถจักรยานต้องขับในทางที่จัดทำไว้สำหรับจักรยาน

มาตรา 80 รถจักรยานที่ใช้ในทางเดินรถ ต้องจัดให้มี

- (1) กระดิ่งที่ให้เสียงสัญญาณ
- (2) เครื่องห้ามล้อที่ใช้การได้ดี
- (3) โคมไฟติดหน้ารถแสงขาวที่ให้แสงไฟส่องตรงไปข้างหน้า
- (4) โคมไฟติดท้ายรถจักรยานแสงแดงหรือติดวัตถุสะท้อนแสง สีแดงแทน

มาตรา 81 ในเวลาต้องเปิดไฟ ผู้ขับขี่รถจักรยานอยู่ในทางเดินรถต้องจุดโคมไฟหน้ารถเพื่อให้ผู้ขับขี่หรือคนเดินเท้า สามารถมองเห็น

มาตรา 82 ต้องขับขี่ให้ชิดขอบทางด้านซ้ายของทางเดินรถ ไหล่ทางหรือทางที่จัดทำไว้ให้มากที่สุด

มาตรา 83 ในขณะที่ใช้ถนนห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถจักรยานกระทำการดังนี้

(1) ขับโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

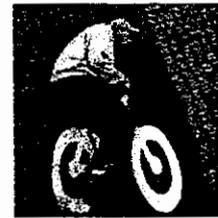
(2) ขับโดยไม่จับคันบังคับรถ

(3) ขับขนานกันเกินสองคัน เว้นแต่ขับในทางที่จัดไว้สำหรับรถจักรยาน

(4) ขับโดยนั่งบนที่อื่นอันมิใช่อาานที่จัดไว้เป็นที่นั่งตามปกติ

(5) ขับโดยบรรทุกบุคคลอื่นเว้นแต่รถจักรยานสามล้อสำหรับ

บรรทุกทุกคนทั้งนี้ตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

(6) บรรทุก หรือถือสิ่งของ ที่บั่นทอน หรือของใด ๆ

ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจับคันบังคับรถหรืออันอาจ

จะเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(7) เกาะหรือพ่วงรถอื่นที่กำลังแล่นอยู่

ประเด็นอภิปราย

1. การเลือกซื้อจักรยานสำหรับขี่บนถนนจะต้องเลือกอย่างไรให้ถูกกฎหมายจราจร
 2. จงบอกประโยชน์ของ กระดิ่ง เครื่องห้ามล้อ โคมไฟหน้า และโคมไฟหลัง
-

แบบฝึกหัดที่ 2

1. ถ้าไม่มีช่องทางสำหรับจักรยานให้ขี่อย่างไร (2คะแนน).....
.....
2. ถ้าไม่มีโคมไฟหลังสามารถใช้สิ่งใดแทนได้(1คะแนน)
3. ในช่องทางสำหรับจักรยานสามารถขี่ขึ้นชันนานเกินมากกว่า 2 คันได้หรือไม่(1คะแนน)
.....
4. ในขณะที่ขี่ถ้าไม่ใช้กระดิ่งให้สัญญาณถูกจับปรับไม่เกินกี่บาท (1คะแนน).....

ตอนที่ 3 เครื่องหมายจราจรเกี่ยวกับคน เดินเท้าและการใช้รถจักรยาน

จุดประสงค์ หลังจากที่ได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายเครื่องหมายจราจรที่เกี่ยวข้องกับคนเดินเท้าและการใช้รถจักรยาน

ประเภทของป้ายจราจร

1. ป้ายเตือน มีพื้นสีเหลืองใช้เตือนผู้ขับขี่ให้ระมัดระวัง หรือเพื่อเตือนลักษณะพื้นผิวจราจร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทางโค้งซ้าย

ทางโค้งรัศมีแคบซ้าย

ทางคดเริ่มซ้าย

ทางเอก โทตัดกัน

ในการใช้รถจักรยานให้สังเกตป้ายเตือนเช่นเดียวกับพาหนะชนิดอื่น

2. ป้ายบังคับ มีพื้นสีขาว หรือสีฟ้า ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของป้าย ถ้าฝ่าฝืนมีความผิด สำหรับการเดินเท้า และจักรยานมีดังนี้

ห้ามรถจักรยานผ่าน

ห้ามกลับรถและเลี้ยวขวา

ช่องทางรถจักรยาน

เข่าวงเวียนวนซ้าย

ตรงไปหรือเลี้ยวขวา

เฉพาะคนเดินเท่านั้น

ประเด็นอภิปราย

1. ป้ายจราจรมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

แบบฝึกหัด

1. ไม่ปฏิบัติตามป้ายเตือนทางโค้งมีความผิดหรือไม่ (1 คะแนน)

2. ป้าย กับ เหมือนหรือต่างกันอย่างไร(2 คะแนน).....

.....

.....

อ้างอิง

กฎหมายการจราจรทางบก <http://www.trafficpolice.go.th/law.php>

เครื่องหมายจราจร http://www.bt-50.com/description.aspx?q_sec=20087477

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1

เฉลย 1. ไม่ผิดกฎหมายจราจร 2. ไฟสีแดงสว่าง 3. เจ้าพนักงานจราจร

ตอนที่ 2

เฉลย 1. ขีดด้านซ้ายของถนน 2. วัสดุสะท้อนแสงสีแดง 3. ได้ 4. 200 บาท

ตอนที่ 3

เฉลย 1. ไม่มีความผิด 2. ป้าย ให้รถจักรยานใช้ทางเท่านั้น

ส่วน นั้นห้ามจักรยานใช้เส้นทาง หรือช่องทางนั้น ๆ

แบบทดสอบ

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้โดยห้ามขีดเขียนด้วยปากกาหรือดินสอลงไปที่แบบทดสอบนี้

1.กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบกที่สำคัญของประเทศไทยมีชื่อว่าอะไร

- ก.พระราชกำหนดจราจรขนส่ง พุทธศักราช 2535
 ข.พระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช 2522
 ค.พระราชกฤษฎีกาการจราจร พุทธศักราช 2535

ง.พระราชกฤษฎีกาการจราจรทางบก พุทธศักราช 2522

2.ถ้านักเรียนจำเป็นต้องเดินริมถนนที่ไม่มีทางเท้าไปโรงเรียนทุกวัน นักเรียนควรเดินชิดริมด้านใดของถนนจึงจะปลอดภัย

- ก.ด้านซ้ายมือของคนเดิน
 ข.ด้านขวามือของคนเดิน
 ค.ด้านใดของถนนก็ได้
 ง.เดินบนไหล่ทางด้านใดก็ได้

3.การกระทำในข้อใดปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยาน

- ก.ต้อยขับขี่โดยนั่งบนเบาะของคนซ้อนท้าย
 ข.ขี่รถโดยใช้ขาของตนเกาะรถคนอื่นที่กำลังแล่นอยู่
 ค.พารถเรียงเดี่ยวชิดริมถนน โดยไม่ชนานกับเพื่อนๆ ที่ขับตามกันมา
 ง.พลอยขับขี่โดยนำเท้าขึ้นจากบันไดจักรยาน

4.การขับขี่รถจักรยานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ขับขี่ต้องขับขี่ทางด้านใดของถนน

- ก.ด้านซ้าย
 ข.ด้านขวา
 ค.ด้านใดก็ได้แล้วแต่ความสะดวก
 ง.ถ้าถนน 4 ช่องจราจรให้ขี่ช่องทางขวา

5.สัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพัน หมายถึงอะไร

- ก.ให้รถหยุด
 ข.ให้รถไป
 ค.ให้คนเดินเท้าหยุดรอบบนทางเท้า
 ง.ให้รถชะลอความเร็ว

6.ป้าย มีความหมายอย่างไร

- ก. ให้เฉพาะคนเดินเท่านั้น
 ข. ห้ามคนเดินผ่านในช่องทางนี้
 ค. ห้ามคนข้ามถนน
 ง. เตือนให้ข้ามถนนได้

เฉลยคำตอบแบบทดสอบ

1. ข

2. ก

3. ค

4. ข

5. ค

6. ก

สื่อประกอบการเรียนรู้
เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับ
โบราณสถาน และโบราณวัตถุ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์ศิริ

โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม (ประชารัฐบำรุง)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

คำนำ

การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ ประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาข้อกฎหมายที่ควรทราบการดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุและการปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ พร้อมภาพประกอบที่ช่วยดึงดูดความสนใจ และเนื้อหาสาระที่สรุปกระชับชัดเจนและถูกต้อง เหมาะสำหรับการนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการทบทวนบทเรียน หรือการสอนซ่อมเสริมต่อไป

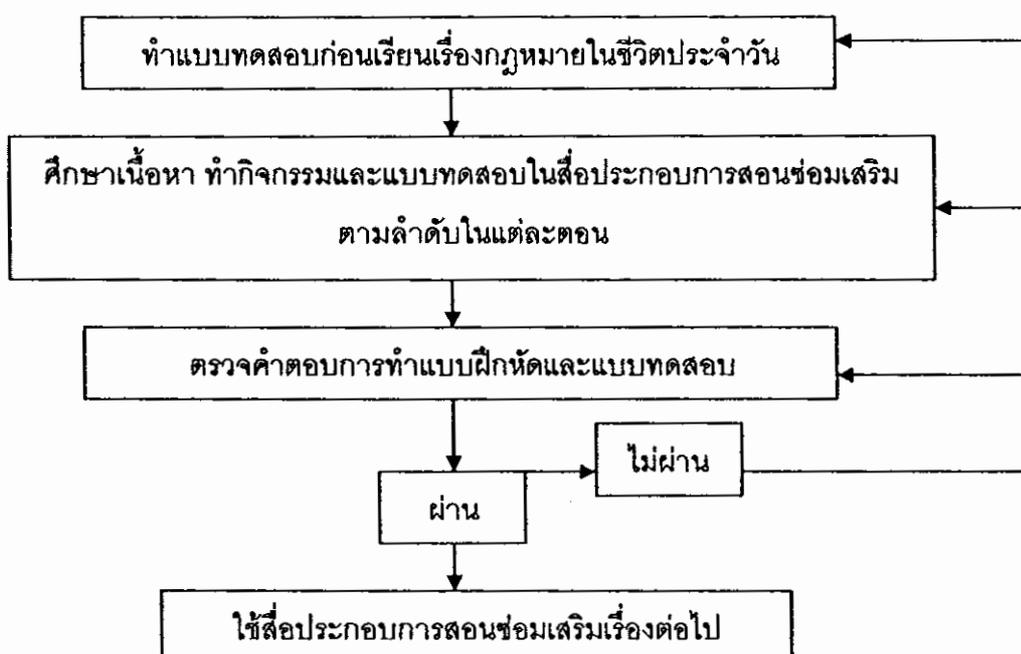
ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์ศิริ

สารบัญ

ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ	1
ตอนที่ 1 ความหมายของโบราณสถาน และโบราณวัตถุ	2
ประเด็นอภิปราย	4
แบบฝึกหัด	4
ตอนที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ	5
สรุปสาระสำคัญที่ควรทราบ	5
ประเด็นอภิปราย	6
แบบฝึกหัด	6
ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถาน	7
ประเด็นอภิปราย	8
แบบฝึกหัด	8
อ้างอิง	9
แบบทดสอบกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ	10

คำชี้แจงการใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ความหมายของโบราณสถาน และโบราณวัตถุ
 - ตอนที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ
 - ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถาน
 แบบทดสอบชุดที่ 1 เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ
 แต่ละตอนประกอบด้วยข้อกฎหมายที่ควรทราบ สรุปสาระสำคัญ ประเด็นอภิปราย และแบบฝึกหัด
3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา และทำกิจกรรมในสื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมตามลำดับในแต่ละตอน
4. ตรวจสอบคำตอบการทำแบบฝึกหัด ถ้าผ่านร้อยละ 50 ให้ใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมเรื่องต่อไป แต่ถ้าไม่ผ่านร้อยละ 50 ให้ทบทวนและทำแบบฝึกหัดใหม่อีกครั้ง

ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ

โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นสิ่งที่มีความค้ำบอถึง ศิลปวัฒนธรรม เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงให้เห็นเรื่องราวในอดีตในด้านต่างๆของคนสมัยโบราณรัฐจึงตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางศิลปกรรมของชาติให้คงไว้ โดยเฉพาะในปัจจุบันโบราณสถาน โบราณวัตถุเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้ถูกทำลายหรือสูญหายไปเป็นจำนวนมาก รวมทั้งได้มีการนำออกนอกประเทศโดยไม่ถูกกฎหมายอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญในการอนุรักษ์ รักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุของประเทศไทย

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 มีสาระสำคัญที่นักเรียนควรรู้ 3 เรื่อง คือ การดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ การปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถาน การปฏิบัติตนในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535

ตอนที่ 1 ความหมายของโบราณสถาน และ โบราณวัตถุ

จุดประสงค์ หลังจากศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ
โบราณสถานและโบราณวัตถุได้

โบราณสถาน

โบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน
โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2535 ได้ให้
ความหมายของโบราณสถานไว้ว่า โบราณสถาน หมายความว่า **อสังหาริมทรัพย์ซึ่ง
โดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของ
อสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลป ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้
ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยาน
ประวัติศาสตร์ด้วย**

ที่มา <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=14e5ae371ca0d864>

โบราณวัตถุ

โบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2535 มาตรา 4 หมายถึง

สังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์ หรือซากสัตว์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทาง ศิลป ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดี

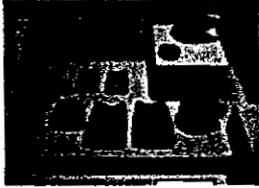

ประเด็นอภิปราย

1. ในชุมชนของนักเรียนมีการชุดค้นพบโบราณสถาน หรือโบราณวัตถุหรือไม่อย่างไร
-

แบบฝึกหัดที่ 1

1. กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุมีชื่อว่าอะไร.....
.....
2. ฟอสซิลจัดเป็นโบราณวัตถุหรือไม่

ตอนที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุ

จุดประสงค์ หลังจากที่ได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุได้

สรุปสาระสำคัญที่ควรทราบ

1. ไม่ปลูกสร้างอาคารภายในเขตโบราณสถาน
2. ไม่ซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้ายโบราณสถาน
3. ไม่นำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกประเทศ
4. โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังอยู่ในประเทศถือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน
5. ไม่ทำการค้าโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ

บทลงโทษ

1. เก็บโบราณวัตถุ หรือเบียดบังมาเป็นของตน บุกรุก ทำลายโบราณสถาน หรือนำออกนอกประเทศ จำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 700,000 บาท
2. เก็บโบราณวัตถุ หรือเบียดบังมาเป็นของตน บุกรุก ทำลายโบราณสถาน หรือนำออกนอกประเทศ โบราณสถาน และโบราณวัตถุที่ขึ้นทะเบียนแล้ว จำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท

ประเด็นอภิปราย

1. บทลงโทษของการทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุมีความเหมาะสมหรือไม่

แบบฝึกหัดที่ 2

1. แก้วชุดพบพระพุทธรูปในสวนหลังบ้าน แก้วสามารถเก็บรักษาไว้ได้ที่บ้านตนเองหรือไม่

2. การทำผิดกฎหมายโบราณสถานหรือโบราณวัตถุประเภทใดได้รับโทษสูงสุด

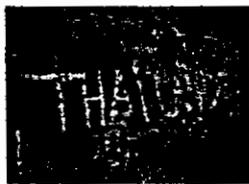

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนในการเข้าชม โบราณสถาน

จุดประสงค์ หลังจากที่ได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถานและโบราณวัตถุได้

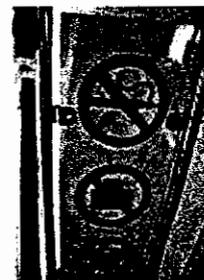
การปฏิบัติตนในการเข้าชมโบราณสถาน

1. ไม่เคลื่อนย้ายสิ่งต่างภายในโบราณสถาน
2. ไม่ขีดเขียนข้อความภาพหรือรูป รอยใดๆ บนส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน
3. ไม่ทิ้งขยะนอกจากที่จัดไว้

การปฏิบัติตนในการเข้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย
2. ไม่นำหีบห่อ(ถุงหรือกระเป๋า)เข้าไปในห้องจัดแสดง
3. ไม่ก่อกวนรำคาญ
4. ไม่ถ่ายรูปหรือเขียนรูปที่จัดแสดง
5. ไม่ขีดเขียนทำสิ่งสกปรก
6. ไม่สูบบุหรี่
7. ไม่จับต้องหรือหยิบฉวยสิ่งที่จัดแสดง

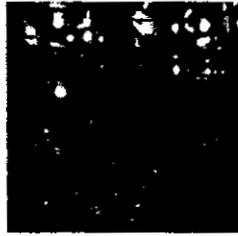

ประเด็นอภิปราย

1. การถ่ายรูปหรือวาดภาพส่งผลเสียต่อโบราณวัตถุที่เก็บรักษาในพิพิธภัณฑ์
อย่างไรบ้าง

แบบฝึกหัด

1. เหตุใดจึงไม่ควรหยิบ จับ โบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์.....

อ้างอิง

ความหมายของโบราณสถาน โบราณวัตถุ <http://guru.google.co.th>

พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พ.ศ. 2504 <http://www.baanjommyut.com/library/law/97.html>

เฉลย

ตอนที่ 1

เฉลย 1. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2535

2. ไม่เป็น

ตอนที่ 2

เฉลย 1. ไม่ได้ ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตรวจสอบ 2. โบราณสถาน หรือโบราณวัตถุที่ขึ้นทะเบียนแล้ว

ตอนที่ 3

เฉลย 1. เพราะอาจแตกหัก เสียหาย หรือสูญหายได้

แบบทดสอบ

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้โดยห้ามขีดเขียนด้วยปากกาหรือดินสอลงไปที่แบบทดสอบนี้

1. โบราณสถานและโบราณวัตถุมีความแตกต่างกันในเรื่องใด
 - ก. โบราณสถานเป็นของเก่าที่มีอายุมากกว่า 1,000 ปีขึ้นไป ส่วนโบราณวัตถุเป็นของเก่าที่มีอายุน้อยกว่า 1,000 ปีลงมา
 - ข. โบราณสถานเป็นของโบราณที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ แต่โบราณวัตถุเป็นของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้
 - ค. โบราณสถานเป็นของโบราณที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติของชาติแล้วส่วนโบราณวัตถุเป็นของโบราณที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติของชาติ
 - ง. โบราณสถานเป็นของโบราณที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้วส่วนโบราณวัตถุเป็นของโบราณที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก
2. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน โบราณวัตถุ
 - ก. มีคุณค่าทางศิลปะ
 - ข. มีคุณค่าในการยึดเหนี่ยวจิตใจ
 - ค. มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
 - ง. มีคุณค่าทางโบราณคดี
3. หากผู้ใดทำให้โบราณสถานชำรุดเสียหายหรือเสื่อมค่าหรือสูญหาย ต้องโทษอย่างไร
 - ก. จำคุกตลอดชีวิต
 - ข. ริบทรัพย์สินมาเป็นของรัฐ
 - ค. จำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 700,000 บาท
 - ง. จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 50,000 บาท
4. หากนักเรียนชดพบเครื่องปั้นดินเผาสมัยยุคหินในสวนของนักเรียน นักเรียนสามารถครอบครองเป็นสมบัติของตนเองได้หรือไม่
 - ก. ได้
 - ข. ไม่ได้
 - ค. ต้องขออนุญาตจากศาลก่อน
 - ง. ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้
5. หากลลิตาต้องการวาดภาพสิ่งของที่จัดตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์ ลลิตาต้องขออนุญาตเป็นหนังสือจากใครก่อน
 - ก. ภัณฑารักษ์ประจำพิพิธภัณฑ์
 - ข. อาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์
 - ค. อธิบดีกรมศิลปากร
 - ง. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์

6. บุคคลใดต่อไปนี้มีปฏิบัติตน ไม่ถูกต้อง ในการเข้าชมโบราณสถาน

ก. วรรณญาเขียนลายเส้นของตนเองไว้เป็นที่ระลึกที่ผนังกำแพงโบราณสถาน

ข. จิตสุภาหิบบเปลือกลูกอมที่ตกอยู่ ไปทิ้งนอกบริเวณโบราณสถาน

ค. ธีรนพช่วยเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปหินทรายที่ตั้งขวางทางเดินชมโบราณสถาน

ง. ปรียาขออนุญาตจากอธิบดีกรมศิลปากรเพื่อถ่ายรูปในโบราณสถาน

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

1. ข

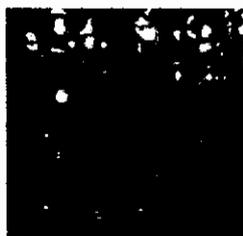
2. ข

3. ค

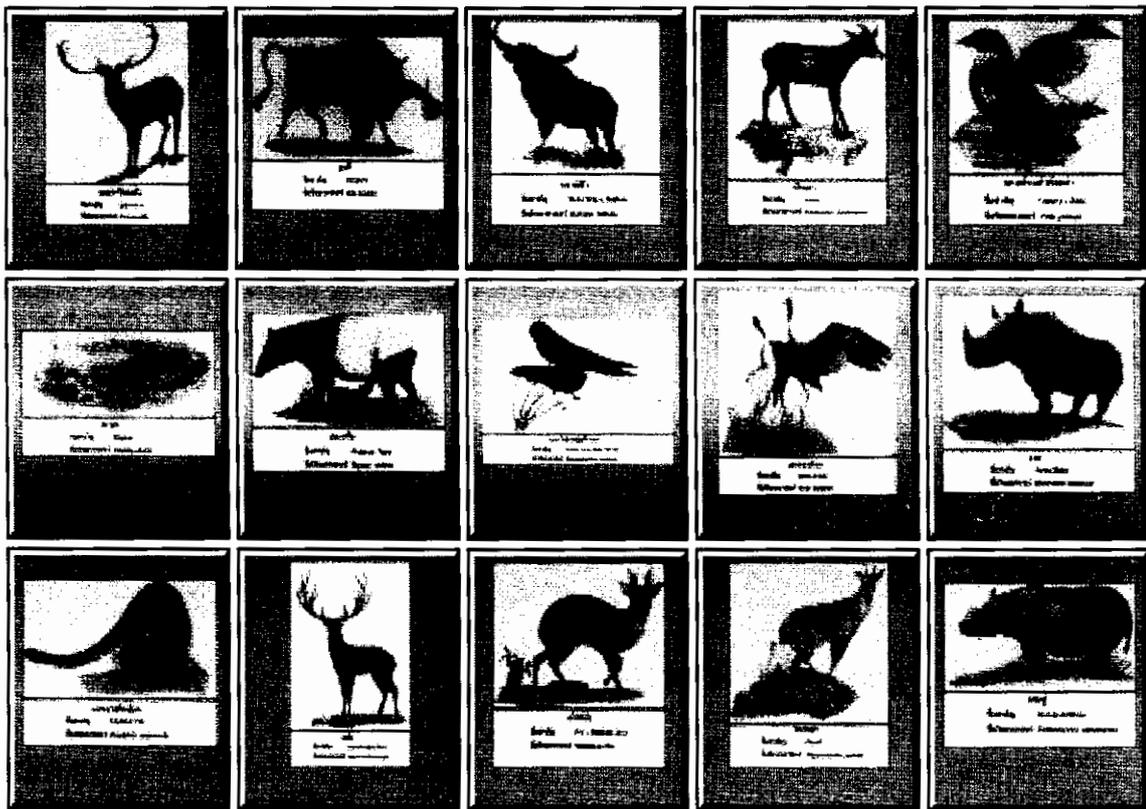
4. ข

5. ค

6. ค

สื่อประกอบการเรียนรู้
เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและ
คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย
ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร์ศิริ

โรงเรียนบ้านหนองงูเห่า (ประชารัฐบำรุง)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

คำนำ

การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อ ประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง และการส่งเสริมรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม พร้อมภาพประกอบที่ช่วยดึงดูดความสนใจ และเนื้อหาสาระที่สรุปกระชับชัดเจนและถูกต้อง เหมาะสำหรับการนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการทบทวนบทเรียน หรือการสอนซ่อมเสริมต่อไป

ว่าที่ ร.ต. ชัชวาล แพร่ศิริ

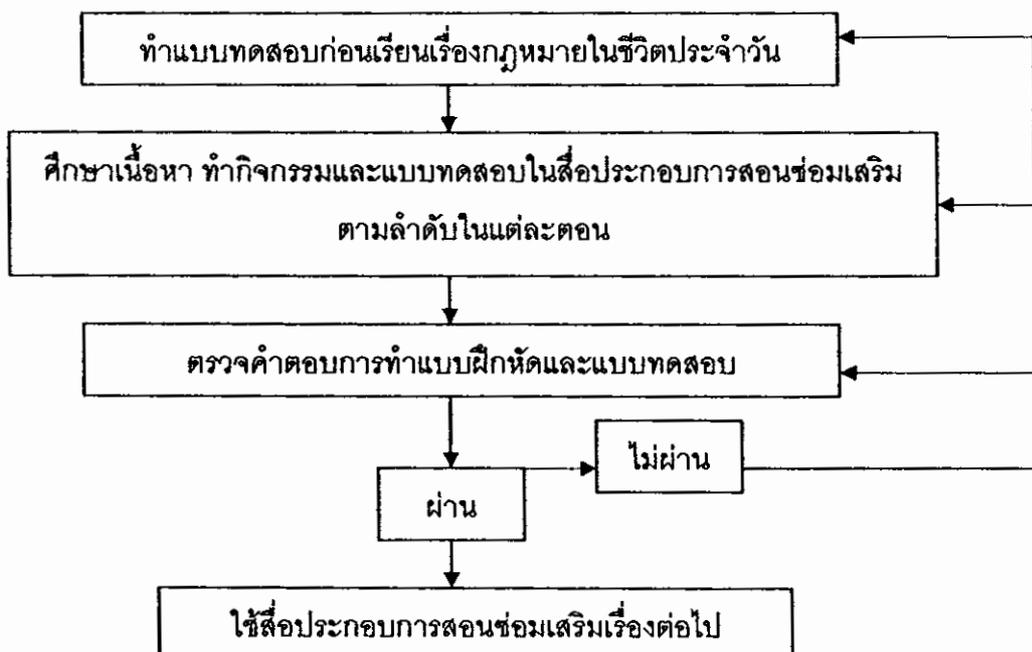
สารบัญ

ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และ	1
กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
ตอนที่ 1 สัตว์ป่าสงวน	2
ประเด็นอภิปราย	6
แบบฝึกหัด	6
ตอนที่ 2 สัตว์ป่าคุ้มครอง	7
สรุปสาระสำคัญ	7
ประเด็นอภิปราย	10
แบบฝึกหัด	10
ตอนที่ 3 การส่งเสริมรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	11
สรุปสาระสำคัญ	11
ประเด็นอภิปราย	12
แบบฝึกหัด	12
อ้างอิง	13
แบบทดสอบกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมาย	14
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	

คำชี้แจงการใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริม กฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 สัตว์ป่าสงวน
 - ตอนที่ 2 สัตว์ป่าคุ้มครอง
 - ตอนที่ 3 การส่งเสริมรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม
 แบบทดสอบชุดที่ 1 เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แต่ละตอนประกอบด้วยข้อกฎหมายที่ควรทราบ สรุปสาระสำคัญ ประเด็นอภิปราย และแบบฝึกหัด
3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา และทำกิจกรรมในสื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมตามลำดับในแต่ละตอน
4. ตรวจสอบคำตอบการทำแบบฝึกหัด ถ้าผ่านร้อยละ 50 ให้ใช้สื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมเรื่องต่อไป แต่ถ้าไม่ผ่านร้อยละ 50 ให้ทบทวนและทำแบบฝึกหัดใหม่อีกครั้ง

ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่งกำลังลดน้อยลง บางชนิดถูกล่าจนสูญพันธุ์ บางชนิดกำลังจะสูญพันธุ์ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ของประเทศและของประชาชน จึงมีการออกกฎหมายเพื่อการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่สำคัญของประเทศ คือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535

ความหมายของสัตว์ป่า

"สัตว์ป่า" หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความ รวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ แล้ว และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะดังกล่าว

ตอนที่ 1 สัตว์ป่าสงวน

จุดประสงค์ หลังจากศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายความหมายและบอกชื่อสัตว์ป่าสงวนได้

ความหมาย

สัตว์ป่าสงวน หมายถึง สัตว์ป่าที่หายาก กำหนดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 จำนวน 9 ชนิด เป็นสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมทั้งหมด ได้แก่ แรด กระซู่ กูปรี ควายป่า ละองหรือละมั่ง สมัน เนื้อทราย เลียงผา และกวางผา

สัตว์ป่าสงวนเป็นสัตว์หายาก ใกล้จะสูญพันธุ์ หรืออาจจะสูญพันธุ์ไปแล้ว จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติเข้มงวดกวดขัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายแก่สัตว์ป่าที่ยังมีชีวิตอยู่หรือซากสัตว์ป่า ซึ่งอาจจะตกไปอยู่ยังต่างประเทศด้วยการซื้อขาย ต่อมาเมื่อสถานการณ์ของสัตว์ป่าในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป สัตว์ป่าหลายชนิดมีแนวโน้มถูกคุกคามเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากยิ่งขึ้น ประกอบกับเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศในการ ควบคุมดูแลการค้าหรือการลักลอบค้าสัตว์ป่าในรูปแบบต่าง ๆ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศว่าด้วยชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าหรือ CITES ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองอนุสัญญาในปี พ.ศ. 2518 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2526 นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 80 จึงได้มีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับเดิมและตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ขึ้นใหม่เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535

สัตว์ป่าสงวนตามในพระราชบัญญัติฉบับใหม่ หมายถึง สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้และตามที่กำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงชนิดสัตว์ป่าสงวนได้โดยสะดวกโดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาแก้ไขหรือเพิ่มเติมเท่านั้น ไม่ต้องถึงกับต้องแก้ไขพระราชบัญญัติอย่างของเดิม ทั้งนี้ได้มีการเพิ่มเติมชนิดสัตว์ป่าที่มีสภาพล่อแหลมต่อการสูญพันธุ์อย่างยิ่ง 7 ชนิด และตัดสัตว์ป่าที่ไม่อยู่ในสถานะใกล้จะสูญพันธุ์ เนื่องจากการที่สามารถเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ได้มาก 1 ชนิด คือ เนื้อทราย รวมกับสัตว์ป่าสงวนเดิม 8 ชนิด รวมเป็น 15 ชนิด ได้แก่

บัญชีสัตว์ป่าสงวน

1. นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร *Pseudochelidon sirintarae*
2. แรด *Rhinoceros sondaicus*
3. กระซู่ *Didermocerus sumatraensis*
4. กูปรีหรือโคไพร *Bos sauveli*
5. ควายป่า *Bubalus bubalis*
6. ละองหรือละมั่ง *Cervus eldi*
7. สมันหรือเนื้อสมัน *Cervus schomburgki*
8. เลียงผาหรือเขื่องหรือกู่รำหรือโครำ *Capricornis sumatraensis*
9. กวางผา *Naemorhedus griseus*
10. นกแต้วแล้วท้องดำ *Pitta gurneyi*
11. นกกระเรียน *Grus antigone*
12. แมวลายหินอ่อน *Pardofelis marmorata*
13. สมเสร็จ *Tapirus indicus*
14. เก้งหม้อ *Muntiacus feai*
15. พะยูนหรือหมูน้ำ *Dugong dugon*

ที่มา ราชกิจจานุเบกษา *[รก.2535/15/1พ./28 กุมภาพันธ์ 2535]

แมวลายหินอ่อน
ชื่อสามัญ Marbled Cat
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pardofelis marmorata*

เก้งหม้อ
ชื่อสามัญ Fea's Barking Deer
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Muntiacus feai*

พะยูน
ชื่อสามัญ Dugong
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dugong dugon*

นกกระเรียน
ชื่อสามัญ Sarus Crane
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Grus antigone*

เสียงผา
ชื่อสามัญ Serow
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Capricornis sumatracensis*

กวางผา
ชื่อสามัญ Goral
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Naemorhedus griseus*

สมัน
ชื่อสามัญ Schomburgk's Deer
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cervus schomburgki*

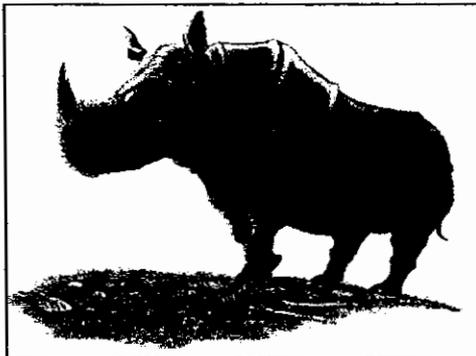
ละมั่งหรือละมั่ง
ชื่อสามัญ Elk's Deer
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cervus eldi*

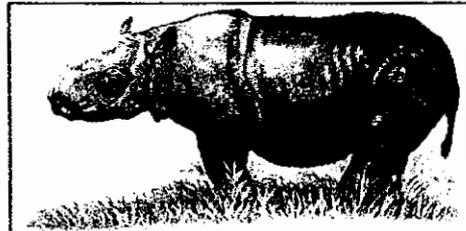
กูปรี
ชื่อสามัญ Kowpree
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bos sauvebi*

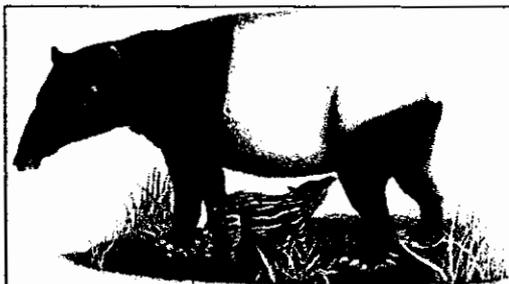
ควายป่า
ชื่อสามัญ Wild Water Buffalo
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bubalus bubalis*

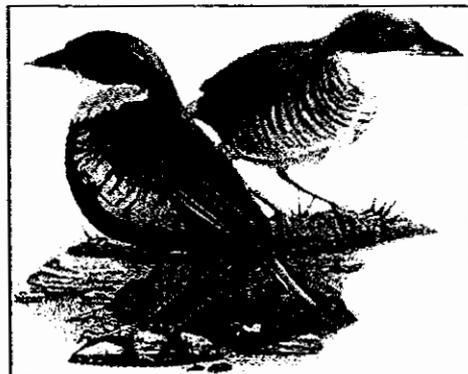
แรด
ชื่อสามัญ Javan Rhino
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Rhinoceros sondaicus*

เกาะซูลู
ชื่อสามัญ Sumatran Rhino
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Didermocerus sumatraensis*

สมเสร็จ
ชื่อสามัญ Malayan Tapir
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tapirus indicus*

นกแต้วแล้วท้องดำ
ชื่อสามัญ Gurney's Pitta
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pitta gurneyi*

นกเจ้าฟ้าหญิงอินชรา
ชื่อสามัญ White-eyed River-Martin
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pseudochalcido sinaitar*

ประเด็นอภิปราย

1. ลักษณะเด่นของสัตว์ป่าสงวนมีอะไรบ้าง
-

แบบฝึกหัดที่ 1

1. เหตุใดจึงไม่จัดเนื้อทรายเป็นสัตว์ป่าสงวน.....
2. สัตว์ป่าสงวนมีกี่ชนิด.....
3. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ฉบับปัจจุบันเริ่มประกาศใช้ในปีใด.....

ตอนที่ 2 สัตว์ป่าคุ้มครอง

จุดประสงค์ หลังจากที่ได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายความหมายและบอกชื่อสัตว์ป่าคุ้มครองได้

สัตว์ป่าคุ้มครอง

สัตว์ป่าคุ้มครอง คือสัตว์ป่าที่มีชื่ออยู่ในบัญชีแนบท้าย กฎกระทรวง กำหนดให้เป็นสัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ประกอบด้วยสัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 201 ชนิด นก 952 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 91 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 12 ชนิด แมลง 20 ชนิด ปลา 14 ชนิด และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ 12 ชนิด

ข้อห้ามข้อบังคับบางประการจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ควรทราบมีดังนี้

1. สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง เป็นสัตว์ป่าที่ห้ามล่า พยายามล่า ห้ามค้า ห้ามนำเข้าหรือส่งออก เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าไม่ว่าชนิดใด ห้ามล่าสัตว์ เก็บรัง ครอบครองที่ดิน แล่วาง หรือเปลี่ยนแปลงแหล่งน้ำ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ห้ามครอบครองสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง แต่จะได้รับอนุญาต ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่สัตว์ที่ครอบครองเป็นสัตว์ที่มาจากภาวะพันธู์ที่ไม่ถูกต้อง จะต้องโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

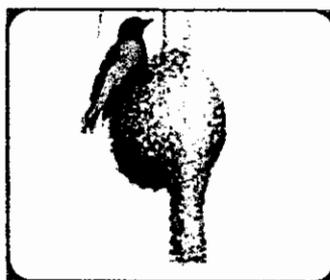
4. ห้ามเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้น
แต่จะได้รับอนุญาต ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ
ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. ในกรณีที่การล่าเป็นการล่าเพื่อปกป้องตนเองหรือผู้อื่นหรือทรัพย์สิน หรือเหตุอื่นที่เห็นว่าเป็น
การกระทำที่ควรแก่เหตุ ไม่ต้องรับโทษ

6. การห้ามการครอบครองและห้ามค้า มีผลไปถึงไข่และ
ซากของสัตว์เหล่านั้นด้วย

7. ห้ามเก็บหรือทำอันตรายรังของสัตว์
ยกเว้นรังนกอีแอ่น (นกแอ่นกินรัง) ซึ่งต้อง
ได้รับอนุญาตเช่นกัน

รายชื่อสัตว์ป่าคุ้มครอง

สัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

กระรอกขาว กระจิงควาย กระจิงเล็ก กระต่ายป่า กระตังหรือเมย ค้างคาวขุนช้าง ชะนีดำใหญ่ กวางป่า ค้างคาวคุณกิตติ ชะมดน้ำ หรือ อีเห็นน้ำ พญากระรอกเหลือง ลิงกัง ลิงลม หรือนางอาย ลิงแสมโลมาปากขวด โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาอิรวดี วาฬเพชรฆาต เสือโคร่ง หนูเกาะ หม่าจิ้งจอก หมี่ควาย หรือ หมี่ดำ อีแก้ง หรือ แก้ง ฯลฯ

นก

นกกระจาบทอง นกกระจิบคอดำ นกกระจิตติ์แดง นกกระเต็นลาย นกกระทาทู้ง นกกระปูดนิ้วสั้น นกกระสาขาว นกกวัก นกกางเขนดง นกกาหน้าปากยาว นกกาหน้าเล็ก นกกาเหว่า นกกิ่งไครง แก้มขาว นกกาแวน นกกินปลีคอม่วง นกกินแมลงคอทานกขมิ้นขาว นกขุนทอง นกขุนแผน นกเขาไฟ นกแขกเต้า นกแซงนก นกคุ้มสี นกเค้าแมว นกเงือกดำ นกจับแมลงจุกดำ นกจาบผ่นปีกแดง นกช้อนหอยใหญ่ นกแซงแซวหางบ่วงเล็ก นกนางนวลแกลบเคราขาว นกนางแอ่นบ้านนกบั้งรอกแดง นกพิราบเขาสูง นกยางควาย นกยางเปีย นกหัวขวานคอลาย นกอ้ายจั่ว นกอินทรีเล็ก นกอีแพรดทองเหลือง นกเงี้ยวควาย เป็ดแดง ห่านเทาปากชมพู เหยี่ยวดำ อีกา อีแร้งดำหิมาลัย ฯลฯ

สัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน

กิ้งก่าบินคอแดง กิ้งก่าเขานามยาว กิ้งก่าหัวแดง หรือ กิ้งก่ารั้ว งูเขียวกาบหมาก งูจงอาง งูทางมะพร้าวเขียว งูสิง งูลาม งูสงอาทิตย์ งูเหลือมจระเข้ น้ำเค็มจระเข้ น้ำจืด จิ้งจกนิ้วยาวกำพล ตะกวด ตะโขงตะพาบ หรือ ปลาฝาตุ๊กแกเขานินทราย ตุ๊กแกบ้านสีเทา ตุ๊กตุ้ เต่ากระ เต่าตนุ เต่านา เต่าปูลู เต่าหก เต่ามะเฟือง เต่าหับ เต่าข้าง เหี้ย ฯลฯ

สัตว์ป่าจำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก

กบหูต หรือ เขียดแลว คางคกต้นไม้ กบอกหนาม กบดอยช้าง กบท่าสาร คางคกห้วยมลายู กะทัง หรือ กะท่าง หรือ จักกิมน้ำ คางคกชายาว คางคกเล็ก หรือ คางคกแคะคางคกหัวเรียบ จงโคร่ง ฯลฯ

สัตว์ป่าไม่มีกระดูกสันหลัง : แมลง

ด้วงกว้างดาว ด้วงคีมยี่ราฟ ด้วงดินขอบทองแดง ด้วงดินปีกแผ่น ด้วงผึ้งทองป่าสูง ด้วงผึ้งภูฐาน ด้วงผึ้งหางดาบตาลไหม้ ด้วงผึ้งรักแร้ขาว ด้วงผึ้งหางคิงสพายเขียว

สัตว์ป่าจำพวกปลา

ปลาชลมวาฬ ปลาพลวงดำ ปลาผีเสื้อดำ ปลาค้อดำ ปลาเสือตอ หรือ ปลาเสือ หรือ ปลาลาด ปลาหมออารีย์

สัตว์ป่าไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ

กัลปังหาทุกชนิดในอันดับ กัลปังหาดำทุกชนิดในอันดับ ดอกไม้ทะเลทุกชนิดในอันดับ ปะการังแข็งทุกชนิดใน ปะการังไฟทุกชนิดในสกุล ปะการังสีฟ้าทุกชนิด ปะการังอ่อนทุกชนิด ปูเจ้าฟ้า ปูทุลกระหม่อม หรือ ปูแปง ปูราชินี หอยมือเสือทุกชนิด หอยสังข์แตร

ประเด็นอภิปราย

1. เหตุใดจึงห้ามเก็บ ครอบครอง ค้าขายรังและซากสัตว์

แบบฝึกหัดที่ 2

1. ผู้ที่ครอบครองพื้นที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ลำสัตว์ และปรับสภาพพื้นที่มีโทษอย่างไร
2. ลุงใช้ปืนยิงเสือที่เข้ามากัดวัวควายในหมู่บ้านมีความผิดต้องรับโทษหรือไม่

ตอนที่ 3 การส่งเสริมรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์ หลังจากศึกษาเรื่องนี้แล้วนักเรียนสามารถอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้

สรุปสาระสำคัญที่ควรทราบ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

มาตรา 6 เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การได้รับข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

2. การได้รับชดเชยค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุนหรือดำเนินการโดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

3. การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4. การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้

ประเด็นอภิปราย

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มีประโยชน์อย่างไรบ้าง

แบบฝึกหัดที่ 3

1. ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากการสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต จะมีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยหรือไม่

อ้างอิง

สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง <http://th.wikipedia.org/wiki>

เฉลย

ตอนที่ 1

เฉลย 1. เพราะสามารถเพาะพันธุ์ได้ 2. 15 ชนิด 3. พ.ศ.2535

ตอนที่ 2

เฉลย 1. จำคุก 7 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท 2. ไม่ผิดเพราะป้องกันทรัพย์สิน

ตอนที่ 3

เฉลย 1. มีสิทธิได้รับการชดเชยจากรัฐ

แบบทดสอบ

เรื่อง กฎหมายสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและ
กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้โดยห้ามขีดเขียนด้วยปากกาหรือดินสอลงไปที่แบบทดสอบนี้

1. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
ประกาศใช้เมื่อปีใด
 - ก. พ.ศ. 2520
 - ข. พ.ศ. 2535
 - ค. พ.ศ. 2542
 - ง. พ.ศ. 2546
2. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวน
 - ก. แรด
 - ข. พะยูง
 - ค. เสือโคร่ง
 - ง. ละมั่ง
3. การล่าสัตว์ป่าคุ้มครองหรือสัตว์ป่าสงวนต้อง
ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากใครก่อน
 - ก. อธิบดีกรมป่าไม้
 - ข. อธิบดีกรมคุ้มครองสัตว์ป่า
 - ค. หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ
 - ง. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์
4. หากนักเรียนไปเที่ยวป่าเขาใหญ่แล้วพบไซของ
นกที่หายากตกอยู่บนพื้นดินนักเรียนสามารถ
ครอบครองเป็นเจ้าของได้หรือไม่
 - ก. ได้
 - ข. ไม่ได้
 - ค. ต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่ก่อน
 - ง. ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้
ก่อน
5. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ สิทธิและหน้าที่ของบุคคล
ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ของชาติตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
 - ก. มีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็น
ประโยชน์ในการรักษาของสิ่งแวดล้อม
 - ข. มีสิทธิร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิด
กฎหมายต่อเจ้าพนักงาน ในกรณีที่พบเห็น การ
กระทำผิด
 - ค. มีสิทธินำทรัพยากรธรรมชาติในป่ามาใช้
ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจได้โดยไม่ต้อง
ขออนุญาตจากรัฐ
 - ง. มีสิทธิได้รับชดเชยค่าเสียหายจากรัฐเมื่อ
ได้รับอันตรายจากโครงการของรัฐ
6. ถ้านักเรียนได้รับผลกระทบจากควันพิษจาก
โรงงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตข้อใดถูกต้อง
 - ก. โรงงานต้องจ่ายค่าชดเชยให้นักเรียน
 - ข. นักเรียนไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย
 - ค. รัฐต้องจ่ายค่าชดเชยให้นักเรียน
 - ง. ผู้รับผิดชอบการก่อสร้างต้องจ่ายค่าชดเชย

เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

1. ข

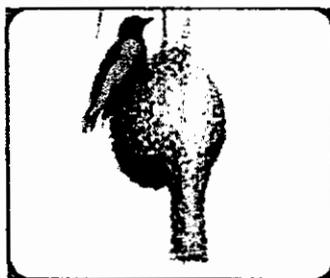
2. ค

3. ก

4. ข

5. ค

6. ค

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้
เรื่องกฎหมายกับชีวิตประจำวัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. พระราชบัญญัติการจราจรทางบกที่ใช้ใน
ปัจจุบันประกาศใช้เมื่อปีใด

- ก. พ.ศ. 2522 ข. พ.ศ. 2525
ค. พ.ศ. 2532 ง. พ.ศ. 2535

2. สัญญาณไฟจราจรสีแดง ผู้ขับขี่รถต้องปฏิบัติ
อย่างไร

- ก. ให้รถไป แต่คนเดินเท้าข้ามถนนหยุดเดินข้าม
ข. ให้รถชะลอความเร็วลง ข้างหน้ามีด่านตรวจ
ค. ให้รถหยุดและให้คนเดินเท้าข้ามถนนได้
ง. ให้แล่นรถออกไป คนเดินข้ามได้แต่ต้อง
ระมัดระวัง

3. ถ้าถนนไม่มีทางเท้าให้เดิน ต้องเดินชิดไหล่
ทางของถนนทางด้านใดจึงจะถือว่าปฏิบัติตาม
กฎจราจร

- ก. ด้านข้างแถบใดก็ได้ ข. ด้านซ้าย
ค. ด้านขวา ง. เดินบนทางที่รถแล่น

4. การกระทำการกระทำในข้อใดปฏิบัติได้
ถูกต้องตามกฎหมายจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์

- ก. โชคชัยรถโดยนั่งบนเบาะคนซ้อนท้าย
ข. พรชัยรถโดยใช้ขาของตนเองเกาะรถคันอื่นที่
กำลังแล่นอยู่
ค. สุขชัยรถเรียงเดี่ยวชิดริมถนนโดยไม่ขนาน
กับเพื่อน ๆ ที่ขับตามกันมา
ง. ไพบุลย์ชัยรถที่ตกแต่งด้วยอุปกรณ์เสริม
สวยงามทั่วทั้งคัน

5. ข้อใดต่อไปนี้เป็นกรกระทำที่ผิดกฎจราจร
ของผู้ขับขี่รถจักรยาน

- ก. ขับขี่รถจักรยานขนานกัน 2 คัน บนถนน
ข. ขับขี่รถจักรยานชิดขอบทางด้านซ้ายของ
ถนน
ค. ขับขี่รถจักรยานเฉพาะในทางที่จัดทำไว้
สำหรับรถจักรยาน
ง. ขับขี่รถจักรยานชิดขอบทางด้านขวาของ
ถนน

6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่ประโยชน์ของการปฏิบัติ
ตามกฎจราจร

- ก. ทำให้การจราจรบนท้องถนนไม่ติดขัด
ข. เป็นข้อปฏิบัติที่ตำรวจใช้เรียกเก็บค่าปรับจาก
ผู้ฝ่าฝืนการจราจร
ค. ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ
ง. ช่วยให้เกิดความปลอดภัยกับทุกคนที่ใช้ถนน

7. ถ้าเป็นผู้ขับขี่ที่ไม่เคารพกฎจราจรจะเป็น
อย่างไร

- ก. เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง
ข. เกิดความคล่องตัวในการใช้ถนน
ค. สะดวก รวดเร็ว
ง. มีเส้นทางให้เลือกมากขึ้น

8. เมื่อผู้ขับขี่เห็นไฟจราจรสีเหลืองอำพันควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. ให้รุดหยุด ข. ให้รุดไป
ค. ให้คนหยุดเดิน ง. ให้รถชะลอความเร็วลดลง

9. การแทนาคเพื่อบวชพระ ซึ่งมีการแห่ขบวนจะดำเนินการได้ต้องทำอย่างไร

- ก. ขออนุญาตพนักงานสอบสวน
ข. ขออนุญาตพนักงานจราจร
ค. ขออนุญาตกรมทางหลวง
ง. ขออนุญาตองค์การบริหารส่วนตำบล

10. การใช้พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พุทธศักราช 2522 มีผลต่อใครมากที่สุด

- ก. ตำรวจ
ข. เจ้าพนักงานจราจร
ค. ประชาชนทุกคน
ง. เจ้าพนักงานสอบสวน

11. กฎหมายใดเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของประเทศไทย

ก. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พุทธศักราช 2535

ข. พระราชบัญญัติระเบียบกรมศิลปากร พุทธศักราช 2521

ค. พระราชบัญญัติโบราณสถานและโบราณวัตถุ พุทธศักราช 2532

ง. พระราชบัญญัติโบราณแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

12. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์และรักษาโบราณวัตถุและโบราณสถานของประเทศไทยคือข้อใด

- ก. กรมทรัพยากรธรณี
ข. กรมการศาสนา
ค. กรมศิลปากร
ง. กระทรวงศึกษาธิการ

13. ถ้านักเรียนพบลูกบิดโบราณตกอยู่บนพื้นดิน นักเรียนควรกระทำอย่างไรจึงจะถือว่าปฏิบัติตามกฎหมาย

- ก. นำไปขาย จะได้นำเงินมาใช้ในการเล่าเรียน
ข. นำไปให้เจ้าหน้าที่ประกาศเป็นสมบัติของชาติ
ค. นำไปศึกษา ศึกษาค้นคว้า จะได้ฝึกทักษะเป็นนักโบราณคดี

ง. นำไปสะสม เพิ่มมูลค่าให้กับลูกบิดโบราณ

14. ถ้านักเรียนค้นพบอาวุธสมัยโบราณในที่ดินของตนเองแล้วต้องการนำไปเก็บรักษาไว้จะสามารถทำได้หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. ทำได้ เพราะอยู่ในเขตที่ดินของเรา
ข. ทำได้ เพราะเป็นของที่ไม่ได้จัดว่าเป็นโบราณวัตถุหรือโบราณสถาน

ค. ทำไม่ได้ เพราะผิดกฎหมาย

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พุทธศักราช 2535

ง. ทำไม่ได้ เพราะเป็นอาวุธอาจมีอันตรายต่อบุคคลอื่น

15.บุคคลใดต่อไปนี้ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

- ก. แพร แต่งกายด้วยชุดนักเรียนสุภาพ เรียบร้อย
- ข. พรรณ ถ่ายรูปสิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเพื่อเก็บไว้ศึกษาภายหลัง
- ค. พุฒิ ดูสิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ โดยไม่ใช้มือสัมผัสสิ่งเหล่านั้น
- ง. พร ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์พร้อมกับจดบันทึกลงในสมุดบันทึก

16.ผู้ที่นำเอาโบราณวัตถุของชาติมาเก็บไว้หรือครอบครอง จะได้รับการระวางโทษอย่างไร

- ก. จำคุกตลอดชีวิต
- ข. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี
- ค. ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี
- ง. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี

17.โบราณสถานกับโบราณวัตถุมีความแตกต่างกันอย่างไร

- ก. อายุน้อยกว่ากัน
- ข. น้ำหนักมากกว่ากัน
- ค. การเกิดแตกต่างกัน
- ง. การเคลื่อนย้ายได้กับเคลื่อนย้ายไม่ได้

18.ถ้าพิมพ์ต้องการวาดภาพสิ่งของที่จัดตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์ พิมพ์ต้องขออนุญาตเป็นหนังสือจากใคร

- ก. ภัณฑารักษ์ประจำพิพิธภัณฑ์
- ข. ภาควิชาประวัติศาสตร์
- ค. อธิบดีกรมศิลปากร
- ง. อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีวิทยา

19.การมีกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุมีประโยชน์อย่างไร

- ก. อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุให้คงอยู่สภาพที่เหมือนเดิมมากที่สุด
- ข. การปรับปรุงโบราณสถานให้มีความสวยงามและสมบูรณ์
- ค. การทำให้ชาวต่างชาติเห็นถึงความเป็นมาที่เก่าแก่ของชาติไทย
- ง. เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

20.บุคคลใดต่อไปนี้ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในการเข้าชมโบราณสถาน

- ก. แก้ว เขียนลายเซ็นของตนเองไว้เป็นที่ระลึกที่ผนังกำแพงโบราณ
- ข. กิ่ง เก็บถุงพลาสติกที่อยู่ในโบสถ์โบราณไปทิ้งลงในถังขยะ
- ค. กิจช่วยเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปหินทรายที่ตั้งขวางทางเดินชมโบราณสถาน
- ง. กุล ปลูกดอกไม้บริเวณทางขึ้นวัดโบราณเพื่อความสวยงาม

21.สัตว์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535 ได้กำหนดให้มีกิโลกรัม

- ก. 5 ชนิด
- ข. 10 ชนิด
- ค. 15 ชนิด
- ง. 20 ชนิด

22. การล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องเป็นการล่าเพื่อประโยชน์ในด้านใด

- ก. ด้านการวิจัย
- ข. ด้านการขยายพันธุ์ส่งออกขยาย
- ค. ด้านการแพทย์
- ง. ด้านการท่องเที่ยว

23. ถ้านักเรียนไปเที่ยวป่าแก่งกระจานแล้วพบซากสัตว์ป่าคุ้มครองนอนตาย อยู่นักเรียนสามารถครอบครองเป็นเจ้าของได้หรือไม่

- ก. ได้
- ข. ไม่ได้
- ค. ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ก่อน
- ง. ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานก่อน

24. เหตุใดประเทศไทยจึงต้องประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2535

- ก. เพื่อจะได้มีข้อปฏิบัติที่ใช้ปรับค่าเสียหายแก่ผู้กระทำผิดกฎหมาย
- ข. เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน
- ค. เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในประเทศไทย
- ง. เพื่อขยายและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ป่าสงวนทั้ง 15 ชนิด

25. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่สัตว์ป่าคุ้มครองในประเทศไทย

- ก. เสือ
- ข. กระต่าย
- ค. ปลาสร้อย
- ง. งูโครง

26. สัตว์ในข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวนทั้งหมด

- ก. จระเข้
- ข. นกแต้วแร้วท้องดำ
- ค. ละออง
- ง. แรด
- พะยูน
- นกกระเรียน
- สมัน
- กระซู่

27. สัตว์ป่าคุ้มครองมีกี่ประเภท

- ก. 1 ประเภท
- ข. 2 ประเภท
- ค. 3 ประเภท
- ง. 4 ประเภท

28. สาเหตุที่ทำให้ป่าไม้มีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็วที่เร็วที่สุดคืออะไร

- ก. ตัดไม้ในป่า
- ข. ไฟไหม้ป่า
- ค. ล่าสัตว์
- ง. หาของป่า

29. กรณีที่ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่รอบหน่วยงานของรัฐที่ปล่อยควันหรือก๊าซพิษ โดยไม่ได้ตั้งใจจนทำให้ประชาชนได้รับอันตรายจากก๊าซพิษจะสามารถดำเนินการอย่างไรกับหน่วยงานของรัฐได้บ้าง

- ก. ปรับและและจำคุก
- ข. จำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี
- ค. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี
- ง. ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าทดแทน

30.เหตุใดประเทศไทยจึงต้องประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพของ
สิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2535

ก. เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรงงานที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อ

ข. เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้ได้มาตรฐาน

ค. เพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดมลพิษในสิ่งแวดล้อม

ง. เพื่อกำกับ ติดตาม การรักษาสิ่งแวดล้อมให้สู่ระดับมาตรฐานสากล

**แบบสอบถามความคิดเห็น
ที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน**

คำชี้แจง แบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน มี 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ จำนวน 13 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายการความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
	ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้			
1.	การจัดบทเรียนสำเร็จรูปมีความน่าสนใจ			
2.	มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ			
3.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้			
4.	ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้			
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
5.	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ			
6.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน			
7.	แบบฝึกหัดเข้าใจง่าย			
8.	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น			
9.	ครูให้คำแนะนำการทำกิจกรรมได้ชัดเจน			
10.	ครูกระตุ้นและดูแลการทำกิจกรรมของนักเรียน			
	ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้			
11.	นักเรียนได้ฝึกฝนและมีความรู้เพิ่มมากขึ้น			
12.	นักเรียนเข้าใจกฎหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้			
13.	นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ			

ตอนที่ 2 โปรดเติมความคิดเห็นเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของท่าน

.....

ภาคผนวก ค

IOC) แผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

รายการตรวจสอบ	ดัชนีความสอดคล้อง			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
เรื่องกฎหมายจราจรทางบก				
1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับชื่อเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	1.00
3. สาระสำคัญมีความสอดคล้อง และครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	0	+1	+1	0.66
4. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	0	+1	+1	0.66
5. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัด และประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
7. เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุ				
1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับชื่อเรื่อง	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	1.00
3. สาระสำคัญมีความสอดคล้อง และครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	0	+1	0.66
4. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	0	+1	+1	0.66
5. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

รายการตรวจสอบ	ดัชนีความสอดคล้อง			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	IOC
6. การวัด และประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
7. เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับชื่อเรื่อง				
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	+1	1.00
3. สารสำคัญมีความสอดคล้อง และครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	+1	+1	0	0.66
4. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	0	+1	+1	0.66
5. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัด และประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	0	0.66
7. เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เรื่องกฎหมาย จราจรทางบก	1.พระราชบัญญัติการจราจรทางบกที่ใช้ ในปัจจุบันประกาศใช้เมื่อปีใด ก.พ.ศ.2522 ข.พ.ศ.2525 ค.พ.ศ.2532 ง.พ.ศ.2535	+1	+1	+1	1.00
	2.สัญญาณไฟจราจรสีแดง ผู้ขับขี่รถต้อง ปฏิบัติอย่างไร ก.ให้รถไป แต่คนเดินเท้าข้ามถนนหยุด เดินข้าม ข.ให้รถชะลอความเร็วลง ช้างหน้ามีด่าน ตรวจ ค.ให้รถหยุดและให้คนเดินเท้าข้ามถนน ได้ ง.ให้แล่นรถออกไป คนเดินข้ามได้แต่ต้อง ระมัดระวัง	+1	+1	+1	1.00
	3.ถ้าถนนไม่มีทางเท้าให้เดิน ต้องเดินชิด ไหล่ทางของถนนทางด้านใดจึงจะถือว่า ปฏิบัติตามกฎจราจร ก.ด้านข้างแถบใดก็ได้ ข.ด้านซ้าย ค.ด้านขวา ง.เดินบนทางที่รถแล่น	+1	+1	+1	1.00

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เรื่องกฎหมาย จราจรทางบก	4.การกระทำการกระทำในข้อใด ปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ รับที่รถจักรยานยนต์ ก. โขดขี่รถโดยนั่งบนเบาะคนซ้อน ท้าย ข. พรถขี่รถโดยใช้ขาของตนเองเกาะ รถคันอื่นที่กำลังแล่นอยู่ ค. สูขขี่รถเรียงเดี่ยวชิดริมถนนโดย ไม่ขนานกับเพื่อน ๆ ที่ขี่ตามมา ง. ไฟบุลย์ขี่รถที่ตกแต่งด้วย อุปกรณ์เสริมสวยงามทั่วทั้งคัน	0	+1	+1	0.66
	5.ข้อใดต่อไปนี้เป็นกรกระทำที่ผิด กฎหมายของผู้รับที่รถจักรยาน ก. ขี่รถจักรยานขนานกัน 2 คัน บนถนน ข. ขี่รถจักรยานชิดขอบทาง ด้านซ้ายของถนน ค. ขี่รถจักรยานเฉพาะในทางที่ จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ง. ขี่รถจักรยานชิดขอบทาง ด้านขวาของถนน	+1	+1	+1	1.00

IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เรื่องกฎหมาย จราจรทางบก	6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นประโยชน์ของ การปฏิบัติตามกฎจราจร ก. ทำให้การจราจรบนท้องถนนไม่ ติดขัด ข. เป็นข้อปฏิบัติที่ตำรวจใช้เรียกเก็บ ค่าปรับจากผู้ฝ่าฝืนการจราจร ค. ช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ง. ช่วยให้เกิดความปลอดภัยกับทุก คนที่ใช้ถนน	+1	+1	+1	1.00
	7. ถ้าเป็นผู้ขับขี่ไม่เคารพกฎจราจรจะ เป็นอย่างไร ก. เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ข. เกิดความคล่องตัวในการใช้ถนน ค. สะดวก รวดเร็ว ง. มีเส้นทางให้เลือกมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00
	8. เมื่อผู้ขับขี่เห็นไฟจราจรสีเหลือง อำพันควรปฏิบัติอย่างไร ก. ให้รถหยุด ข. ให้รถไป ค. ให้คนหยุดเดิน ง. ให้รถชะลอความเร็วลดลง	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เรื่องกฎหมาย จราจรทางบก	9.การหนดาคเพื่อบวชพระ ซึ่งมีการ แห่ขบวนจะดำเนินการได้ต้องทำ อย่างไร ก.ขออนุญาตพนักงานสอบสวน ข.ขออนุญาตพนักงานจราจร ค.ขออนุญาตกรมทางหลวง ง.ขออนุญาตองค์การบริหารส่วน ตำบล	+1	0	+1	0.66
	10.การใช้พระราชบัญญัติการจราจร ทางบก พุทธศักราช 2522 มีผลต่อ ใครมากที่สุด ก.ตำรวจ ข.เจ้าพนักงานจราจร ค.ประชาชนทุกคน ง.เจ้าพนักงานสอบสวน	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; 187
 IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ	11.กฎหมายใดเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ โบราณสถานและโบราณวัตถุของ ประเทศไทย ก.พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ข.พระราชบัญญัติระเบียบกรมศิลปากร พุทธศักราช 2521 ค.พระราชบัญญัติโบราณสถานและ โบราณวัตถุ พุทธศักราช 2532 ง.พระราชบัญญัติโบราณแห่งชาติ พุทธศักราช2520	+1	0	+1	0.66
	12.หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงใน การอนุรักษ์และรักษาโบราณวัตถุและ โบราณสถานของประเทศไทยคือข้อใด ก.กรมทรัพยากรธรณี ข.กรมการศาสนา ค.กรมศิลปากร ง.กระทรวงศึกษาธิการ	+1	+1	+1	1.00

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถานและ โบราณวัตถุ	13. ถ้านักเรียนพบลูกบิดโบราณตกอยู่ บนพื้นดิน นักเรียนควรกระทำอย่างไร จึงจะถือว่าปฏิบัติตามกฎหมาย ก. นำไปขาย จะได้นำเงินมาใช้ในการ เล่าเรียน ข. นำไปให้เจ้าหน้าที่ประกาศเป็น สมบัติของชาติ ค. นำไปศึกษา ศึกษาค้นคว้า จะได้ฝึกทักษะ เป็นนักโบราณคดี ง. นำไปสะสม เพิ่มมูลค่าให้กับลูกบิด โบราณ	+1	+1	+1	1.00
	14. ถ้านักเรียนค้นพบอาวุธสมัย โบราณในที่ดินของตนเองแล้ว ต้องการนำไปเก็บรักษาไว้จะสามารถ ทำได้หรือไม่เพราะเหตุใด ก. ทำได้ เพราะอยู่ในเขตที่ดินของเรา ข. ทำได้ เพราะเป็นของที่ไม่ได้จัดว่า เป็นโบราณวัตถุหรือโบราณสถาน ค. ทำไม่ได้ เพราะผิดกฎหมาย พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ง. ทำไม่ได้ เพราะเป็นอาวุธอาจมี อันตรายต่อบุคคลอื่น	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ	15.บุคคลใดต่อไปนี้เป็นปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องใน การเข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ก. แพร แต่งกายด้วยชุดนักเรียนสุภาพ เรียบร้อย ข. พรรณ ถ่ายรูปสิ่งของที่จัดแสดงใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพื่อเก็บไว้ศึกษา ภายหลัง ค. พุฒิ ตูสิ่งของที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ โดยไม่ใช้มือสัมผัสสิ่งเหล่านั้น ง. พร ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ พิพิธภัณฑพร้อมกับจดบันทึกลงในสมุด บันทึก	+1	+1	+1	1.00
	16.ผู้ที่นำเอาโบราณวัตถุของชาติมาเก็บไว้ หรือครอบครอง จะได้รับการระวางโทษ อย่างไร ก. จำคุกตลอดชีวิต ข. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่ เกิน 10 ปี ค. ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือจำคุกไม่ เกิน 7 ปี ง. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่ เกิน 5 ปี	+1	+1	0	0.66

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence;

IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ	17. โบราณสถานกับโบราณวัตถุมีความ แตกต่างกันอย่างไร ก. อายุน้อยกว่ากัน ข. น้ำหนักมากกว่ากัน ค. การเกิดแตกต่างกัน ง. การเคลื่อนย้ายได้กับเคลื่อนย้ายไม่ได้	+1	+1	+1	1.00
	18. ถ้าพิมพ์ต้องการวาดภาพสิ่งของที่ จัดตั้งแสดงในพิพิธภัณฑ์ พิมพ์ต้องขอ อนุญาตเป็นหนังสือจากใคร ก. ภัณฑารักษ์ประจำพิพิธภัณฑ์ ข. ภาควิชาประวัติศาสตร์ ค. อธิบดีกรมศิลปากร ง. อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีวิทยา	0	+1	+1	0.66
	19. การมีกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และโบราณวัตถุมีประโยชน์อย่างไร ก. อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุให้คง อยู่สภาพที่เหมือนเดิมมากที่สุด ข. การปรับปรุงโบราณสถานให้มีความ สวยงามและสมบูรณ์ ค. การทำให้ชาวต่างชาติเห็นถึงความ เป็นมาที่เก่าแก่ของชาติไทย ง. เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว	+1	+1	0	0.66

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ	20.บุคคลใดต่อไปนี้เป็นผู้ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องใน การเข้าชมโบราณสถาน ก.แก้ว เขียนลายเส้นของตนเองไว้เป็นที่ ระลึกที่ผนังกำแพงโบราณ ข.กิ่ง เก็บถุงพลาสติกที่อยู่ในโบสถ์โบราณ ไปทิ้งลงในถังขยะ ค.กิจช่วยเคลื่อนย้ายพระพุทธรูปหินทราย ที่ตั้งขวางทางเดินชมโบราณสถาน ง.กุล ปลุกดอกไม้บริเวณทางขึ้นวัด โบราณเพื่อความสวยงาม	+1	+1	+1	1.00
3. กฎหมาย เกี่ยวกับการ สงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมาย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม	21.สัตว์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535 ได้ กำหนดให้มีกี่ชนิด ก.5 ชนิด ข.10 ชนิด ค.15 ชนิด ง.20 ชนิด	+1	+1	+1	1.00
	22.การล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่า คุ้มครองที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องเป็น การล่าเพื่อประโยชน์ในด้านใด ก.ด้านการวิจัย ข.ด้านการขยายพันธุ์ส่งออกขยาย ค.ด้านการแพทย์ ง.ด้านการท่องเที่ยว	+1	+1	+1	1.00

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. กฎหมาย เกี่ยวกับการ สงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมาย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม	23. ถ้านักเรียนไปเที่ยวป่าแก่่งกระจนแล้ว พบซากสัตว์ป่าคุ้มครองนอนตาย อยู่นักเรียน สามารถครอบครองเป็นเจ้าของได้หรือไม่ ก. ได้ ข. ไม่ได้ ค. ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ก่อน ง. ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่อุทยานก่อน	+1	+1	+1	1.00
	24. เหตุใดประเทศไทยจึงต้องประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2535 ก. เพื่อจะได้มีข้อปฏิบัติที่ใช้ปรับค่าเสียหาย แก่ผู้กระทำผิดกฎหมาย ข. เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ได้มาตรฐาน ค. เพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในประเทศไทย ง. เพื่อขยายและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ป่าสงวน ทั้ง 15 ชนิด	+1	+1	0	0.66
	25. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่สัตว์ป่าคุ้มครองใน ประเทศไทย ก. เสือ ข. กระต่าย ค. ปลาสร้อย ง. จงโคร่ง	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. กฎหมาย เกี่ยวกับการ สงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมาย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม	26. สัตว์ในข้อใดต่อไปไม่ใช่สัตว์ป่าสงวน ทั้งหมด ก. จระเข้ พะยูน ข. นกแต้วแร้วท้องดำ นกกระเรียน ค. ละออง สมัน ง. แรด กระซู่	+1	+1	+1	1.00
	27. สัตว์ป่าคุ้มครองมีกี่ประเภท ก. 1 ประเภท ข. 2 ประเภท ค. 3 ประเภท ง. 4 ประเภท	+1	+1	+1	1.00
	28. สาเหตุที่ทำให้ป่าไม้มีจำนวนลดลงอย่าง รวดเร็วที่เร็วที่สุดคืออะไร ก. ตัดไม้ในป่า ข. ไฟไหม้ป่า ค. ล่าสัตว์ ง. หางของป่า	+1	+1	+1	1.00
	29. กรณีที่ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่รอบ หน่วยงานของรัฐที่ปล่อยควันหรือก๊าซพิษ โดยไม่ได้ตั้งใจจนทำให้ประชาชนได้รับ อันตรายจากก๊าซพิษจะสามารถดำเนินการ อย่างไรกับหน่วยงานของรัฐได้บ้าง ก. ปรับและและจำคุก ข. จำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี ค. ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือจำคุกไม่ น้อยกว่า 5 ปี ง. ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าทดแทน	+1	+1	0	0.66

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. กฎหมาย เกี่ยวกับการ สงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมาย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม ชาติและ สิ่งแวดล้อม	30.เหตุใดประเทศไทยจึงต้องประกาศใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ ของสิ่งแวดล้อม พุทธศักราช 2535 ก.เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรงงานที่ไม่มีควม รับผิดชอบ ข.เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทยให้ได้มาตรฐาน ค.เพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิด ก่อให้เกิดมลพิษในสิ่งแวดล้อม ง.เพื่อกำกับ ติดตาม การรักษาสิ่งแวดล้อม ให้สู่ระดับมาตรฐานสากล	+1	0	+1	0.66

IOC) สื่อประกอบการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เรื่องกฎหมาย จราจรทางบก	1. กรอบเนื้อหาเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	2. กรอบคำถามเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	3. คำเฉลยเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	4. แบบทดสอบหลังเรียนเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	5. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	+1	0	+1	0.66
	6. ภาพประกอบมีความเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	7. ลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	+1	+1	0	0.66
	8. การตอบคำถามในแต่ละกรอบ	0	+1	+1	0.66
	9. การให้ข้อมูลย้อนกลับเหมาะสม	0	+1	+1	0.66
2. กฎหมาย เกี่ยวกับ โบราณสถานและ โบราณวัตถุ	1. กรอบเนื้อหาเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	2. กรอบคำถามเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	3. คำเฉลยเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	4. แบบทดสอบหลังเรียนเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	5. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	+1	0	+1	0.66
	6. ภาพประกอบมีความเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	7. ลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	+1	+1	0	0.66
	8. การตอบคำถามในแต่ละกรอบ	0	+1	+1	0.66
	9. การให้ข้อมูลย้อนกลับเหมาะสม	0	+1	+1	0.66

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) สื่อประกอบการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ต่อ)

196

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. กฎหมาย เกี่ยวกับการสงวน และคุ้มครองสัตว์ ป่าและกฎหมาย เกี่ยวกับการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	1. กรอบเนื้อหาเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	2. กรอบคำถามเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	3. คำเฉลยเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	4. แบบทดสอบหลังเรียนเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
	5. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	+1	0	+1	0.66
	6. ภาพประกอบมีความเหมาะสม	+1	0	+1	0.66
	7. ลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	+1	+1	0	0.66
	8. การตอบคำถามในแต่ละกรอบ	0	+1	+1	0.66
	9. การให้ข้อมูลย้อนกลับเหมาะสม	0	+1	+1	0.66

IOC) แบบสอบถามความคิดเห็น โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ประเด็นการประเมิน	รายการประเมิน	ผลการพิจารณา			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	1. การจัดบทเรียนสำเร็จรูปมีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00
	2. มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ	+1	+1	+1	1.00
	3. ครูกระตุ้นให้นักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	4. ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	5. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	+1	+1	+1	1.00
	6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน	+1	+1	+1	1.00
	7. แบบฝึกหัดเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1.00
	8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00
	9. ครูให้คำแนะนำการทำกิจกรรมได้ชัดเจน	+1	+1	+1	1.00
	10. ครูกระตุ้นและดูแลการทำกิจกรรมของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	11. นักเรียนได้ฝึกฝนและมีความรู้เพิ่มมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00
	12. นักเรียนเข้าใจกฎหมายและนำไปใช้ประโยชน์ได้	+1	+1	+1	1.00
	13. นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ศึกษาเรื่องอื่นๆ	0	+1	+1	0.66

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 PRETEST	17.8125	16	4.1987	1.0497
POSTTEST	24.0625	16	3.7500	.9375

Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 PRETEST & POSTTEST	16	.810	.000

Paired Samples Test

	Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower				Upper
Pair 1 PRETEST - POSTTEST	-6.2500	2.4900	.6225	-7.5768	-4.9232	-10.040	.000	

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อทดสอบวัดผลการเรียนรู้รายข้อ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16*
1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1
2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1
3	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0
4	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1
5	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0
6	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1
7	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
8	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0
10	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1
11	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1
12	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
13	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
รวม	8	8	12	7	7	10	7	11	10	11	10	10	10	11	8	10
p	0.5	0.5	0.8	0.5	0.5	0.7	0.5	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.67	0.73	0.53	0.7
r	0.5	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.27	0.27	0.27	0.1

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26*	27	28	29	30	31	32
0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1
0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0
0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1
1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1
1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1
1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	0
1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1
0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1
1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1
1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	9	11	7	11	8	7	9	10	11	12	7	9	9	9	11
0.67	0.6	0.73	0.5	0.7	0.5	0.5	0.6	0.7	0.7	0.8	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7
0.4	0.27	0.27	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.5	0.1	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4

ค่าความยาก ง่าย (p)

201

1. จากตารางพบว่าข้อ 1-4, 7-9, 11-16, 17, 19, 20-25 มีค่าความยาก ง่ายอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.73

2. มีค่าความยาก ง่ายน้อยกว่า 0.20 จำนวน 3 ข้อ คือข้อ 5, 17, 19 จัดว่าเป็นข้อสอบที่ยากเกินไป

3. มีค่าความยาก ง่ายมากกว่า 0.80 จำนวน 2 ข้อ คือข้อ 6, 10 จัดว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายเกินไป

ค่าอำนาจจำแนก (r)

1. จากตารางพบว่าข้อสอบข้อ 1- 15, 17-25 และ 27-32 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 สามารถนำไปใช้ได้

2. ข้อสอบข้อ 16 และ 26 มีค่าอำนาจจำแนก น้อยกว่า 0.20 ไม่มีค่าอำนาจจำแนก

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 15.0

Alpha = .9829

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์คะแนนด้านความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลัง เรียนจำแนกรายผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.Deviation
OBJ1	16	4.00	10.00	7.96	2.98
OBJ2	16	6.00	10.00	8.21	2.35
OBJ3	16	5.00	10.00	7.89	2.62
Valid N (listwise)	16				

ภาคผนวก ง

ภาคผนวก ง

หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0520.107(นฐ) 1443

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

27 เมษายน 2552

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร์ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน” มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักเรียนดังกล่าวได้ตกลงเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ 1533

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

4 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองงูเหลือม

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพ้วศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งนักเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะคังกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / 1363

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 เมษายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสุนี ชื่นด้วง

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร์ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ คณิต เขียววิชัย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ ศธ 0520.107 (นจุ) / 1365

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 เมษายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายรณชิต นราพันธ์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร่ศิริ นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ คณิต เขียววิชัย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ)/ 1364

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

20 เมษายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางทิพวรรณ ชุ่มเพ็งพันธ์

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีรัชชวาล เพ็ร์สิริ นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริม โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูน” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่าน ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิจัย ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ คณิต เขียววิชัย)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ภาคผนวก ๑

ภาคผนวก จ
ร่องรอยการเรียนรู้
ภาพถ่ายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

สถานที่จัดการสอนซ่อมเสริม คือ โรงเรียนบ้านหนองงูเห่าล้อม(ประชารัฐบำรุง)

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน

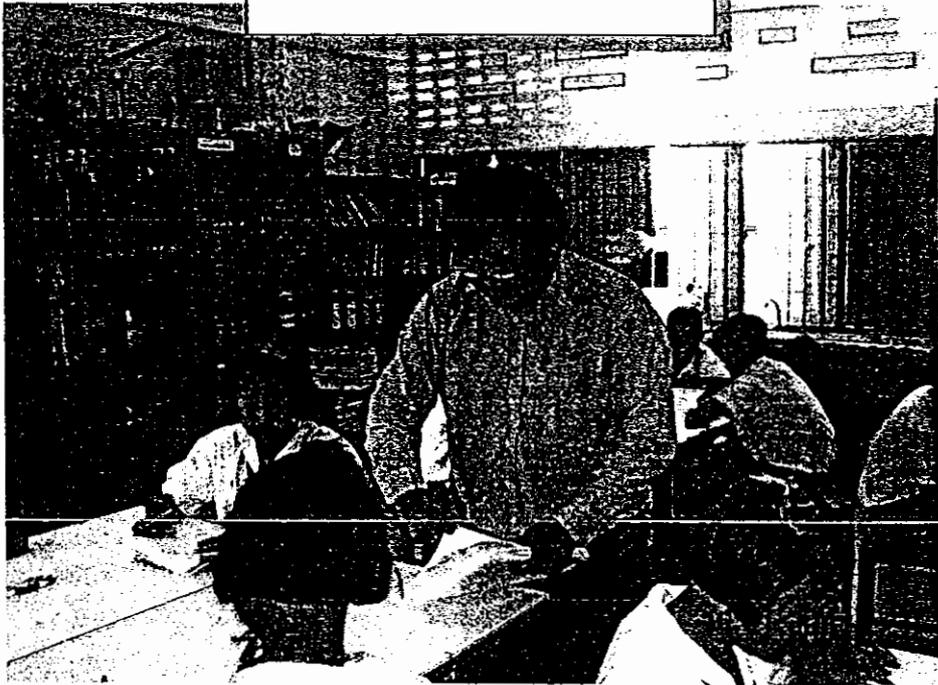

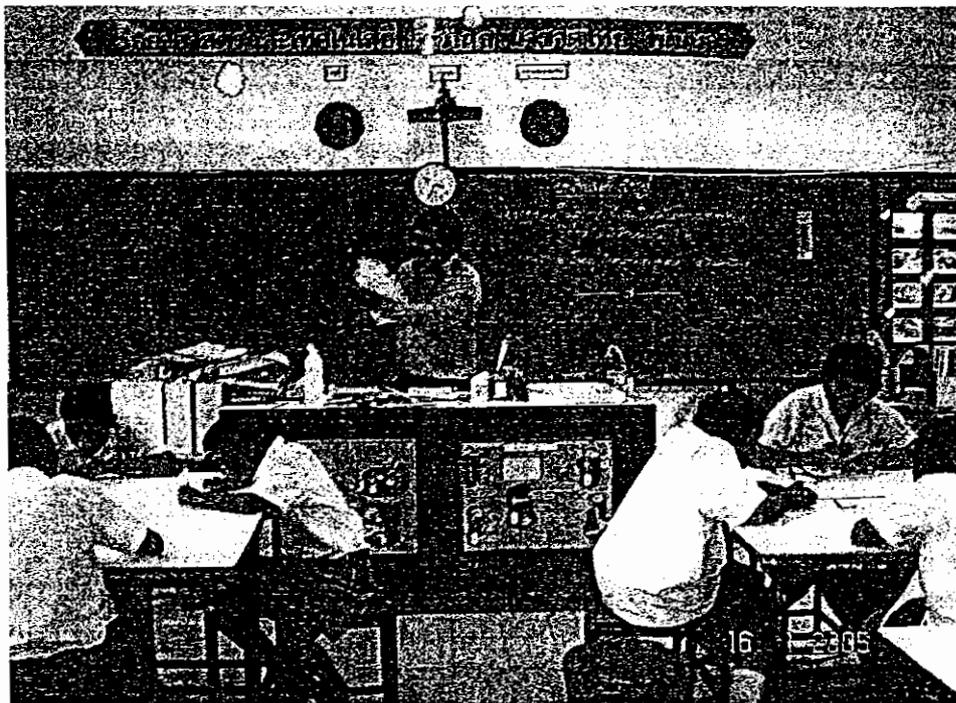
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ชั้นศึกษาบทเรียน

ชั้นสรุปทเรียน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล ว่าที่ รต. ชัชวาล แพร่ศิริ
 ที่อยู่ 120 ด.วิภาวดี-รังสิต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10250
 ที่ทำงาน โรงเรียนเซนโยเซฟอินเตอร์เทคโนโลยี อ.สามพราน จ. นครปฐม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)การเงิน
 จากมหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชา
 หลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

ประวัติการทำงาน

โรงเรียนเซนโยเซฟอินเตอร์เทคโนโลยี อ.สามพราน จ. นครปฐม